Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

HUDSON TAYLOR:

ET TILBAGEBLIK

AUTORISERET OVERSÆTTELSE EFTER ORIGINALENS ANDEN UDGAVE

ET TILBAGEBLIK

af

J. Hudson Taylor,
Medlem af det kongelige Lægekollegium og af det kongelige geografiske Selskab.

Anden Udgave
(oversat med Tilladelse).

«Du skal mindes al den Vej, Herren din Gud har ført dig.«

Kirkeklokkens Feuilleton.

KØBENHAVN.
Missionstrykkeriet (ved J. Fischmann).
1904.

FORORD.

Det er os en Glæde at bringe denne Beretning frem for danske Læsere. Den har været til megen Velsignelse for mange af dem, der har læst den i det engelske Sprog, og vi forventer, at Herren ogsaa blandt os vil bruge den til rig Velsignelse, og at mange herigennem maa faa Mod til at gaa ind i og vandre i de Gerninger, Herren har lagt til Rette for hver enkelt af os.

Denne Bog er skrevet og udsendes kun for at forherlige den Herres Jesu Kristi Navn.

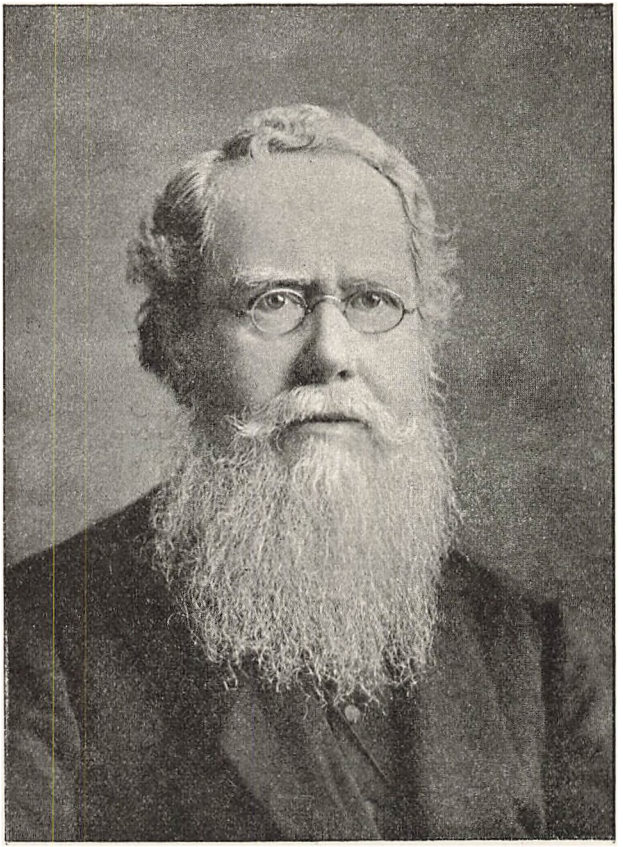

J. Hudson Taylor.

FØRSTE KAPITEL.

Bønnens Magt.

Efterfølgende Beretning om nogle af de Oplevelser, som senere førte til Dannelsen af „Kinas Indlands-Mission“, og gav den sin ejendommelige Skikkelse, kom først frem i Bladet „Chinas Millions“. Mange af dem, som læste den dèr, bad om, at den maatte udkomme særskilt. Miss Guinness indlemmede den i „Kinas Indlands-Missions Historie“, en Beretning, som fortæller om Guds Godhed til Begyndelsen af 1894. Men da Venner fremdeles bad om den særskilt heftet, for at den kunde komme videre omkring, fremkom denne Udgave.

Meget af Stoffet blev taget fra Optegnelser til Taler, som blev holdt i Kina under et Forhandlingsmøde af vore Missionærer. Dette forklarer den direkte og fortællende Form, som jeg ikke har anset det for nødvendigt at forandre.

Det er altid gavnligt for os at fæste Opmærksomheden ved den guddommelige Side af kristeligt Arbejde og blive klar over, at Guds Gerning ikke saa meget vil sige Menneskets Gerning for Gud, som Guds egen Gerning gennem Mennesket. Fremdeles bør vi aldrig glemme, at, hvor stort det ogsaa er at være Guds Medarbejdere i at kundgøre Evangeliet og sprede Sandheden med dens mangfoldige Velsignelser og Velgerninger i en syndig Verden, saa er der dog et højere Synspunkt at have for Øje for vort personlige Vedkommende, nemlig: at være lydig mod vor Gud, at forherlige hans Navn, at glæde vor Gud og Faders Hjerte ved at leve og virke som hans kære Børn.

Dette Synspunkt fremstillede sig saa levende for mig gennem mange Omstændigheder i mit tidligere Liv. Og naar jeg tænker paa nogle af dem, maa jeg mindes, i hvor stor en Gæld Missionen staar til mange, som aldrig selv har faaet Lov til at se Missionsmarken — mange, som maaske ikke formaar at give synderligt af deres Midler til Missionen, men som dog paa hin store Dag til deres Overraskelse vil se, hvor meget Missionsarbejdet er fremmet ved deres Kærlighed, Deltagelse og Bønner.

Hvad mig selv angaar og det Arbejde, jeg har faaet Lov til at udføre for Gud, staar jeg i en uud-

sigelig Taknemmelighedsgæld til mine kære og dyrebare Forældre, som er forsvundne herfra og gaaet ind til Hvilen, medens Virkningen af deres Liv aldrig vil forsvinde.

For mange Aar siden, sandsynligvis omkring 1830, kom min kære Fader, som selv var en oprigtig og velsignet Evangeliets Tjener herhjemme, i en dyb Bevægelse over Kinas aandelige Forfatning ved at læse forskellige Bøger og især en Beretning om Kaptajn Basil Halls Rejser. Min Faders Forhold var saaledes, at han aldrig kunde have Haab om at komme ud og gøre personlig Tjeneste i Kina; men han blev ledet til at bede Gud om at give ham en Søn, som kunde hædres med at gaa ud og arbejde i dette uhyre, haardttrængende Rige, som den Gang tilsyneladende var helt forseglet for Sandheden. Jeg selv kendte ikke noget til dette, før jeg, syv Aar efter min Afrejse til Kina, igen kom tilbage til England. Men da var det meget interessant at høre, hvorledes Bønner for denne Sag var opsendt endogsaa før min Fødsel.

Mine Forældre havde opgivet enhver Tanke om, at jeg kunde blive Missionær, paa Grund af mit svage Helbred. Da Guds Time kom, styrkedes imidlertid mit Helbred. Og mit Liv er bleven sparet, og Styrke er tilflydt mig til et ret mødsommeligt Ar-

bejde, baade paa Missionsmarken og hjemme, hvor mange stærkere Mænd og Kvinder er bukket under.

I mine tidligere Aar havde jeg mange Lejligheder til at lære Værdien af Bønnen og Guds Ord at kende. Thi det var mine Forældres Glæde at fremholde, at hvis der var et saadant Væsen til som Gud, da maatte det nødvendigvis være det bedste og viseste, baade for mig selv og andre, at stole paa ham og adlyde ham og fremstille mig helt til hans Tjeneste. Men til Trods for disse smukke Eksempler og Formaninger, forandredes mit Hjerte ikke. Ofte havde jeg forsøgt at gøre mig selv til en Kristen, og da mine Anstrengelser naturligvis mislykkedes, begyndte jeg til sidst at tænke, at jeg af en eller anden Grund ikke kunde blive frelst, saa at jeg hellere maatte se at nyde mit Gode i denne Verden, da der ikke var noget Haab for mig hinsides Graven.

Medens jeg var i denne Sindstilstand, kom jeg i Berøring med Mennesker af en tvivlende og vantro Aandsretning, og jeg antog deres Lære, kun altfor glad ved at faa et Haab om at undslippe den Dom, der maatte vente de ubodfærdige, dersom mine Forældre havde Ret, og Bibelen var sand. Det kan lyde underligt; men jeg har ofte været taknemmelig for Oplevelsen af denne Tvivlens Tid. Det stærkeste Bevis hos mine tvivlende Kamme-

rater havde været den Kendsgerning, at der var Kristne, som bekendte Tro paa Bibelen, og dog levede, som de vilde have gjort, om der ikke fandtes en saadan Bog. Og jeg følte det ofte paa dette Tidspunkt, og sagde det ogsaa, at dersom jeg paastod, at jeg troede Bibelen, vilde jeg i hvert Fald forsøge at leve efter den og stille den paa en Prøve, og hvis den saa viste sig upaalidelig, vilde jeg helt kaste den til Side. Dette Synspunkt bevarede jeg, da det behagede Herren at drage mig til sig. Og jeg tror at kunne sige, at jeg siden da har stillet Guds Ord paa Prøve. Det har i Sandhed aldrig svigtet mig. Jeg har aldrig haft Grund til at angre den Tillid, jeg satte til dets Løfter, eller at beklage at have fulgt den Vejledning, jeg fandt i dets Forskrifter.

Lad mig fortælle, hvorledes Gud besvarede min kære Moders og min elskede Søsters, nu Fru Broomhalls, Bønner om min Omvendelse. Jeg var omtrent 15 Aar; min Moder var fraværende fra Hjemmet, og jeg havde en Fridag. For at finde en Bog til at forslaa de ledige Timer med gennemsøgte jeg om Eftermiddagen min Faders Bibliotek. Da der ikke var noget, som tiltrak mig, bladede jeg i en lille Kurv med Smaaskrifter og udvalgte mig en lille Traktat af et interessant Ydre, idet jeg sagde til mig selv: „Der er nok en Historie i Begyndelsen

og en moralsk Prædiken i Enden. Jeg vil læse den første og overlade den sidste til hvem, der lyster."

Jeg satte mig altsaa ned for at læse den lille Bog i en ganske ligegyldig Sindstilstand, idet jeg saa' saaledes paa det den Gang, at hvis der overhovedet var nogen Frelse, saa var den ikke for mig; naar Bogen blev kedelig, vilde jeg lægge den til Side. I de Dage var det almindeligt at sige, at et Menneske „blev alvorligt", naar han omvendte sig. Og at dømme efter adskillige Ansigter, saa' „Omvendelse" i Sandhed ud til at være en meget „alvorlig" Sag. Var det ikke godt, om Guds Folk altid havde talende Ansigter, der fortalte uomvendte Mennesker saa klart om Frelsens Glæde og Velsignelse, saa at de maatte tale om „at blive glade" i Stedet for „at blive alvorlige", naar nogen omvendte sig?

Jeg vidste kun lidt om, hvad der paa den Tid foregik i min kære Moders Hjerte en Snes Mil fra Hjemmet. Hun rejste sig fra Middagsbordet hin Eftermiddag med et brændende Ønske om sin Drengs Omvendelse, og hun følte, at da hun nu var borte fra Hjemmet og havde mere Ro end til daglig Brug, var der givet hende en særlig Lejlighed til at bønfalde Gud for mig. Hun gik ind paa sit Værelse og laasede Døren, fast bestemt paa ikke at gaa ud igen, før hendes Bøn var hørt. Time

efter Time trængte den kære Moder ind paa Gud for min Skyld, indtil hun til sidst ikke kunde bede længere, fordi hun blev tvunget af Aanden til at prise Gud for det, som Aanden aabenbarede hende at være en allerede fuldbragt Kendsgerning — hendes eneste Søns Omvendelse.

Imidlertid var jeg altsaa, som sagt, sysselsat med den lille Traktat, og medens jeg læste den, blev jeg slaaet af et Udtryk, nemlig „Kristi fuldbragte Værk". Den Tanke gik gennem mit Sind: „Hvorfor bruger Forfatteren dette Udtryk? hvorfor siger han ikke: Kristi Forsoningsværk?" Straks stod Ordet for mig: „Det er fuldbragt!" Hvad var fuldbragt? Og straks svarede jeg: „En fuld og fuldkommen Forsoning og Fyldestgørelse for Synden: Gælden betalt af Stedfortræderen, Kristus død for vore Synder, og ikke for vore alene, men for hele Verdens." Derpaa kom den Tanke: „Hvis hele Værket er fuldbragt, og hele Gælden betalt, hvad er der da tilbage for mig at gøre?" Og hermed dagedes den glædelige Overbevisning i min Sjæl, idet den Hellig Aand lod Lyset straale derind, at der var intet i Verden at gøre uden at falde ned paa sine Knæ og modtage denne Frelser og hans Frelse og prise ham evindelig. Medens min kære Moder altsaa priste Gud paa sine Knæ i sit Kammer, priste jeg ham i det gamle Skur, hvortil jeg

havde trukket mig tilbage for at læse min lille Bog i Ro.

Adskillige Dage forløb, før jeg vovede at indvi min elskede Søster i min Glæde, og da først, efter at hun havde lovet ikke at betro min Sjæls Hemmelighed til nogen som helst. Da vor kære Moder kom hjem fjorten Dage senere, var jeg den første til at møde hende i Døren og fortælle hende, at jeg havde saadanne glædelige Nyheder at berette. Jeg kan næsten føle den kære Moders Arme omkring min Hals, da hun trykkede mig til sit Bryst og sagde: „Jeg véd det, min Dreng. Jeg har allerede i fjorten Dage frydet mig over det, som du nu vil fortælle mig.“ „Hvordan?“ spurgte jeg overrasket, „har Amelie brudt sit Løfte? Hun sagde, at hun ikke vilde fortælle det til nogen.“ Min kære Moder forsikrede mig om, at hun ikke havde Meddelelsen fra nogen menneskelig Kilde, og fortalte mig nu den lille Tildragelse, som ovenfor er berettet. De vil indrømme mig, at det vilde være underligt, om jeg ikke troede paa Bønnens Magt.

Dette var desuden ikke alt. Nogen Tid efter traf jeg paa en lille Lommebog, nøjagtig som en af mine egne, og jeg aabnede den i den Tro, at det var min. Det var min Søsters; og mine Øjne faldt paa en Bemærkning i den lille Dagbog af det Indhold, at hun vilde give sig til daglig at bede Gud om

sin Broders Omvendelse, indtil Bønnen var hørt. Nøjagtig en Maaned senere behagede det Gud at omvende mig fra Mørket til Lyset.

Opvokset i en saadan Kreds,og frelst under saadanne Omstændigheder, var det maaske naturligt, at jeg fra Begyndelsen af mit Kristenliv kom til at føle, at Forjættelserne var en fuld Virkelighed, og at Bønnen var en ren og skær Forhandling med Gud, enten det var for En selv eller for andre, man søgte hans Velsignelse.

ANDET KAPITEL.

Kaldelse til Tjonesten.

Omvendelsens første Glæde svandt bort efter en Tid, og afløstes af en Overgang med megen Strid, fordi det var, som alt var dødt i min Sjæl. Men dette fik ogsaa en Ende og efterlod en dybere Følelse af, at jeg i mig selv var svag og ganske afhængig af Herren, der ikke blot maa f r e l s e, men ogsaa b e v a r e sit Folk. Hvor velgørende for Sjælen at indgaa i den stille Hvile, som Troen paa Israels H y r d e giver, efter at den har været udtrættet og skuffet i sin Kamp med Synden.

Ikke mange Maaneder efter min Omvendelse trak jeg mig en ledig Eftermiddag tilbage til mit eget Værelse for at have Samfund med Gud. Jeg husker saa godt dette Tilfælde, hvorledes jeg i mit Hjertes Glæde udøste min Sjæl for Gud, og atter og atter bevidnede ham min taknemmelige Kærlighed,

han, som havde gjort alt for mig, han, som havde frelst mig, da jeg havde opgivet alt Haab, ja endogsaa alt Begær om Frelse. Hvorledes jeg trængte ind paa ham, at han skulde give mig noget Arbejde for ham som et Afløb for min Kærlighed og Taknemmelighed, en Gerning, som krævede Selvfornægtelse, ligegyldig hvad det var, hvor besværligt og kedeligt det end maatte være; noget, som han havde Behag i, og som jeg kunde gøre for ham, der havde gjort saa meget for mig. Helt vel mindes jeg, hvorledes der, da jeg uden Forbehold havde lagt mig selv, mit Liv, mine Venner, mit Alt som et Offer paa Alteret, sænkede sig en dyb Højtidsstemning over min Sjæl med den Forvisning, at Ofret var modtaget. Guds Nærværelse blev mig usigelig virkelig og velsignet. Og skønt kun et Barn, knap seksten Aar, husker jeg, at jeg kastede mig udstrakt paa Jorden og laa der tavs for ham med usigelig Ærefrygt og usigelig Glæde.

Hvad Tjeneste Gud kunde have for mig, vidste jeg ikke; men jeg grebes af en dyb Bevidsthed om, at jeg nu ikke længere var min egen, hvilken aldrig siden er forsvundet. Det har været en meget praktisk Bevidsthed. To eller tre Aar senere blev der gjort mig nogle ualmindelig gunstige Tilbud med Hensyn til det medicinske Studium, paa det Vilkaar, at jeg skulde gaa i Lære hos den Læge, som var

min Ven og Lærer. Men jeg følte, at jeg ikke vovede at modtage et saadant bindende Engagement som det foreslaaede. Jeg var ikke min egen, saa jeg kunde give mig selv bort; thi jeg vidste ikke, naar og hvorledes han, hvem jeg alene tilhørte, og til hvis Tjeneste jeg følte, at jeg altid maatte holde mig fri, kunde kalde mig i Arbejde.

Faa Maaneder efter at jeg saaledes havde helliget mig Herren, opstod det Indtryk i min Sjæl, at det var i Kina, at Herren ønskede mig. Det forekom mig højst sandsynligt, at det vilde koste mig mit Liv at tage mod denne Kaldelse; thi Kina var ikke den Gang aabent som nu. Kun faa Missionsselskaber havde paa det Tidspunkt Arbejdere ude i Kina, og kun faa Bøger om denne Mission var tilgængelige for mig. Jeg erfarede imidlertid, at Præsten ved den kongregationalistiske Menighed i min Fødeby besad et Eksemplar af Medhursts „Kina", og jeg hilste paa ham og bad ham at maatte laane Bogen. Han var meget venlig og spurgte mig, hvorfor jeg ønskede at læse den. Jeg fortalte ham, at Gud havde kaldet mig til at bruge mit Liv i Missionsarbejde i det Land. „Og hvordan tænker du dig at komme der?" spurgte han. Jeg svarede ham, at det vidste jeg aldeles ikke, og at det stod for mig, som om jeg skulde gaa ud, ligesom de tolv og de halvfjerds havde gjort i

Judæa — uden Pung og Taske, stolende paa, at han, som havde kaldet mig, vilde sørge for al min Nødtørft. Idet Præsten venligt lagde sin Haand paa min Skulder, svarede han: „O, min Dreng, naar du bliver ældre, vil du blive klogere end som saa. Saadan en Idé kunde være god nok, da Kristus selv var paa Jorden, men ikke nu."

Jeg er bleven ældre siden, men ikke klogere. Jeg er mer end nogen Sinde overtydet om, at dersom vi blot tog vor Mesters Anvisninger og Forjættelser til hans første Disciple mere fuldt ud som vor Ledetraad, vilde vi finde, at de egnede sig lige saa vel for vore Tider som for hine Tider, da de først blev givne.

Medhursts Bog om Kina betonede Vigtigheden af Lægemissionen der, og dette henledte min Opmærksomhed paa de medicinske Studier som en værdifuld Forberedelse.

Mine elskede Forældre hverken opmuntrede eller neddæmpede mit Ønske om at komme ind i Missionens Arbejde. De raadede mig kun til, med saadant for Øje, at bruge alle Midler, som stod i min Magt, til at udvikle Legeme, Sind, Sjæl og Hjerte og saa under Bøn bie paa Gud, ganske villig til at følge hans Vejledning, hvis han skulde vise mig, at jeg havde taget fejl, eller gaa frem i Guds Time, hvis han aabnede Vej for mig ind i

Missionens Tjeneste. Jeg har ofte siden haft Lejlighed til at finde Vigtigheden af dette Raad bekræftet. Jeg begyndte at foretage flere Friluftsøvelser for at styrke mit System. Min Fjedermadras fjernede jeg ogsaa tilligemed andre af Hjemlivets Bekvemmeligheder for at forberede mig til at døje et haardere Liv. Jeg begyndte ogsaa at deltage i, hvad kristeligt Arbejde jeg formaaede, ved at uddele Traktater, undervise i Søndagsskoler og besøge syge og fattige, som Lejligheden tilbød sig.

Efter et saadant forberedende Studium hjemme tog jeg til Hull for at uddanne mig i Medicin og Kirurgi. Der blev jeg Assistent hos en Doktor, som stod i Forbindelse med den medicinske Skole i Hull og ogsaa var Læge for en Del Fabriker, hvilket bragte mange Ulykkestilfælde til vor Klinik og gav mig Lejlighed til at se og praktisere mindre Operationer.

Og her tildrog sig noget, som jeg ikke maa undlade at omtale. Før jeg forlod Hjemmet, var min Opmærksomhed bleven henvendt paa Spørgsmaalet om at henlægge Førstegrøden af alle Ens Indtægter og en forholdsvis Del af Ens Ejendele til Herrens Tjeneste. Jeg ansaa det for bedst at studere Spørgsmaalet med Biblen i Haanden, før jeg rejste hjemmefra og kom ind i Omstændigheder, som

kunde vildlede min Dømmekraft under Trykket af Trang og Bekymringer. Jeg blev saaledes ledet til den Beslutning at lægge ikke mindre end en Tiendedel af hvad som helst Penge, jeg fortjente eller kom i Besiddelse af, til Side til Herrens Tjeneste. Det Honorar, jeg modtog i Hull som Lægeassistent, vilde paa det paagældende Tidspunkt med Lethed have tilladt mig dette. Men begrundet paa Forandringer i min venlige Ven og Foresattes Familieforhold blev det nødvendigt for mig at bo ude i Byen. Et bekvemt Logi blev indrettet hos en Slægtning, og som Tillæg til mit Honorar modtog jeg nøjagtigt det Beløb, som Kost og Logi androg.

Nu opstod det Spørgsmaal i mit Sind: Burde der ikke ogsaa svares Tiende af dette Beløb? Det var jo sikkert nok en Del af mine Indtægter, og jeg følte, at dersom det var et Spørgsmaal om Indtægtsskat til Staten, vilde det ikke blive udelukket. Paa den anden Side, hvis jeg gav Tiende af det hele, vilde jeg ikke beholde tilstrækkeligt til andre Formaal. Jeg var i nogen Tid helt i Forvirring med, hvad jeg skulde gøre. Efter megen Overvejelse og Bøn blev jeg ledet til at opgive det hyggelige Logi og den fornøjelige Kreds, i hvilken jeg levede, og leje mig ind i en af Forstæderne, hvor jeg fik Dagligstue og Sovekammer i ét og kostede mig selv. Paa denne Maade blev jeg i Stand til uden

Vanskelighed at svare Tiende af hele min Indtægt. Og medens jeg følte Forandringen en hel Del, blev den ledsaget af ikke ringe Velsignelse.

I min Ensomhed fik jeg mere Tid til at studere i Guds Ord, besøge de syge og arbejde med Evangeliet om Sommeraftenerne. Ved at komme i Berøring med mange, som var i Nød, saa' jeg snart, at jeg maatte have Lov til at spare end yderligere, og jeg fandt det ikke vanskeligt at give meget mere bort af mine Indtægter end efter det Forhold, jeg først havde tilsigtet.

Omtrent ved denne Tid henledte en Ven min Opmærksomhed paa Spørgsmaalet om vor Herres Jesu Kristi personlige Komme forud for Tusindaarsriget og gav mig en Fortegnelse over Steder i Skriften, som handlede herom, uden Bemærkning eller Forklaring, og raadede mig til at overveje Emnet. For en Stund gav jeg mig god Tid til at studere Skrifterne herom med det Resultat, at jeg blev ledet til at se, at denne samme Jesus, som forlod vor Jord i sit Opstandelseslegeme, skulde komme saaledes igen, at hans Fødder skulde træde paa Oliebjerget, og at han skulde tage sin Fader Davids jordiske Trone i Besiddelse, som det var lovet før hans Fødsel. Jeg saa' fremdeles, at gennem hele det nye Testamente var Herrens Komme hans Folks store Haab og blev altid fremholdt som

den stærkeste Bevæggrund til Helligelse og Tjeneste og som den største Trøst i Trængsel og Modgang. Jeg lærte ogsaa, at Tidspunktet for hans Tilbagekomst til sit Folk var ikke aabenbaret, og at det var deres Forret at leve fra Dag til Dag og fra Time til Time som Mennesker, der ventede Herren, og at det, naar man levede saaledes, var uden Vigtighed, saa at sige, om han kom eller ikke kom i en særlig Time, idet det ene vigtige var at være saaledes rede, at man, naar som helst han kom, kunde gøre Regnskab for sin Husholdning med Glæde og ikke med Bedrøvelse.

Virkningen af dette velsignede Haab var meget praktisk. Det bragte mig til at gennemse min lille Bogsamling omhyggeligt, om der ikke fandtes nogle Bøger, som var unødvendige eller havde gjort deres Nytte, samt at undersøge min ringe Garderobe for at blive ganske sikker paa, at den ikke indeholdt noget, som jeg nødig vilde gøre Regnskab for, hvis Mesteren kom straks. Resultatet var, at Bogsamlingen blev betydelig formindsket til Bedste for nogle fattige Naboer og i endnu langt højere Grad for min egen Sjæl, og at jeg fandt ud af, at jeg ogsaa havde Beklædningsstykker, som kunde anvendes fordelagtigere paa andre Maader.

Det har været mig en stor Hjælp gennem Livet fra Tid til anden, som Lejligheden har passet, at

gentage dette. Og jeg har aldrig gennemgaaet mit Hus fra Loft til Kælder med dette for Øje uden at modtage en stor Berigelse af aandelig Glæde og Velsignelse. Jeg tror, at vi allesammen staar i Fare for at samle os Liggendefæ — enten det nu er af Tankeløshed eller af Hensyn til vor Samfundsstilling — som vilde være nyttigt for andre og er unødvendigt for os selv; og vi gaar glip af Velsignelse ved at holde igen paa det. Hvis alle Indtægtskilderne i Guds Rige blev rigtigt udnyttede, hvor meget mere kunde ikke udrettes! Hvor mange fattige der kunde bespises, hvor mange nøgne klædes! og til hvormange mørke Egne kunde Evangeliet endnu ikke bringes! Lad mig anbefale denne Synsvinkel som et stadigt Sindelag, og som en fordelagtig Ting at praktisere, naar Omstændighederne tillader det.

TREDIE KAPITEL.

Beredelse til Tjenesten.

Idet jeg nu havde to Ting for Øje, nemlig dels at vænne mig til at blive haardfør, og dels at spare for at kunne hjælpe dem endnu rigeligere, blandt hvem jeg arbejdede med Evangeliet, fandt jeg snart ud af, at jeg kunde leve af meget mindre, end jeg før ansaa for muligt. Smør, Mælk og anden lignende Luksus holdt jeg snart op at bruge, og jeg opdagede, at naar jeg hovedsagelig levede af Havregrød og Ris med smaa Afvekslinger ind imellem, var et meget lille Beløb tilstrækkeligt til mine Fornødenheder. Paa denne Maade kunde jeg raade over mer end to Tredjedele af mine Indtægter til andre Øjemed, og jeg gjorde den Erfaring, at jo mindre jeg anvendte paa mig selv, og jo mere jeg gav bort, des mere fyldtes min Sjæl med Lykke og Velsignelse. Usigelig Glæde hele Dagen igennem og

hver Dag var min lykkelige Erfaring. Gud, min Gud, var en levende, lys Virkelighed, og alt, hvad jeg gjorde, var glad Tjeneste.

Det var imidlertid en meget alvorlig Sag for mig at tænke over, at jeg skulde ud til Kina, langt bort fra al menneskelig Hjælp, alene afhængig af Gud for Beskærmelse, Underhold og Hjælp af enhver Art. Jeg følte, at de aandelige Muskler trængte til at styrkes for at magte et saadant Foretagende. Der var ingen Tvivl om, at Gud ikke vilde svigte, naar blot Troen ikke svigtede. Men hvad, om Troen skulde vise sig ikke at strække til? Jeg havde endnu ikke den Gang lært, at „selv om vi ikke tror, forbliver han dog trofast, han kan ikke fornægte sig selv", og det var derfor et meget alvorligt Spørgsmaal for min Sjæl, ikke, hvorvidt han var trofast, men hvorvidt jeg havde en Tro, som var stærk nok til, at jeg kunde vove at indlade mig paa et Foretagende som det foreliggende.

Jeg tænkte ved mig selv: „Naar jeg kommer ud til Kina, vil jeg ikke forlade mig paa nogen som helst for noget som helst; jeg vil alene forlade mig paa Gud. Hvor vigtigt derfor, at jeg, før jeg forlader England, lærer at bevæge Mennesker gennem Gud, ved Bønnen alene."

Min venlige Principal i Hull, som altid var meget optaget, ønskede, at jeg skulde minde ham

om, naar Tiden var der, at mit Honorar var forfalden. Jeg besluttede nu, at jeg ikke vilde gøre dette ligefrem, men jeg vilde bede Gud om at minde ham om Sagen og saaledes opmuntre mig selv ved Bønhørelse. En Gang, da Forfaldsdagen for et Fjerdingaars Honorar nærmede sig, bad jeg som sædvanlig meget til Gud herom. Tiden kom; men min venlige Principal kom ikke med nogen Antydning. Jeg vedblev at bede, og Dagene gik; men han huskede ikke paa noget, indtil jeg til sidst, da jeg opgjorde mit ugentlige Regnskab en Lørdag Aften, fandt, at jeg kun var i Besiddelse af en eneste Mønt, en Halvkrone (Kr. 2,50). Jeg havde imidlertid endnu ikke savnet noget, og jeg holdt ved med Bønnen.

Den Søndag var meget lykkelig. Som sædvanlig var mit Hjerte fuldt, ja overstrømmende med Velsignelse. Efter at jeg havde deltaget i Morgengudstjenesten, udfyldtes Eftermiddagen og Aftenen med Arbejde i Evangeliet i de forskellige Logishuse, som jeg plejede at besøge i den daarligste Del af Byen. Paa disse Vandringer var det mig næsten, som om Himlen var begyndt hernede, saa at der ikke var andet at vente efter end mere Rum i Hjertet for Glæden; thi jeg var i Sandhed fyldt med den. Da jeg havde afsluttet mit sidste Møde omtrent Kl. 10, anmodede en fattig Mand mig om at gaa med ham hjem og bede for hans Kone, som

han sagde, var døende. Jeg samtykkede beredvilligt, og paa Vejen til hans Hus spurgte jeg ham, hvorfor han ikke havde sendt Bud efter en katolsk Præst; hans Dialekt fortalte mig nemlig, at han var Irlænder. Det havde han gjort, sagde han, men Præsten havde nægtet at komme, med mindre han betalte 1 Kr. 50 Øre, hvilket Manden ikke ejede, da Familien var ved at dø af Sult. Øjeblikkelig randt det mig i Hu, at alle de Penge, jeg havde i Verden, var mine 2 Kr. 50 Øre, og det var i én Mønt; endvidere, at medens der vistnok ventede en Skaal Vandgrød paa mig derhjemme — min sædvanlige Aftensmad —, og der ogsaa var nok i Huset til Frokost næste Morgen, saa vilde jeg sikkert intet have til næste Dags Middag.

Paa en eller anden Maade mærkede jeg straks en Standsning i Glædesstrømmen i mit Hjerte; men i Stedet for at laste mig selv, begyndte jeg at laste den fattige Mand og fortalte ham, at det var meget forkert af ham, at han havde ladet det komme saaledes til det yderste, han burde have henvendt sig til Fattigvæsenet. Hans Svar var, at det havde han ogsaa gjort, og Fattigforstanderen havde tilsagt ham at møde næste Formiddag Kl. 11. Men han frygtede for, at hans Hustru ikke vilde leve Natten over. „Aa," tænkte jeg, „blot jeg havde to Kronestykker og en Halvtredsøre i Stedet for dette Halvtredje-

kronestykke, hvor gerne vilde jeg da ikke give disse stakkels Mennesker den ene Krone!“ Men at skille mig ved det hele Pengestykke var langt fra mine Tanker. Jeg drømte kun lidt om, at den rette Sammenhæng var simpelthen, at jeg kunde stole paa Gud + 1 Kr. 50 Øre, men var ikke beredt til at stole paa ham alene uden Spor af Penge paa Lommen.

Min Vejviser førte mig ind i en Gaard, som gjorde mig noget nervøs. Jeg havde været der før og var bleven temmelig grovt behandlet paa mit sidste Besøg; de havde revet mine Traktater i Stykker og advaret mig saaledes mod at komme igen, at jeg følte mig ikke lidt ængstelig. Imidlertid, det var Pligtens Vej, og jeg fulgte. Op ad nogle elendige Trapper og ind i et usselt Værelse førte han mig; og hvilket Syn, der her fremstillede sig for mine Øjne! Fire-fem Børn fandtes der, hvis indfaldne Kinder og Tindinger fortalte en Historie, der ikke kunde misforstaas, om langsom Hungersdød. Og paa et usselt Straaleje laa en stakkels udmattet Moder med et lille 36 Timers gammelt Barn ved sin Side, som klynkede snarere end græd; thi det var for udgaaet og hensygnende til at græde. „Aa,“ tænkte jeg, „hvis jeg havde to Kronestykker og en Halvtredsøre, hvor gerne skulde de faa 1 Kr. 50 Øre!“ Men endnu forhindrede en ussel Vantro

mig i at følge Tilskyndelsen og lindre deres Nød paa Bekostning af alt, hvad jeg ejede.

Det vil næppe forundre nogen, at jeg ikke var i Stand til at sige ret meget til Trøst for disse Mennesker. Jeg trængte selv til Trøst. Jeg begyndte imidlertid at fortælle dem, at de ikke maatte fortvivle; thi hvorvel deres Omstændigheder var meget svære, var der dog en god og kærlig Fader i Himlen. Men noget indeni mig sagde: „Du Hykler! at fortælle disse uomvendte Mennesker om en god og kærlig Fader i Himlen, medens du ikke selv er rede til at stole paa ham uden din halvtredje Krone.“ Jeg var nær ved at kvæles. Hvor gerne var jeg ikke gaaet paa Akkord med min Samvittighed, hvis jeg havde haft en Tokrone og en Halvtredsøre! Jeg vilde gladelig have givet Tokronen og beholdt Resten; men jeg var endnu ikke rede til at stole paa Gud uden halvtreds Øre.

At tale var umuligt under disse Omstændigheder; og dog mente jeg, underligt nok, at jeg kunde bede uden Vanskelighed. I hine Dage var Bønnen en glædelig Ting for mig; jeg kunde ikke blive træt af Bøn, og jeg manglede ikke Ord. Jeg syntes at mene, at jeg blot behøvede at knæle ned og begynde paa Bøn, saa vilde der komme Lindring baade til dem og mig. „De bad mig om at komme og bede med Deres Hustru,“ sagde jeg til Manden, „lad os

da bede.“ Og jeg knælede ned. Men næppe havde jeg aabnet mine Læber og sagt: „Vor Fader, du som er i Himlen“, før Samvittigheden sagde indeni mig: „Tør du gække Gud? tør du knæle ned og kalde ham Fader med dine halvtredje Krone i Lommen?“ Jeg kom i en saadan indre Strid, som jeg ikke har oplevet hverken før eller siden. Hvordan jeg kom gennem min Bøn, véd jeg ikke, og om Ordene havde Sammenhæng eller ikke, kan jeg ikke sige; men jeg stod op fra mine Knæ i den største Sjælenød.

Den stakkels Fader vendte sig til mig og sagde: „De ser, i hvilken skrækkelig Stilling vi er; dersom De kan hjælpe os, saa gør det for Guds Skyld.“ I samme Stund klang Ordet i min Sjæl: „Giv den, som beder dig“, og der er Magt i en Konges Ord. Jeg stak min Haand i Lommen, og idet jeg langsomt fremtog mit Pengestykke, gav jeg det til Manden, idet jeg sagde, at det maaske kunde forekomme dem en ringe Ting for mig at hjælpe dem, da jeg saa' ud til at være ret velstaaende, men at det, jeg gav dem, ikke des mindre var alt, hvad jeg ejede; det, jeg havde forsøgt at fortælle ham, var tilvisse sandt: Gud var virkelig en Fader og var til at stole paa. Straks strømmede en fuld Glædesbølge igen gennem mit Hjerte. Jeg kunde nu tale igen og føle noget derved, og Forhindringen for Velsignelsen var borte — borte, haaber jeg, for bestandig.

Ikke blot den stakkels Kones Liv blev frelst, men jeg forstod, at ogsaa mit eget blev frelst! Det kunde være blevet et Vrag — og vilde sandsynligvis være blevet et Vrag som et Kristenliv — hvis ikke Naaden den Gang havde sejret, og Guds Aands Paamindelser var bleven adlydt. Jeg mindes tydeligt, hvorledes mit Hjerte var lige saa let som min Pung hin Aften, da jeg gik hjem til mit Logis. De ensomme, tomme Gader genlød af en Lovsang, som jeg ikke kunde holde tilbage. Da jeg spiste min Vandgrød, før jeg gik til Hvile, vilde jeg ikke have byttet den med en Fyrstes Retter. Jeg paamindede Herren, da jeg knælede ved min Seng, om hans Ord, at den, som giver den fattige, laaner til Herren; jeg bad ham om, at Laanet ikke maatte blive for lang Tid, ellers fik jeg ingen Middag næste Dag. Og med Fred indvortes og udvortes nød jeg en lykkelig Nat, fuld af Hvile.

Næste Morgen havde jeg en Tallerken Grød tilbage til Frokost, og før den var fortæret, lød Postbudets Banken paa Døren. Jeg plejede ikke at modtage Breve om Mandagen, idet mine Forældre og de fleste af mine Venner afholdt sig fra at sende Post af Sted om Lørdagen. Jeg var derfor noget overrasket, da Værtinden kom ind, holdende et Brev eller en Pakke i sin med Forklædet omviklede, vaade Haand. Jeg saa' paa Brevet, men kunde

ikke kende Haandskriften. Det var enten en fremmed Haand eller en fordrejet Haand, og Stemplet var udvisket. Jeg kunde ikke sige, hvorfra det kom. Da jeg aabnede Konvoluten, fandt jeg intet skriftligt deri. Men indeni et rent Ark Papir laa der et Par sammenfoldede Skindhandsker, hvorudfra der, da jeg forbavset udfoldede dem, faldt et Tikronestykke paa Gulvet. „Priset være Gud!“ udbrød jeg, „400 Procent i 12 Timer; det er en god Rente. Hvor glade vilde ikke Købmændene i Hull være, om de kunde laane deres Penge ud til saadan en Rente.“ Paa Stedet fattede jeg da den Beslutning, at mine Sparepenge og min Fortjeneste, som det kunde falde, herefter skulde anbringes i en Bank, som ikke kunde gaa i Stykker — en Beslutning, som jeg endnu ikke har haft Grund til at fortryde.

Jeg kan ikke sige Dem, hvor ofte jeg i mit Indre har søgt tilbage til denne Tildragelse, og hvor megen Hjælp jeg har hentet herfra under vanskelige Omstændigheder i mit senere Liv. Dersom vi er tro mod Gud i de smaa Ting, vil vi vinde Erfaring og Styrke, som vil hjælpe os i Livets mere alvorlige Prøvelser.

FJERDE KAPITEL.

Fortsat Svar paa Bøn.

Den mærkelige og naadige Befrielse, som jeg har fortalt om, var en stor Glæde for mig saa vel som en stor Bestyrkelse for min Tro; men naturligvis, 10 Kroner rækker ikke langt, hvor sparsommelig man ogsaa er; og det var derfor ikke mindre nødvendigt at fortsætte med Bønnen, bedende Gud om, at den større Forsyning, som jeg endnu havde til Gode, maatte blive husket og betalt. Alle mine Bønner syntes imidlertid at blive ubesvarede, og inden fjorten Dage var forløbne, befandt jeg mig saa omtrent i samme Stilling som hin omtalte mindeværdige Søndag Aften. Imidlertid vedblev jeg at anraabe Gud mer og mer inderligt, at han vilde være saa naadig at minde min Principal om mit tilgodehavende Honorar. Det var naturligvis ikke

Manglen af Pengene selv, som foruroligede mig — dem kunde jeg jo faa naar som helst, blot ved at bede om dem — men det var det Spørgsmaal, som var saa stærkt fremme i min Sjæl: „Kan jeg gaa til Kina? eller vil det vise sig, at jeg har saa lidt Tro og Magt hos Gud, at det er en alvorlig Forhindring, som vil udelukke mig fra at træde ind i den dyrebare Tjeneste?"

Da Ugen nærmede sig sin Slutning, følte jeg mig overordentlig forvirret. Der var ikke blot mig selv at tage i Betragtning. Lørdag Aften var Betalingen til min kristelige Værtinde forfalden, og jeg vidste, hun kunde ikke godt undvære den. Burde jeg ikke for hendes Skyld tale om Honoraret? Paa den anden Side vilde dette, hvad mig selv angik, være det samme som at indrømme, at jeg var uskikket til at paatage mig Missionsopgaven. Jeg brugte næsten hele Torsdag og Fredag — for saa vidt jeg ikke var optaget af nødvendigt Arbejde — til at kæmpe alvorligt med Gud i Bønnen. Men alligevel var jeg Lørdag Morgen ganske i samme Stilling. Og nu raabte jeg indtrængende til Gud om Vejledning, hvorvidt det var min Pligt at bryde Tavsheden og tale til min Principal, eller jeg fremdeles skulde vedblive at bie paa Faderens Time. Saa vidt jeg kunde bedømme, modtog jeg den Forvisning, at det var det bedste at afvente hans Time,

og at Gud paa en eller anden Maade vilde gribe ind til min Hjælp. Saa ventede jeg da med Hjertet i Hvile og uden Byrde.

Omtrent Kl. 5 hin Lørdag Eftermiddag, da Doktoren var færdig med at skrive sine Recepter, idet han havde foretaget sin sidste Runde for Dagen, kastede han sig tilbage i sin Lænestol, som hans Sædvane var, og begyndte at tale om Guds Anliggender. Han var nemlig en sand Kristen, og vi havde nydt adskillige Timers aandeligt Samfund med hinanden. Jeg var i Øjeblikket travlt optaget af at passe paa en Pande, i hvilken et Afkog var under Tilberedelse, som krævede megen Opmærksomhed. Det var virkelig heldigt for mig; thi uden nogen kendelig Sammenhæng med det foregaaende sagde han pludselig: „Hvad jeg vilde sige, Taylor, er ikke Deres Honorar igen forfalden?“ De kan forestille Dem min Sindsbevægelse! Jeg maatte svælge to, tre Gange, før jeg kunde svare. Med Øjet fæstet paa Panden og Ryggen mod Doktoren svarede jeg ham, saa roligt jeg kunde, at det var nogen Tid siden, det var forfalden. Hvor taknemmelig jeg følte mig i det Øjeblik! Gud havde sikkert hørt mine Bønner og bragt ham til at mindes Honoraret i min store Nød, uden et Ord eller en Antydning fra min Side. Han svarede: „Hvor jeg dog er ked af, at De ikke har mindet mig derom. De véd, hvor

optaget jeg er. Gid jeg dog havde tænkt paa det lidt før, for lige i Eftermiddags sendte jeg alle mine rede Penge til Banken. Ellers vilde jeg betale Dem straks.“ Det er umuligt at beskrive Tilbageslaget i mine Følelser ved denne uventede Meddelelse. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulde gøre. Heldigvis for mig kogte min Pande just op, og jeg havde gyldig Grund til at styrte ud af Værelset med den. Glad var jeg ved at slippe bort og komme ud af Syne, indtil Doktoren var gaaet hjem; og højst taknemmelig var jeg for, at han ikke havde mærket min Sindsbevægelse.

Saa snart han var gaaet, maatte jeg ind i mit lille Lønkammer og udøse mit Hjerte for Herren i nogen Tid, før Rolighed — ja, mer end Rolighed — Taknemmelighed og Glæde blev skænket mig igen. Jeg følte, at Gud havde sin egen Vej og vilde ikke svigte mig. Jeg havde søgt at erkende hans Vilje tidlig paa Dagen og havde, saa vidt jeg kunde skønne, faaet Vink om at vente taalmodigt, og nu vilde Gud arbejde for mig paa en eller anden Maade.

Jeg tilbragte den Aften, som mine fleste Lørdagsaftener, med at læse i Ordet og tilberede de Tekster, som jeg agtede at fremholde den næste Dag i de forskellige Logishuse. Jeg dvælede maaske lidt længere end sædvanlig. Til sidst — ved 10 Tiden — da Roligheden ikke blev afbrudt paa nogen

Maade, trak jeg min Overfrakke paa og lavede mig til at gaa hjem, ret glad ved at vide, at jeg nu vilde komme til at lukke mig selv ind med min Smæklaasnøgle, da min Værtinde vilde være gaaet til Ro. Der var rigtignok ingen Hjælp den Aften; men maaske Gud vilde gribe ind om Mandagen, saa jeg kunde betale Værtinden tidligt paa Ugen de Penge, jeg vilde have givet hende før, om det havde været mig muligt.

Just som jeg stod i Begreb med at skrue Gassen ned, hørte jeg Doktorens Skridt i Haven, som laa mellem Huset og Konsultationsværelset. Han lo hjerteligt ved sig selv, som om han morede sig kosteligt over noget. Da han kom ind i Konsultationsværelset, bad han om at se Journalen, idet han fortalte mig, at en af hans rigeste Patienter underligt nok lige havde været og betalt sin Doktorregning — var det ikke besynderligt? Det faldt mig slet ikke ind, at det kunde have noget med mit Tilfælde at gøre, ellers var jeg bleven forvirret. Og idet jeg simpelthen saa' derpaa som en uinteresseret Tilskuer, morede det ogsaa mig meget, at en Mand, som kunde vælte sig i Penge, skulde komme efter Kl. 10 om Aftenen og betale en Doktorregning, som han kunde have afgjort med en Anvisning enhver som helst Dag med største Lethed. Man skulde tro, at han ikke havde haft Ro i Sindet, men havde

følt sig drevet til at afgøre sin Skyldighed for at faa Ro, selv om det var paa en usædvanlig Tid.

Beløbet blev indført i Journalen, og Doktoren var lige ved at gaa igen, da han pludselig vendte sig om, og idet han gav mig nogle af de Sedler, han havde modtaget, sagde han til min Overraskelse og Taknemmelighed: „Hvad jeg vilde sige, Taylor, De kunde jo lige saa godt tage disse Sedler; jeg har ingen Smaapenge, men næste Uge kan jeg give Dem Resten.“ Atter blev jeg ladt alene, uden at mine Følelser blev opdagede, saa at jeg kunde gaa ind i mit lille Kammer og prise Herren med et Hjerte fuldt af Glæde, fordi jeg alligevel kunde gaa til Kina.

For mig var dette Tilfælde ikke af nogen ringe Betydning. Somme Tider har det trøstet og styrket mig ikke lidt under meget vanskelige Omstændigheder i Kina og andet Steds at kalde det tilbage i Erindringen.

Kort efter nærmede Tiden sig, da det maatte anses for ønskeligt for mig at forlade Hull og deltage i et medicinsk Kursus ved Londons Hospital. Naar jeg havde været der lidt, havde jeg al Grund til at tænke mig, at mit Livsværk i Kina kunde begynde. Men skønt jeg havde frydet mig meget over Guds Redebonhed til at høre og besvare Bønner og hjælpe sit halvtroende, halvfrygtsomme

Barn, følte jeg dog, som om jeg endnu ikke kunde drage til Kina, før min Kraft til at hvile paa Guds Trofasthed var bleven endnu mere prøvet og udviklet. Og en udpræget Lejlighed hertil gav Gud mig nu i sit Forsyn.

Min kære Fader havde tilbudt at bestride alle Omkostninger ved mit Ophold i London. Jeg vidste imidlertid, at det paa Grund af Tab, som han nylig havde lidt, vilde være et føleligt Offer for ham at paatage sig dette netop nu, da det syntes nødvendigt for mig at gaa videre frem. Jeg var nylig bleven bekendt med Bestyrelsen for det kinesiske Evangelisations-Selskab, som ogsaa endte med at sende mig ud til Kina, og især med dets Sekretær, min højagtede og elskede Ven Hr. George Pearse, som den Gang var paa Børsen, men som nu og i mange Aar selv har været Missionær. Da Bestyrelsen ikke kendte noget til min Faders Tilbud, var den saa venlig ogsaa at tilbyde mig at bære Omkostningerne ved mit Ophold i London. Straks da disse Tilbud kom til mig, vidste jeg ikke, hvad jeg skulde gøre, og jeg skrev baade til min Fader og til Bestyrelsen, at jeg ønskede at lægge Sagen frem for Gud i nogle Dage, før jeg traf min Afgørelse. Jeg omtalte til min Fader det Tilbud, jeg havde faaet fra Bestyrelsen, og ligesaa omvendt.

Derefter, medens jeg ventede paa Vejledning fra

Gud, blev det mig klart, at jeg uden Vanskelighed kunde afslaa begge Tilbud. Sekretæren vilde ikke vide, at jeg havde kastet min Sag helt paa Gud, hvad Underhold angik; og min Fader vilde antage, at jeg havde modtaget det andet Tilbud. Jeg skrev derfor afslaaende til begge Sider og følte, at jeg nu simpelthen var i Guds Hænder, idet ingen som helst havde Omsorg eller Bekymring for mig, og at han, som kendte mit Hjerte, vilde velsigne mine Bestræbelser for at forlade mig paa ham alene herhjemme, hvis han ønskede at opmuntre mig til at gaa til Kina.

FEMTE KAPITEL.

Mit Liv i London.

Jeg skal ikke forsøge i det enkelte at skildre de Maader, hvorpaa Herren behagede at hjælpe mig fra Tid til anden — ofte til min Overraskelse, saa vel som til min Glæde. Jeg opdagede snart, at det ikke var muligt at leve ganske saa økonomisk i London som i Hull. For at formindske Udgifterne delte jeg Værelse med en Fætter en Mil fra Hospitalet og holdt mig selv med Kost; og efter forskellige Eksperimenter fandt jeg, at den mest økonomiske Levemaade var at leve næsten udelukkende af brunt Brød og Vand. Saaledes var jeg i Stand til at faa de Midler, som Gud gav mig, til at række saa langt som muligt. Nogle af mine Udgifter kunde jeg ikke formindske, men min Levemaade raadede jeg jo væsentlig selv for. Et stort 15 Øres brunt

Brød, som jeg daglig købte paa min Vandring til Hospitalet, forsynede mig med Aftensmad og Morgenmad, og paa den Kost, sammen med nogle faa Æbler til Frokost, var jeg i Stand til at spadsere c. 2 Mil daglig foruden at være en hel Del paa Benene, medens jeg deltog i Hospitalets Praksis og den medicinske Skole.

Der indtraf et Tilfælde netop ved denne Tid, som jeg maa berøre. Min tidligere Værtindes Mand i Hull var første Styrmand paa et Skib, som sejlede fra London. For at spare hende Udgift til Mellemmænd hævede jeg maanedlig Mandens halve Hyre og sendte hende. Dette havde jeg gjort i adskillige Maaneder, da hun tilskrev mig, om jeg vilde se at faa næste Betaling saa tidligt som muligt, da hendes Husleje var forfalden, og hun behøvede Beløbet. Det kom mig utilpas. Jeg arbejdede strengt for at faa en Eksamen, som vilde være af Betydning for mig, og kunde daarligt afse Tid til at gaa til City og hente Pengene paa den travleste Tid af Dagen. Jeg var imidlertid selv tilstrækkelig ved Kasse til at kunne sende Værtinden det paagældende Beløb af mine egne Penge, hvilket jeg gjorde, idet jeg da agtede at gaa hen og trække Beløbet og tilbagebetale mig selv, saa snart Eksamenen var forbi.

Imidlertid blev den medicinske Skole paa Grund

af Hertugen af Wellingtons Begravelse lukket en Dag forud for Eksamenen, saa jeg fik Lejlighed til straks at gaa til Rederiets Kontor og henvende mig om Beløbet. Til min Overraskelse og Skuffelse fortalte Fuldmægtigen mig, at han ikke kunde betale det, da den paagældende var rømmet fra Skibet og gaaet til Guldminerne. „Det passer mig meget daarligt," bemærkede jeg, „da jeg allerede har sendt Pengene i Forskud, og jeg véd, at Hustruen ikke vil kunne tilbagebetale dem." Fuldmægtigen sagde, at det gjorde ham meget ondt, men han maatte naturligvis holde sig til sine Ordrer, saa der var ingen Hjælp for mig at faa fra den Side. Lidt Tid og Eftertanke beroligede mig imidlertid igen; jeg forlod mig jo paa Herren for alle Ting, og hans Midler var ubegrænsede; det var en ringe Ting lidt tidligere end ventet at komme til at trænge til frisk Forsyning fra ham. Og saaledes blev min Fred og Glæde ikke længe afbrudt.

Ganske kort efter dette, maaske samme Aften, kom jeg, da jeg heftede nogle Ark Papir sammen til Brug ved Forelæsningerne, til at stikke min højre Haands Pegefinger, men glemte det straks igen. Næste Dag fortsatte jeg Dissektionen paa Hospitalet. Liget var efter en Patient, som var død af Feber og var mer end almindeligt ubehageligt og farligt. Jeg behøver næppe at sige, at vi, som

arbejdede med det, dissekerede med særlig Forsigtighed, da vi jo vidste, at den mindste Rift kunde koste os Livet. Lidt hen paa Formiddagen begyndte jeg at føle mig meget træt, og under Hospitalsgangen ved Middagstid fik jeg pludselig Kvalme og maatte skynde mig ud — noget helt usædvanligt hos mig, da jeg levede saa tarveligt og ikke nød noget uforddøjeligt. I nogen Tid var jeg ved at besvime; men en Slurk koldt Vand oplivede mig, saa jeg kunde slutte mig til Studenterne igen. Jeg blev alligevel mer og mer utilpas, og inden Eftermiddagsforelæsningen var til Ende, fandt jeg det umuligt for mig at holde paa Blyantet og fortsætte med at tage Notitser. Da næste Forelæsning var sluttet, følte jeg stærke Smerter i hele Armen og i den højre Side, og jeg saa' meget daarlig ud og var det ogsaa.

Da jeg var klar over, at jeg ikke kunde fortsætte Arbejdet, gik jeg ind i Dissektionsværelset, afsluttede, hvad jeg havde været i Gang med, lagde mine Apparater til Side og sagde til Læreren, som var en meget dygtig Operatør: „Jeg kan ikke forstaa, hvad der gaar af mig," og jeg beskrev ham Symptomerne. „Ih," sagde han, „det er klart nok; De maa have skaaret Dem under Dissekeringen, og De véd, at dette var et meget ondartet Febertilfælde." Jeg forsikrede ham, at jeg havde været meget forsigtig og var ganske vis paa, at jeg ikke

havde noget Saar eller Rift. „Ja," sagde han, „men De maa nu have haft noget," og han undersøgte min Haand meget omhyggeligt, men fandt intet. Paa en Gang kom jeg i Tanker om, at jeg havde stukket min Finger Aftenen i Forvejen, og jeg spurgte ham, om det var muligt, at et Naalestik paa det Tidspunkt endnu kunde have været aabent. Hans Mening var, at Grunden til Besværligheden var her, og raadede mig til snarest at faa fat i en Drosche og køre hjem og ordne mine Sager; „thi," sagde han, „De er en Dødens Kandidat."

Min første Tanke var Bedrøvelse over, at jeg ikke kunde komme til Kina; men meget hurtigt kom en anden Følelse: „Hvis jeg ikke tager meget fejl, har jeg et Arbejde at gøre i Kina og skal ikke dø." Og jeg var glad ved at gribe Lejligheden til at tale til min medicinske Ven her, som var en erklæret Tvivler, om aandelige Ting; jeg talte til ham om den glædelige Udsigt til snart at være hjemme hos Mesteren, paa samme Tid som jeg meddelte ham, at jeg ikke troede, jeg skulde dø, da jeg, hvis jeg ikke tog meget fejl, havde et Arbejde at gøre i Kina, og i saa Fald vilde jeg komme igennem dette, om end med en haard Kamp. „Det er altsammen meget godt," svarede han, „men se nu at faa fat paa en Drosche og kør hjem saa hurtigt, De kan. De har ingen Tid at spilde, for De vil snart være uskikket til at ordne Deres Sager."

Jeg smilte lidt ved den Tanke, at jeg skulde køre hjem i en Drosche; thi for Øjeblikket var mine Midler for udtømte til en saadan Flothed, og jeg gik da i Gang med at tilbagelægge Vejen til Fods, hvis det var muligt. Inden længe sviglede mine Kræfter mig imidlertid, og jeg følte, det var unyttigt at forsøge at naa hjem til Fods. Jeg benyttede da en Omnibus fra Whitechapel Kirke til Farrington Street, og en anden fra Farrington Street videre, og saaledes naaede jeg under store Lidelser Nabolaget af Soho Square, bag hvilket jeg boede. Da jeg gik ind i Huset, fik jeg noget varmt Vand af Tjenestepigen, idet jeg — bogstaveligt som en døende Mand — bad hende indtrængende om at modtage det evige Liv som en Guds Gave i Jesus Kristus. Derpaa badede jeg mit Hoved og gav min Finger et Snit, idet jeg haabede at udlade noget af det giftige Blod. Smerten var meget haard. Jeg besvimede og var i nogen Tid bevidstløs. Da jeg kom til mig selv igen, fandt jeg, at de havde lagt mig til Sengs.

En Onkel, som boede tæt ved, var kommen til Stede; han sendte Bud efter sin egen Læge, en Assistent ved Westminster Hospital. Jeg forsikrede min Onkel, at Lægehjælp vilde ikke nytte noget, og at jeg ikke ønskede at paadrage mig en saadan Udgift. Han beroligede mig imidlertid, hvad dette

angik, idet han sagde, at det var hans egen Læge, og Regningen vilde blive sendt til ham. Da Lægen kom og hørte alle de nærmere Omstændigheder, sagde han: „Ja, dersom De har ført et maadeholdent Liv, kan De slippe igennem; men har De lagt Dem efter Øl og den Slags Ting, er der slet ingen Udsigter for Dem.“ Jeg tænkte, at dersom ædruelig Levemaade skulde gøre det, kunde faa have bedre Udsigter, da kun lidt andet end Brød og Vand havde udgjort min Kost i en rum Tid. Jeg fortalte ham, at jeg havde levet afholdende og fundet, at det hjalp mig i mine Studeringer. „Men nu,“ sagde han, „maa De have noget at styrke Dem med; thi det vil blive en ret haard Kamp.“ Og han ordinerede en Flaske Portvin hver Dag og saa mange Karbonader, jeg kunde sætte til Livs. Atter smilede jeg ved mig selv, da jeg ikke havde Raad til saadanne Lækrerier. Denne Vanskelighed fjernede imidlertid min Onkel, idet han straks sendte mig alt, hvad der behøvedes.

Til Trods for mine Lidelser laa det mig meget paa Sinde, at mine kære Forældre ikke skulde faa noget at vide om min Stilling. Overvejelse og Bøn havde forvisset mig om, at jeg ikke skulde dø, men at der virkelig var en Gerning til mig i Kina. Hvis mine kære Forældre kom ind og fandt mig i min nærværende Forfatning, vilde jeg gaa glip

af Lejligheden til at se, hvorledes Gud vilde arbejde for mig, nu da mine Penge næsten var slupne op. Derfor fik jeg, efter at have raadført mig med Gud, min Onkel og Fætter til at love, at de ikke vilde tilskrive mine Forældre, men overlade til mig selv at brevveksle med dem. Jeg følte det som et meget bestemt Svar paa Bøn, da de gav mig dette Løfte, og jeg passede paa at udsætte al Forbindelse med dem, indtil Krisen var overstaaet og det værste forbi. Hjemme vidste de, at jeg arbejdede strengt til Eksamen; derfor undrede de sig ikke over min Tavshed.

Dage og Nætter med Lidelser randt langsomt forbi; men til sidst, efter adskillige Ugers Forløb, var jeg saa vidt i Orden igen, at jeg kunde forlade mit Værelse. Jeg fik da at vide, at to Mænd, som havde faaet Dissektionssaar, om end ikke paa Londoner Hospitalet, paa samme Tid som jeg, begge var bukkede under, medens jeg blev sparet som Svar paa Bøn for at bruges af Gud i Kina.

SJETTE KAPITEL.

Styrket ved Tro.

En Dag, da Doktoren kom ind, fandt han mig paa Sofaen og blev overrasket ved at høre, at jeg med Assistance havde været nedenunder. „Nu," sagde han, „det bedste, De kan gøre, er at komme ud paa Landet, saa snart De føler, at De kan magte Rejsen. De maa ligge paa Landet, indtil De har genvundet en ordentlig Portion Helbred og Styrke; thi dersom De begynder at arbejde igen for tidlig, kan Følgerne endnu blive alvorlige." Da han var gaaet, og jeg laa meget udmattet paa Sofaen, fortalte jeg straks Herren alt dette, og at jeg vilde afholde mig fra at meddele mine Omstændigheder til dem, der vilde være glade ved at komme mig til Hjælp, for at min Tro maatte blive styrket ved at blive hjulpet af ham gennem Svar paa Bøn alene.

Hvad skulde jeg gøre? Og jeg ventede paa hans Svar.

Det forekom mig, at han ledede mine Tanker hen til den Beslutning, at jeg atter skulde gaa til Rederiets Kontor og spørge om den Hyre, som jeg ikke havde kunnet trække. Jeg mindede Herren om, at jeg ikke havde Raad til at tage en Befordring, og at det syntes ganske usandsynligt, at det skulde lykkes mig at faa Pengene, og spurgte ham, om ikke denne Tilskyndelse var at gribe efter et Halmstraa, en Indskydelse fra mig selv snarere end hans Vejledning og Undervisning. Efter at jeg paany havde søgt Gud i Bønnen og ventet, blev jeg bestyrket i min Tro, at det var ham selv, der lærte mig at gaa til Kontoret.

Det næste Spørgsmaal var: „Hvordan skal jeg komme derhen?" Jeg havde maattet søge Hjælp for at komme ned ad Trapperne, og Stedet var i det mindste en halv Mil borte. Da kom den Overbevisning levende til mig, at hvad som helst jeg bad Gud om i Kristi Navn, vilde han gøre, at Faderen maatte blive forherliget ved Sønnen, at hvad jeg havde at gøre, var at søge Styrke til den lange Vandring, at modtage den ved Tro og at gaa frem ved den. Uden Nølen fortalte jeg Herren, at jeg var villig til at gaa Turen, hvis han vilde give mig Styrken. Jeg bad i Kristi Navn, at Styr-

ken straks maatte blive mig given. Og derpaa sendte jeg Pigen op efter min Hat og Stok og begav mig paa Vej, ikke for at forsøge at gaa, men for at gaa til Cheapside.

Endskønt jeg utvivlsomt blev styrket ved Troen, har jeg aldrig interesseret mig saa meget for Butiksvinduer som paa denne Tur. Ved hvert andet eller tredje Skridt var jeg glad ved at læne mig lidt mod Glasruden og give mig Tid til at undersøge Udstillingen i Vinduerne, før jeg gik videre. Der behøvedes en særlig Trosanstrengelse, da jeg kom til Enden af Farrington Street, for at forsøge den besværlige Opstigning af Snow Hill; der var i de Dage ingen Holborn Viadukt; den skulde først laves. Gud hjalp mig underfuldt, og i rette Tid naaede jeg Cheapside, drejede ind i Sidegaden, hvor Kontoret laa, og satte mig meget udmattet ned paa Trinene, som førte op til første Etage, som var mit Bestemmelsessted. Jeg følte mig i en lidt ejendommelig Stilling, som jeg sad der paa Trinene helt udmattet, og Herrerne, som styrtede op og ned, saa' paa mig med et undersøgende Blik. Efter et lille Hvil og endnu en Bønnestund lykkedes det mig dog at klatre op ad Trappen, og til min Trøst traf jeg den samme Fuldmægtig i Kontoret, som havde betjent mig forrige Gang. Da han saa', hvor bleg og udmattet jeg var, spurgte han venligt til mit Be-

findende, og jeg fortalte ham, at jeg havde været alvorlig syg og havde faaet Ordre til at tage ud paa Landet, men at jeg havde anset det for rigtigst at høre ind først og spørge, om det ikke havde været en Misforstaaelse med den Styrmand, der var rømmet til Guldminerne. „O," sagde han, „det glæder mig, at De er kommen; for det viser sig, at det var en Sømand af samme Navn. Styrmanden er fremdeles om Bord; Skibet har netop naaet Gravesend og vil være inde om faa Dage. Det skal være mig en Glæde at give Dem den halve Hyre til Dato; thi uden Tvivl vil den naa hans Hustru sikrest gennem Dem. Vi véd allesammen, hvilke Fristelser der lurer paa Søfolk, naar de kommer i Land efter en lang Rejse."

Men før han gav mig Pengene, nødte han mig til at komme indenfor og dele hans Frokost. Jeg følte, det visselig var Herren, som sørgede for mig, og modtog hans Tilbud med Taknemmelighed. Da jeg var forfrisket og udhvilet, gav han mig et Ark Papir, at jeg kunde skrive nogle Linjer til Hustruen og fortælle hende Omstændighederne. Paa Tilbagevejen skaffede jeg mig en Postanvisning i Cheapside og afsendte Beløbet, som tilkom hende, og derpaa følte jeg, at jeg med god Samvittighed kunde benytte Omnibus for at komme Resten af Vejen hjem.

Næste Morgen var jeg meget bedre, og efter at

jeg havde ordnet nogle Smaating, begav jeg mig paa Vej til Doktoren, idet jeg følte, at det vilde være rigtigt, nu da jeg havde Penge paa Haanden, at spørge om hans Regning, hvorvel min Onkel var rede til at afgøre den. Den venlige Doktor vilde ikke lade mig betale noget for hans Betjening, da jeg var medicinsk Student; men han tillod mig at betale for den Kinin, han havde forsynet mig med til et Beløb af 18 Kr. Da det var afgjort, saa' jeg, at den Sum, jeg havde tilbage, just var tilstrækkelig til min Hjemrejse; og for mig syntes det hele som et underfuldt Indgreb af Gud for min Skyld.

Jeg vidste, at Doktoren var en Tvivler, og jeg sagde til ham, at jeg meget skulde ønske at tale frit ud til ham, hvis jeg kunde gøre det uden at støde ham, og at jeg næst Gud skyldte hans gode Omhu mit Liv og inderligt ønskede, at han selv matte faa Del i den samme dyrebare Tro, som jeg besad. Saa fortalte jeg ham Grunden til, at jeg var i London, og mine Omstændigheder, og hvorfor jeg havde afslaaet baade min Faders og Bestyrelsens Hjælp, og hvorledes det efter alt var sandsynligt, at jeg skulde gaa til Kina. Jeg fortalte ham om Guds sidste Forsynsstyrelse med mig, og hvor tilsyneladende haabløs min Stilling havde været Dagen i Forvejen, da han havde foreskrevet mig at tage

paa Landet, med mindre jeg vilde aabenbare min Trang, hvilket jeg havde besluttet ikke at gøre. Jeg beskrev ham mine indre Oplevelser; men da jeg tilføjede, at jeg virkelig var staaet op fra Sofaen og spadseret til Cheapside, saa' han vantro paa mig og sagde: „Umuligt! Jeg forlod Dem jo liggende der mere lig en Aand end et Menneske." Og jeg maatte forsikre ham atter og atter, at Spadsereturen virkelig var foretaget ved Troens Kraft. Jeg fortalte ham ogsaa, hvad Penge jeg havde tilovers, og hvilke Betalinger der forestod, og viste ham, at der netop var tilstrækkeligt tilbage til, at jeg kunde rejse hjem til Yorkshire og faa den nødvendige Forplejning paa Vejen og en Omnibusbillet til sidst.

Min venlige Ven gik helt i Stykker og sagde med Taarer i Øjnene: „Jeg vilde give hele Verden for en Tro som Deres." Og jeg havde den Glæde at fortælle ham, at den kunde faas uden Penge og uden Betaling. Vi mødtes aldrig senere. Da jeg kom tilbage til Byen med nyt Helbred og ny Kraft, hørte jeg, at han havde faaet et Slagtilfælde og var rejst paa Landet, og senere fik jeg at vide, at han aldrig var kommen sig. Jeg var ikke i Stand til at faa nogen Oplysning om hans Sindstilstand, da han gik bort; men jeg har altid været taknemmelig over, at der blev givet mig Lejlighed til at vidne for ham

om Gud, og at jeg benyttede den. Jeg kan ikke andet end nære det Haab, at Mesteren selv talte til ham gennem hans Førelser med mig, og at jeg skal møde ham igen i det bedre Land. Det vilde være en ikke ringe Glæde at blive budt Velkommen af ham, naar min egen Tjeneste er forbi.

Næste Dag var jeg i mine kære Forældres Hjem. Min Glæde over Herrens Hjælp og Befrielse var saa stor, at jeg ikke kunde holde den hos mig selv, og før jeg vendte tilbage til London, kendte min kære Moder mit Livs Hemmelighed fra den senere Tid. Jeg behøver næppe at fortælle, at da jeg igen rejste til London, fik jeg ikke Lov til at fortsætte min tidligere økonomiske Levemaade, hvilket jeg sikkert heller ikke var skikket til. Jeg behøvede nu mere, og Herren sørgede for mere.

SYVENDE KAPITEL.

Mægtig til at frelse.

Da jeg var vendt tilbage til London og var kommen tilstrækkelig til Kræfter, genoptog jeg det travle Liv paa Hospitalet og Forelæsningssalen, idet jeg jævnlig forfriskedes ved lykkelige Søndages Samfundsliv med kristne Venner, især i London og Tottenham. Lejligheder til at tjene Gud kan findes under alle Forhold, og mine var ingen Undtagelse. Jeg skal kun nævne et Tilfælde her, som opmuntrede mig meget til at haabe paa Omvendelse, ogsaa hvor det syntes tilsyneladende haabløst.

Gud havde før givet mig den Glæde at vinde Sjæle, men ikke under saa særlig vanskelige Omgivelser. For Gud er alle Ting mulige, og ingen Omvendelse finder nogen Sinde Sted uden ved Helligaandens almægtige Kraft. Den store For-

nødenhed hos enhver kristelig Arbejder er derfor at kende Gud. I Sandhed, det er derfor, han har givet os evigt Liv, som vor Frelser selv siger i det ofte forvanskede Vers Joh. 17, 3: „Dette er [Hensigten med] evigt Liv, [ikke: at kende, men:] at de maatte kende dig, den eneste sande Gud, og Jesus Kristus, som du har sendt". Jeg skulde nu erfare Guds Villighed til at besvare Bønner ogsaa om aandelig Velsignelse under de uheldigste Forhold og saaledes vokse i Erkendelsen af den Gud, der hører Bønner og er „mægtig til at frelse".

Kort før jeg rejste til Kina, tilfaldt det mig daglig at forbinde Foden paa en Patient; der var gaaet dødt Kød i den. Sygdommen begyndte som sædvanlig lumsk, og Patienten havde ingen Idé om, at han var en dømt Mand og sandsynligvis kun havde kort Tid tilbage. Jeg var ikke den første, som behandlede ham; men da Tilfældet kom under mig, blev jeg, som rimeligt var, meget bekymret for hans Sjæls Frelse. Den Familie, hos hvem han boede, var kristelig, og fra dem erfarede jeg, at han var en erklæret Fritænker og meget fjendtligsindet mod al Religion. Uden at indhente hans Samtykke havde de opfordret en Bibellæser til at besøge ham; men han havde med stor Heftighed anmodet ham om at fjerne sig. Præsten i Distriktet havde ogsaa set ind til ham i Haab om at hjælpe

ham; men han havde spyttet ham i Ansigtet og forbudt ham at tale til sig. Hans Sind beskreves som meget heftigt og voldsomt, og alt i alt syntes Tilfældet at være saa haabløst som vel muligt.

Da jeg først begyndte at passe ham, bad jeg meget for ham; men i to-tre Dage sagde jeg ikke noget til ham af religiøs Natur. Ved at anvende særlig Omhu paa at forbinde hans syge Lem lykkedes det mig at formindske hans Lidelser betydeligt, saa at han begyndte at vise en taknemmelig Paaskønnelse af min Betjening. En Dag tog jeg, med bævende Hjerte, Anledning af hans varme Paaskønnelse til at fortælle, hvoraf mine Handlinger udsprang, og at tale til ham om hans egen alvorlige Stilling og om hans Trang til Guds Naade gennem Kristus. Det kostede ham aabenbart en stor Kraftanstrengelse at beherske sig saa vidt, at han holdt sine Læber lukkede. Han vendte sig om i Sengen med Ryggen mod mig og ytrede ikke et Ord.

Jeg kunde ikke faa den stakkels Mand ud af mit Sind, og meget ofte i Dagens Løb bønfaldt jeg Gud om ved sin Aand at frelse ham, før han tog ham herfra. Naar jeg havde forbundet hans Saar og lindret hans Smerter, undlod jeg aldrig at sige nogle faa Ord til ham, som jeg haabede, Gud vilde velsigne. Han vendte mig altid Ryggen med et vredt Udtryk; dog gav han aldrig et Ord til Svar.

Efter at have fortsat hermed i nogen Tid, tabte jeg Frimodigheden. Det var, som om jeg ikke blot intet godt gjorde, men maaske endogsaa forhærdede ham og forøgede hans Skyld. En Dag, da jeg var færdig med at forbinde hans Fod og havde vadsket mine Hænder, gik jeg ikke som ellers hen til Sengen for at tale nogle Ord til ham, men gik hen til Døren og stod her nølende nogle Øjeblikke med den Tanke i mit Hjerte: „Efraim hænger ved sine Afguder; lad ham fare.“ Jeg kastede et Blik paa Manden og saa' hans Overraskelse, idet det var første Gang, siden jeg begyndte at tale til ham, at jeg havde prøvet paa at gaa uden først at træde hen til Sengen og sige nogle faa Ord fra min Mester. Jeg kunde ikke bære det længere. Idet jeg brast i Taarer, skraaede jeg over Værelset og sagde: „Min Ven, hvad enten De vil høre det og fordrage det eller ikke, saa maa jeg fri min Sjæl,“ og jeg gav mig til at tale meget indtrængende til ham og fortalte ham med mange Taarer, hvor meget jeg ønskede, at han vilde lade mig bede med sig. Til min usigelige Glæde vendte han sig ikke bort, men svarede: „Dersom det vil være en Lindring for Dem, saa gør det.“ Jeg behøver næppe at sige, at jeg faldt paa mine Knæ og udøste hele min Sjæl til Gud for ham. Jeg tror, at Herren paa Stedet fremkaldte en Forandring i hans Hjerte.

Siden efter var han aldrig uvillig til at lade mig tale og bede, og i Løbet af faa Dage modtog han afgjort Kristus som sin Frelser. O, hvilken Glæde det var for mig at se den kære Mand fryde sig i Haab om Herlighed hos Gud! Han fortalte mig, at han aldrig i 40 Aar havde formørket Indgangen til en Kirke eller et Kapel. For 40 Aar siden var han i en Kirke for at blive ægteviet; men han kunde ikke overtales til at gaa derind, da hans Hustru blev begravet. Nu havde jeg, priset være Gud, al Grund til at tro, at hans syndbesmittede Sjæl var aftvættet, retfærdiggjort, helliggjort i den Herres Jesu Kristi Navn og i vor Guds Aand. Jeg har ofte tænkt paa denne Mands Omvendelse, naar det under mit første Arbejde i Kina saa' næsten haabløst ud, og er bleven opmuntret til at holde ud med at tale Ordet, hvad enten Mennesker vilde høre og taale det, eller ikke.

Den nu saa lykkelige Patient levede i nogen Tid efter denne Forvandling, og han blev aldrig træt af at høre Vidnesbyrdet om Guds Naade. Endskønt hans Tilstand var meget elendig, blev den før saa pinlige Pligt at behandle ham nu en ren Fornøjelse paa Grund af hans helt forandrede Karakter og Opførsel. Jeg har ofte siden, i Sammenhæng med dette Tilfælde og Guds Gerning i det hele taget, tænkt paa Ordene: „Den, som saar den dyre-

bare Sæd med Taarer, skal sikkert hjembære sine Neg med Fryderaab.“ Maaske vi oftere fik de forønskede Resultater at se, dersom der var mere af denne inderlige Nød over Sjælene, som kalder Taarerne frem. Somme Tider kan det hænde, at medens vi beklager os over Hjerternes Haardhed hos dem, vi søger at hjælpe, er det vore egne Hjerters Haardhed og deres vage Opfattelse af de evige Tings alvorlige Virkelighed, som er den virkelige Grund til vort ringe Held.

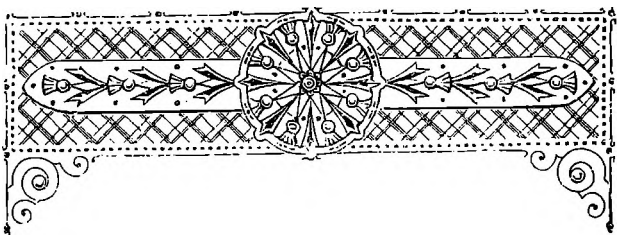

OTTENDE KAPITEL.

Rejse til Kina.

Snart herefter oprandt den længselsfuldt ventede Time — jeg skulde forlade England og rejse til Kina. Med mange Bønner blev jeg udsondret til at betjene Guds Ord blandt de kinesiske Hedninger og rejste derpaa fra London til Liverpool; og den 19de September 1853 blev der holdt en lille Gudstjeneste i Agterkahytten af „Dumfries", som var sikret mig af det kinesiske Evangelisations Selskab, under hvis Avspicier jeg gik til Kina.

Min elskede, nu hedengangne, Moder var kommen for at se mig forlade Liverpool. Aldrig skal jeg glemme den Dag, eller hvorledes hun gik ind med mig i den lille Kahyt, som skulde være mit Hjem i næsten seks lange Maaneder. Med en Moders

ømme Haand glattede hun den lille Køje. Hun satte sig ved min Side og sang med mig den sidste Sang, vi skulde synge sammen før den lange Adskillelse. Vi knælede ned, og hun bad — den sidste Moders Bøn, jeg skulde høre, før jeg brød op til Kina. Saa blev der givet Paamindelse om, at vi skulde skilles, og vi maatte sige Farvel, idet vi ikke ventede at skulle mødes oftere paa Jorden.

For min Skyld skjulte hun sine Følelser saa meget som muligt. Vi skiltes, og hun gik i Land, givende mig sin Velsignelse. Jeg stod alene paa Dækket, og hun fulgte Skibet, efterhaanden som vi gled frem mod Dokportene. Som vi passerede Portene, og Adskillelsen virkelig begyndte, brød der et Angstens Skrig frem fra dette Moderhjerte, som jeg aldrig skal glemme. Det gik gennem mig som en Kniv. Da forstod jeg bedre end nogen Sinde, hvad det vilde sige: Saa elskede Gud Verden. Og jeg er sikker paa, at min dyrebare Moder lærte mere af Guds Kærlighed til de fortabte i den Time, end i hele sit tidligere Liv.

O, hvor det maa smerte Guds Hjerte, naar han ser sine Børn ligegyldige for Nøden i den store Verden, for hvilken hans elskede, hans enbaarne Søn døde.

„Hør, Datter, og giv Agt og bøj dit Øre, og glem dit Folk og din Faders Hus, og lad Kongen have

Behag i din Skønhed; thi han er din Herre, og du skal falde ned for ham" (Slm. 45, 11—12).

Priset være Gud! Tallet vokser paa dem, der opdager de uudsigelige Glæder og de underfulde Aabenbarelser af hans Naade, som skænkes dem, der „følger ham" og, fornægtende sig selv, forlader alt i Lydighed mod hans store Befaling.

Det var den 19. September 1853, at „Dumfries" afgik til Kina, og først den 1. Marts næste Foraar ankom jeg til Shanghai.

Vor Sejlads begyndte strengt, men mange havde lovet at komme os i Hu i stadig Bøn. Det var ingen ringe Trøst; thi næppe havde vi forladt Mersey, før en voldsom Jævndøgnsstorm greb os og kastede os frem og tilbage i den irske Kanal, saa vi ikke kunde komme ud i rum Sø. Stormen tiltog stadig, og efter næsten en Uges Storm drejede vi bi for en Tid; men da vi drev mod Kysten i Læ, var vi nødt til at sætte Sejl til igen og forsøge at presse op mod Vinden. Men de yderste Anstrengelser fra Kaptajnens og Mandskabets Side hjalp intet, og Søndag Nat den 25. September drev vi ind i Carnarvon Bugten med kortere og kortere Slag, indtil vi til sidst kun var et Stenkast fjernet fra Klipperne. Omtrent paa dette Tidspunkt, da Skibet igen blev lagt om i ny Retning, sagde den kristne Kaptajn til mig: „Vi kan ikke leve en halv Time

nu; hvad bliver der af Deres Kald til at arbejde for Herren i Kina?“ Jeg havde i Forvejen haft en haard Strid; men den var overstaaet, og det var mig en stor Glæde at føle og at kunne fortælle ham, at jeg paa ingen Maade ønskede Stillingen anderledes; at jeg fast ventede at naa Kina, men at Herren i hvert Fald vilde sige, at det var godt, at jeg fandtes lydig mod hans Befaling.

Da Skibet faa Minutter efter skiftede Bov, gik Kaptajnen op til Kompasset og sagde til mig: „Vinden har rettet sig to Streger, og nu lader det sig gøre at klare Bugten.“ Og saaledes gik det. Bugsprydet var knækket, og Skibet havde lidt meget; men paa faa Dage var vi til Søs, og de nødvendige Reparationer blev udførte saa forsvarligt, at vor Rejse til Kina blev tilendebragt i den beregnede Tid.

Een Ting plagede mig meget hin Nat. Jeg var meget ung i Troen og havde ikke tilstrækkelig Tro til Gud til at se ham i og gennem de Midler, han brugte. Jeg havde følt mig forpligtet til at føje mig efter min elskede Moders indtrængende Ønske og anskaffet mig et Svømmebælte. Men i min egen Sjæl følte jeg, som om jeg ikke kunde forlade mig rent ud paa Gud, naar jeg havde det Svømmebælte, og mit Hjerte havde ingen Ro, før jeg, i hin Nat, da alt Haab om Frelse var ude, havde givet det bort. Da havde jeg fuldkommen Fred.

Rejsen var meget kedelig. Vi spildte en god Del Tid under Ækvator paa Grund af Vindstille. Og da vi til sidst naaede det østlige Arkipelag, blev vi igen opholdt af samme Grund. Som oftest rejste der sig en Brise efter Solnedgang, som varede til Daggry. Vi drog den yderste Fordel deraf; men i Dagens Løb laa vi stille med slappe Sejl, ofte drivende tilbage og mistende en god Del af, hvad vi havde indvundet om Natten.

Dette hændte særligt ved en Lejlighed, da vi var i farlig Nærhed af Nordkysten af Ny Guinea. Lørdag Nat havde bragt os til et Punkt, som var c. 8 Mil fra Land; men under Gudstjenesten paa Dækket Søndag Morgen kunde jeg ikke undgaa at bemærke, at Kaptajnen saa' noget bekymret ud og hyppigt gik hen til Skibssiden. Da Tjenesten var forbi, fik jeg Grunden at vide — en fire Knobs Strøm førte os hurtigt hen imod nogle undervands Skær, og vi var dem allerede saa nær, at det saa ud til, at vi vanskeligt kom sikkert over Eftermiddagen. Efter Middag blev Langbaaden sat i Vandet, og alle Hænder anstrengte sig for at dreje Skibets Stævn bort fra Kysten, men uden Held. Som vi drev nærmere, kunde vi tydeligt se de Indfødte styrte omkring paa Strandbredden og tænde Baal her og der. Kaptajnens Bog oplyste ham om, at disse Folk var Menneskeædere, saa at vor Stilling var ikke saa lidt alarmerende.

Efter at vi havde staaet sammen paa Dækket i nogen Tid i Tavshed, sagde Kaptajnen til mig: „Nuvel, vi har gjort alt, hvad der kan gøres, nu har vi kun at afvente Begivenhederne.“ En Tanke faldt mig ind, og jeg svarede: „Nej, der er en Ting, som vi endnu ikke har gjort.“ „Hvad er det?“ spurgte han. „Fire af os om Bord er Kristne,“ svarede jeg (den svenske Tømmermand, vor sorte Kok, Kaptajnen og jeg selv); lad os trække os tilbage hver til sin Kahyt og i forenet Bøn bede Herren om straks at give os en Brise. Han kan lige saa let sende den nu som ved Solnedgang.“

Kaptajnen samtykkede i Forslaget. Jeg gik og talte til de to andre Mænd derom, og efter at have bedet med Tømmermanden trak vi os alle fire tilbage for at bie paa Gud. Jeg havde en god, men meget kort Bønnestund, og følte mig da saa forvisset om, at vor Bøn var hørt, at jeg ikke kunde blive ved at bede og meget snart gik op paa Dækket igen. Den første Styrmand, en ugudelig Mand, havde Vagt. Jeg gik hen til ham og bad ham om at sætte fuldt Storsejl til; thi Hjørnerne var bundne op for ikke at smælde mod Masten. „Hvad skulde det gøre godt for?“ spurgte han. Jeg fortalte ham, at jeg havde bedet Gud om Vind, at den kom snart, og vi var saa nær ved Skærene, at der ikke var et Øjeblik at spilde. Med et vantro og foragteligt Blik

sagde han, at han vilde hellere se en Vind end høre om den! Men medens han talte, fulgte jeg hans Øje, der gik op til Topsejlet, og der var ingen Tvivl, dets Hjørner begyndte at skælve i den kommende Brise. „Ser De ikke, at Vinden kommer? Se op paa Topsejlet!“ udbrød jeg. „Nej, det er blot en Kattepote“ (et Vindstød), svarede han. „Kattepote eller ikke!“ raabte jeg, „sænk dog endelig Storsejlet, at vi kan drage fuld Nytte deraf.“

Dette var han ikke sen til at gøre. Det næste Minut lød Mandskabets tunge Trin paa Dækket og bragte Kaptajnen op for at se, hvad der var paa Færde; og han saa, at Brisen virkelig var kommen. Faa Minutter efter pløjede vi vor Vej gennem Vandet med en Fart af 6—7 Knob i Timen, og Skaren af de nøgne Vilde paa Strandbredden fik ikke noget Vrag den Nat. Vi var snart udenfor al Fare, og skønt Vinden sommetider var ustadig, mistede vi den dog ikke helt, før vi havde passeret Pelew Øerne.

Saaledes opmuntrede Gud mig, før jeg landede i Kina, til at lade alle Slags Begæringer komme frem for ham i Bøn og forvente, at han vilde ære den Herres Jesu Navn og skænke den Hjælp, som behøvedes i enhver Nød.

NIENDE KAPITEL.

De første Missionserfaringer.

Da jeg landede i Shanghai den 1. Marts 1854, fandt jeg mig omringet af Vanskeligheder, som var ganske uventede. En oprørsk Bande, kendt under Navn af „de røde Turbaner", havde sat sig i Besiddelse af den indfødte Del af Byen, medens en kejserlig Armé paa 40—50,000 Mand stod i Lejr overfor dem, hvilken var en langt større Besvær og Fare for det lille evropæiske Samfund end selve Oprørerne. Da jeg landede, meddelte man mig, at det var umuligt at leve udenfor Kolonien, medens Værelser næppe var til at opdrive for nogen Pris indenfor de Fremmedes Omraade. En Dollar, som nu er c. 3 Kroner værd, var stegen til en

Værdi af 8—9 Kroner, og Udsigten var i Sandhed mørk for En med smaa Indtægter i engelske Penge. Imidlertid, jeg havde tre Introduktionsbreve og regnede paa Raad og Hjælp, især fra en af dem, til hvem jeg var anbefalet, hvis Venner jeg kendte godt og satte høj Pris paa. Jeg søgte ham naturligvis straks, men kun for at faa at vide, at han var begravet for en Maaned eller to siden, idet han var død af Feber, mens jeg var paa Rejse.

Nedslagen ved disse Tidender spurgte jeg efter en Missionær, til hvem et andet af mine Anbefalingsbreve var adresseret; men en ny Skuffelse ventede mig — han var rejst til Amerika. Det tredje Brev var tilbage; men da jeg havde faaet det fra en forholdsvis fremmed Mand, havde jeg ventet mig mindre af det, end af de to andre. Det viste sig imidlertid at være Kanalen for Guds Hjælp. Pastor, Dr. Medhurst af Londoner-Missionen introducerede mig til Dr. Lockhart, som var saa elskværdig at lade mig bo hos sig i seks Maaneder. Dr. Medhurst skaffede mig min første kinesiske Lærer, og han, Dr. Edkins, og den afdøde Hr. Alexander Wylie hjalp mig betydeligt med Sproget.

Disse Tider var i Sandhed besværlige og farlige. Da jeg en Dag gik ud af Byen med Hr. Wylie, indlod denne sig i Samtale med to Kulier, medens vi ventede lidt ved Østporten paa en Ledsager,

som kom bagefter. Før vor Ledsager naaede os, begyndte et Angreb paa Byen fra Batterierne paa den anden Side Floden, hvilket bragte os til at skynde os hen til et mindre farligt Sted, idet Kuglerne peb os ubehageligt nær. Kulierne dvælede desværre for længe og blev saarede. Da vi naaede Kolonien, standsede vi nogle Minutter for at købe noget, og gik da lige til Londoner-Missionens Grund, hvor vi fandt de to Kulier, Hr. Wylie havde talt med, ved Hospitalets Dør med deres fire Ankler skrækkelig oprevne af en Kanonkugle. De stakkels Fyre afslog Amputation og døde begge to. Vi følte, at vi selv var undslupne i yderste Øjeblik.

En anden Gang, tidlig om Morgenen, havde jeg sluttet mig til en af Missionærerne paa hans Veranda for at følge Slagets Gang i en Afstand af maaske en lille Fjerdingvej, da pludselig en vildfarende Kugle fløj mellem os og begravede sig selv i Verandaens Mur. En anden Dag lod min Ven, Hr. Wylie, en Bog ligge paa Bordet efter Frokost, og da han vendte tilbage for at hente den — vel en fem Minuter senere — fandt han Armstolen, i hvilken han havde siddet, skudt helt bort. Men midt i disse og andre Farer beskyttede Gud os.

Efter at have boet seks Maaneder hos Dr. Lockhart lejede jeg et Kineserhus udenfor Kolonien og begyndte et lille Missionsarbejde blandt mine

kinesiske Naboer, hvilket kunde lade sig gøre i nogle faa Maaneder. Men da Franskmændene forenede sig med de kejserlige i at angribe Byen, blev mit Huses Stilling saa farlig, at jeg de sidste faa Uger opgav at forsøge at sove før ved Daggry som Følge af de gentagne natlige Skærmydsler. En Nat nærmede Ilden sig temmelig meget, og jeg klatrede op paa et lille Observatorium, jeg havde indrettet mig oppe paa Taget, for at se, om det var nødvendigt at flygte. Mens jeg var der, blev Tagkanten paa den modsatte Side af Firkanten ramt af en Kugle, saa at Stumper af Tagsten regnede ned over mig, medens Kuglen selv rullede ned i Gaarden nedenunder. Den vejede 4 eller 5 Pund, og var den kommen nogle faa Tommer højere, vilde den sandsynligvis have brugt sin Kraft mod mig, i Stedet for mod Bygningen. Kort herefter maatte jeg forlade Huset og vende tilbage til Kolonien — et Skridt, som ikke blev taget for tidligt; thi før de sidste af mine Ejendele var fjernede fra Huset, var det brændt ned til Grunden.

Det er næppe muligt at danne sig en rigtig Forestilling om dette første Afsnits Prøvelser. For en følsom Natur var Krigens Rædsler, Voldsomheder og Elendigheder en frygtelig Ildprøve. Forlegenhederne var ogsaa betydelige. Med en Indkomst af 80 Pund St. om Aaret var jeg nødt til,

da jeg flyttede ind i Kolonien, at give 120 Pund i Leje, og saa leje det halve Hus ud igen. Og skønt Bestyrelsen for det kinesiske Evangelisations-Selskab forøgede mine Indtægter, da Dr. Parker ankom og fortalte dem nærmere om vore Forhold, var der alligevel mange pinlige Erfaringer at gennemgaa. Faa kan forestille sig, hvor nedtrykkende disse Vanskeligheder forekom en saa ung og uprøvet Arbejder, eller sætte sig ind i min stærke Følelse af Ensomhed, idet jeg var stillet som en Pionér, der ikke en Gang kunde hentyde til mange af mine Omstændigheder, da det vilde have været en tavs Opfordring til Hjælp.

Den store Fjende er altid parat med sin ofte gentagne Tanke: „Alle disse Ting er imod mig.“ Men o! hvor falsk dette Ord er! Kulde, ja Hunger, Nattevaagen og Søvnløshed under Farerne, Følelsen til Tider af fuldstændig Forladthed og Hjælpeløshed — alt dette var viseligt og godt bestemt og ømt og kærligt afmaalt. Hvilke Omstændigheder kunde have gjort Guds Ord mere kært, Guds Nærværelse mere virkelig og Guds Hjælp mere dyrebar? Det var i Sandhed Tider til at udtømme og ydmyge, men det var ogsaa Erfaringer, som ikke beskæmmede, og som styrkede Forsættet om at gaa fremad, som Gud maatte styre, med hans prøvede Forjættelse: „Jeg vil ikke svigte dig eller

forlade dig.“ Man kan allerede nu se, at „Guds Vej er fuldkommen“, og dog glæde sig over, at vor Tids Missionsvej sammenlignelsesvis er jævn og let.

Rejser i Indlandet stred imod Traktaterne og var forbundet med megen Vanskelighed, især i nogen Tid efter Slaget ved Muddy Flat, i hvilket en engelsk-amerikansk Styrke paa omtrent 300 Marinere og Sømænd, i Forbindelse med et frivilligt Korps af mindre end 100 bosiddende, angreb den kejserlige Lejr og bortdrev fra 30 til 50 Tusinde kinesiske Soldater, idet Rækkeevnen af vore Kugler og Granater gjorde det indfødte Artilleri unyttigt. Alligevel tilendebragtes en Rejse paa en Uges Tid i Sikkerhed i Efteraaret 1854 sammen med Dr. Edkins, som naturligvis besørgede Prædikenen, medens jeg kunde hjælpe med Uddeling af Bøger.

TIENDE KAPITEL.

De første Forsøg som Evangelist.

En Rejse, som jeg foretog i Foraaret 1855 sammen med Pastor I. S. Burden af det kirkelige Missions Selskab (nu Biskop af Victoria, Honkong), var forbunden med alvorlig Fare.

I den store Munding af Yang-tse Floden, en 8 Mil nord for Shanghai, ligger en Øgruppe, af hvilke Ts'ung-ming og Hai-men er de største og vigtigste; og længere op ad Floden, hvor Havmundingen indsnævres, ligger den indflydelsesrige By T'ung-chau, tæt ved Lang-shan, eller Ulvebjergene, berømte som et Tilflugtssted for fanatiske Pilegrimme. Vi tilbragte nogen Tid med at forkynde Evangeliet paa disse Øer og drog derfra til Lang-shan, hvor vi prædikede og uddelte Bøger til Tusinder af Pile-

grimmene, som bivaanede en Afgudsfest. Derfra log vi til T'ung-chau, og om vore smertelige Oplevelser der vil følgende Dagbogsoptegnelser fortælle:

Torsdag, 26. April 1855.

Efter Frokost anbefalede vi os til vor himmelske Faders Omsorg og søgte hans Velsignelse, før vi begav os til denne store Stad. Dagen var mørk og fugtig. Vi følte os overbevist om, at Satan ikke vilde tillade os at bestorme hans Rige, som vi vilde forsøge at gøre, uden at rejse en alvorlig Modstand. Men vi var ogsaa fuldt overbevist om, at det var Guds Vilje, at vi skulde prædike Kristus i denne Stad og uddele Sandhedens Ord blandt dens Folk. Vi var ked af, at vi kun havde faa Bøger tilovers for en saa vigtig Plads; men Resultatet viste, at ogsaa dette var en Styrelse.

Vore indfødte Lærere gjorde deres bedste for at overtale os til ikke at gaa ind i Byen; men vi besluttede, at intet med Guds Hjælp skulde hindre os. Vi gav dem imidlertid Anvisning paa at blive tilbage i en af Baadene, og hvis vi ikke kom tilbage, da at skaffe sig, hvad Underretning de kunde, om vor Skæbne, og skynde sig hurtigst muligt til Shanghai med Underretningen. Vi ordnede det ogsaa saaledes, at den anden Baad skulde vente paa os, selv om vi ikke kunde komme tilbage den

Aften, saa at vi ikke skulde opholdes af Mangel paa Baad, hvis vi kom senere tilbage. Derpaa kom vi vore Bøger i to Poser, og med en Tjener, som altid ledsagede os ved disse Lejligheder, brød vi op mod Byen, som laa to smaa Mil derfra. At spadsere kunde der ikke være Tale om, som Vejene var, saa vi tog vor Tilflugt til Trillebøre, det eneste Befordringsmiddel at opdrive i de Egne. En Trillebør er billigere end en Bærebør, idet der kun udkræves én Kuli. Men det er paa ingen Maade et behageligt Befordringsmiddel paa ujævne og smudsige Veje.

Vi var ikke komne langt, før Tjeneren bad om Tilladelse til at vende tilbage, da han var aldeles skrækslagen ved Beretningerne om den indfødte Hær . Naturligvis samtykkede vi straks, da vi ikke ønskede at bringe andre i Ulejlighed, og besluttede at bære Bøgerne selv og forvente baade legemlig og aandelig Styrke fra ham, der havde lovet at afhjælpe al vor Nød.

Paa dette Tidspunkt kom en respektabel udseende Mand til og advarede os indtrængende mod at gaa videre, idet han sagde, at hvis vi gjorde det, vilde vi til vor egen Fortræd komme til at erfare, hvad T'ung-chau Væbningen var værd. Vi takkede ham for hans venlige Raad, men kunde ikke følge det, da vore Hjerter var fast besluttede. Om det

gik mod Lænker, Fangenskab og Død, eller om vi skulde uddele vore Skrifter og Traktater i Ro og vende uskadte tilbage, det vidste vi ikke; men vi var besluttede paa ved Guds Naade, at T'ungchau ikke længere skulde mangle Evangeliet, eller dets myldrende Tusinder dø i sorgløs Uvidenhed om Livets Vej.

Efter dette vilde min Trillebør-Mand ikke længere, og jeg maatte faa fat paa en anden, hvilket heldigvis ikke var vanskeligt. Vi kørte da videre i Mudder og Regn, og det var alt andet end behageligt, og vi kunde ikke blive fri for at faa en Fornemmelse af det farlige i vor Stilling, hvorvel vi ikke vaklede et Øjeblik. Af og til opmuntrede vi hinanden med Forjættelser fra Skriften og med Sangvers.

Paa vor Vej passerede vi gennem en lille By paa omtrent et Tusind Indbyggere. Og her prædikede jeg Jesus for en hel Del Folk i Mandarin Dialekten. Aldrig havde jeg været lykkeligere ved at tale om Guds Kærlighed og Forsoningen ved Jesus Kristus. Min egen Sjæl blev rigt velsignet og fyldt med Glæde og Fred, og jeg kunde tale med usædvanlig Frihed og Lethed. Og hvor jeg frydede mig, da jeg bagefter hørte en af Tilhørerne gentage de Sandheder, jeg havde dvælet ved, paa deres egen Dialekt til nogle nyankomne! O, hvor taknemme-

lig jeg følte mig ved at høre en Kineser af sig selv fortælle sine Landsmænd, at Gud elskede dem, at de var Syndere, men at Jesus var død i deres Sted og havde betalt Skylden. Dette ene Øjeblik godtgjorde mig alle de Besværligheder, vi havde gennemgaaet, og jeg følte, at hvis Herren vilde skænke sin Hellig Aand til hin Mand til at forandre hans Hjerte, var vi ikke komne forgæves.

Vi uddelte nogle faa Testamenter og Traktater; thi Folkene kunde læse, og vi kunde ikke efterlade dem uden Evangeliet. Det var godt, at vi gjorde dette; for da vi naaede T'ung-chau, fandt vi, at vi alligevel havde nok at gøre med at bære Resten.

Som vi nu nærmede os den vestlige Forstad til Byen, kom jeg til at tænke paa, hvorledes de første Kristne bad, da Forfølgelsen begyndte: „Og nu, Herre, se til deres Trusler, og giv dine Tjenere, at de taler dit Ord med al Frimodighed." Vi forenede os hjerteligt i denne Bøn. Før vi betraadte Forstaden, lagde vi vore Planer, saa vi kunde handle i Forstaaelse med hinanden, og aftalte med vore Hjulbør-Mænd, hvor de skulde vente paa os, for at de ikke skulde blive indviklede i nogen Besværlighed for vor Skyld. Og med et Blik op til vor himmelske Fader anbefalede vi os til hans Varetægt, tog vore Bøger og begav os paa Vej til Staden.

Et Stykke Vej vandrede vi uantastede frem ad

Hovedgaden i Forstaden, som førte til Vestporten, og morede os over den usædvanlige Titel, hvormed vi blev omtalte, nemlig He-kwei-tsi, hvilket betyder „sorte Djævle". Vi forundrede os i Øjeblikket derover, men senere forstod vi, at det var vore Klæder og ikke vor Hud, som foranledigede det. Da vi passerede adskillige af Soldaterne, bemærkede jeg til Hr. Burden, at det var de Folk, vi havde hørt saa meget om, og at de syntes tilbøjelige til at modtage os meget roligt. Imidlertid, længe før vi naaede Porten, var der en høj, stærk Mand, som tilmed var tifold opflammet af halv Beruselse, der lod os forstaa, at hele Væbningen ikke var saa fredelig stemt, idet han greb Hr. Burden i Skuldrene. Min Kammerat søgte at ryste ham af sig. Jeg vendte mig om for at se, hvad der var i Vejen, og øjeblikkelig var vi omringede af et Dusin eller flere brutale Mænd, som drev os frem mod Staden i en frygtelig Fart.

Min Pose begyndte nu at blive meget tung, og jeg kunde ikke skaffe mig nogen Lettelse ved at skifte Haand. Jeg svedte snart og var næppe i Stand til at holde Trit med dem. Vi forlangte at blive ført til den højeste Øvrighedsperson; men de svarede, at de vidste nok, hvor de skulde føre os hen, og hvad de skulde gøre ved os, saadanne Personer, som vi var; og her tilføjede de de værste

Øgenavne. Den Mand, som først havde grebet Burden, slap ham, for at tage fat paa mig, og blev nu min værste Plageaand, idet jeg hverken var saa høj eller saa stærk som min Ven, og derfor mindre var i Stand til at modstaa ham. Han slog mig atter og atter til Jorden, greb mig i Haaret, tog fat i min Flip, saa han næsten kvalte mig, og klemte mine Arme og Skuldre baade sorte og blaa. Hvis dette havde varet ret længe, var jeg besvimet. I min Udmattelse forfriskedes jeg ved at mindes et Vers, som min Moder havde anført i et af mine sidste Breve hjemmefra om det skønne, lyse Land, som ventede os fuld af Herlighed, og jeg tænkte: at komme bort fra Legemet! at være altid med Herren! at være fri for Synden! det er jo Enden paa det værste, som Menneskets Ondskab kan paaføre os.

Som vi gik frem, forsøgte Burden at give nogle faa Bøger bort af dem, han bar, idet han ikke vidste, hvorvidt han senere vilde faa Lejlighed dertil. Men Soldaten rasede frygteligt og raabte paa Haandjern, som heldigvis ikke fandtes, hvilket overbeviste os om, at vi i vor nærværende Stilling ikke gjorde noget godt ved at forsøge paa at uddele Bøger. Der var ikke andet at gøre end roligt at underkaste os og gaa videre med vore Fangevogtere.

Et Par Gange opstod der en Strid om, hvad der

skulde gøres ved os; de mildere stemte sagde, at vi skulde føres til Øvrighedspersonens Kontor, men andre ønskede at dræbe os straks uden Myndighedernes Mellemkomst. Vore Hjerter hvilede i fuldkommen Fred; og da vi ved en af disse Lejligheder kastedes sammen, mindede vi hinanden om, at Apostlene frydede sig over, at de agtedes værdige til at lide for Kristi Sag. Da det lykkedes mig at faa min Haand ned i min Lomme, trak jeg et kinesisk Visitkort frem (om man saaledes vil kalde et stort Stykke rødt Papir med Ens Navn paa) og blev derefter behandlet med mere Respekt. Jeg forlangte, at det skulde afleveres hos den nærmeste Embedsmand, og at vi blev ført til hans Kontor. Forud for dette havde vi, skønt vi begge var iførte engelsk Dragt, ikke kunnet faa dem til at tro, at vi var Udlændinge, hvad vi saa end sagde.

O, hvilke lange, triste Gader de slæbte os igennem! Jeg troede aldrig, de fik Ende. Og sjælden har jeg følt mig mere taknemmelig, end da vi standsede foran et Sted, hvor man fortalte os, at der boede en Mandarin. Ganske udmattet, badet i Sved og med Tungen klæbende til Ganen, støttede jeg mig mod Muren og saa' Burden omtrent i samme Forfatning. Jeg anmodede dem om at bringe os nogle Stole, men de sagde, vi skulde vente; og da jeg

bad dem om at give os noget Te, fik jeg kun samme Svar. En stor Mængde samledes omkring Indgangen, og Burden samlede sin sidste Kraft og prædikede Kristus Jesus for dem. De havde bragt vore Kort og Bøger ind til Mandarinen; men han viste sig at være af underordnet Rang, og efter at have holdt os oppe i nogen Tid, henviste han os til sine overordnede i Embedet.

Da vi hørte dette og forstod, at det var Meningen paany at jage os ud i de menneskefyldte Gader, nægtede vi bestemt at røre os af Stedet og krævede Bærestole. Efter nogen Knurren blev de ogsaa bragt, og vi satte os i dem og blev baaret af Sted. Paa Vejen følte vi os saa glade over den Hvile, vi fandt i Stolene, og saa taknemmelige over, at vi havde kunnet prædike Jesus trods Satans Ondskab, at det afspejlede sig i vore Ansigter. Og som vi passerede fremad, hørte vi nogle sige, at vi ikke saa' ud som onde Mennesker, medens andre syntes at ynke os. Da vi naaede Øvrighedens Kontor, undrede jeg mig over, hvor vi vel skulde føres hen. Thi skønt vi passerede gennem nogle store Porte, der lignede dem i Stadmuren, var vi øjensynlig endnu indenfor Staden. Et andet Par Porte bragte os paa den Tanke, at det var et Fængsel, de bragte os i. Men da vi fik Øje paa en stor Tavle med

følgende Indskrift: „Ming chi fu mu“ (Folkets Fader og Moder), mærkede vi, at vi var komne til det rigtige Sted; thi dette er Mandarinernes Titel.

Vore Kort blev igen bragte ind, og efter et kort Ophold førtes vi frem for Ch'en Ta Lao-ie (den højærværdige Fader Ch'en), der, som det viste sig, tidligere havde været Tao-tai i Shanghai, og følgelig kendte til, hvor vigtigt det var at behandle Udlændinge høfligt. Da vi kom frem for ham, faldt nogle af Folkene paa deres Knæ og bøjede sig ned mod Jorden, og min Fører betydede mig at gøre ligesaa, men uden Held. Denne Mandarin, som syntes at være den højeste Øvrighed i T'ung-chau og bar en mørkeblaa Knap paa sin Hue, kom os i Møde og behandlede os med al mulig Respekt. Han førte os ind i et indre Værelse, et mere privat Rum, men efterfulgtes af en stor Mængde Skrivere, Løbere og andre underordnede. Jeg fortalte ham Hensigten med vort Besøg og bad om Tilladelse til at overrække ham Eksemplarer af vore Bøger og Traktater, hvorfor han takkede. Idet jeg gav ham et Eksemplar af det nye Testamente med en Del af det gamle (fra 1ste Mosebog og til Ruths Bog) samt nogle Traktater, forsøgte jeg at forklare lidt herom, og ligeledes fremstille vor Lære i en kort Sum . . . Han lyttede opmærksomt, hvad derfor naturligvis ogsaa alle de tilstedeværende gjorde. Derpaa bød

han, at nogle Forfriskninger skulde bæres ind, hvilket var meget velkomment, og han nød selv deraf sammen med os.

Efter et langt Ophold bad vi om Tilladelse til at bese noget af Byen og uddele de Bøger, vi havde medbragt, før vi vendte tilbage. Dette samtykkede han venligt i. Derpaa omtalte vi, at vi var blevne højst hensynsløst behandlede, da vi kom til Byen, men at vi ikke lagde Vægt derpaa, da vi forstod, at Soldaterne ikke vidste bedre. Da vi dog ikke ønskede, at dette skulde gentage sig, anmodede vi ham om at give Ordre til, at man ikke yderligere maatte forulempe os. Dette lovede han ogsaa at gøre, og med alle mulige Tegn paa Respekt ledsagede han os til Døren af sin Embedsbolig, idet han sendte flere Løbere med for at passe paa, at man behandlede os med Respekt. Vi uddelte vore Bøger godt og hurtigt og forlod Byen med al Anstand. Det var morsomt for os at se, hvorledes Løberne gjorde Brug af deres Haarpiske. Naar Gaderne var spærrede af Mængden, slog de løs med dem til højre og venstre.

Vi havde lidt Besvær med at finde vore Hjulbøre; men til sidst lykkedes det. Efter at have betalt Kulierne, som havde baaret os i Bærestol, besteg vi vore beskedne Befordringsmidler og vendte tilbage til Floden, ledsaget godt den halve Vej af

en Betjent fra Øvrighedskontoret. Tidlig paa Aftenen naaede vi Baadene i Sikkerhed, inderlig taknemmelige mod vor himmelske Fader for hans naadige Beskyttelse og Hjælp.

ELLEVTE KAPITEL.

Med Pastor William Burns.

Efter at de kejserlige havde taget Shanghai tilbage i Februar 1855, lod det sig igen gøre at leje et Hus indenfor den indfødte Bys Mure, og med Glæde benyttede jeg mig af Lejligheden til atter at komme til at bo blandt den tætte Befolkning, som nu skulde indrette sig med Ruinerne efter Krigen.

Paa Forslag af Pastor, Dr. Medhurst, den gamle Leder af Londoner Missionen, vejledede Gud mig til ved denne Tid at anlægge den indfødte Dragt i Stedet for den udenlandske, for bedre at kunne rejse og bosætte mig i Indlandet. Kineserne havde tilladt et udenlandsk Firma at bygge en Silkefabrik et Stykke inde i Landet paa Betingelse af, at Byg-

ningens Stil skulde være ren kinesisk, og at der ikke udvendigt maatte være noget, som antydede, at den var udenlandsk. Denne Forandring af Klædedragt viste sig meget fordelagtig, og jeg, med de fleste af mine Arbejdsfæller, har fortsat med at bruge den indenlandske Dragt.

T'ai-p'ing Oprøret, som begyndte i 1851, havde ved denne Tid naaet Højden af sit kortvarige Held. Den store Stad Nanking var falden for den fremtrængende Fjende; og dèr, et Halvhundrede Mile fra Shanghai, havde Oprørerne opslaaet deres Hovedkvarter og var i Færd med at befæste sig for at rykke frem til flere Erobringer. I Løbet af Sommeren 1855 blev der gjort forskellige Forsøg paa at besøge Bevægelsens Ledere for at bringe dem under kristelig Indflydelse; men det faldt saa lidt heldigt ud, at disse Bestræbelser blev opgivne.

Jeg havde blandt andre søgt at naa Nanking; men da jeg fandt det umuligt, henvendtes min Opmærksomhed igen paa Øen Ts'ung-ming. Efter nogen Tid naaede jeg at besejre Folkets Fordomme og Frygt saa vidt, at jeg fik et lille Hus til Leje, og nedsatte mig iblandt dem . Dette var en stor Glæde og Opmuntring for mig. Men inden ret mange Ugers Forløb klagede de lokale Myndigheder til det britiske Konsulat, saa jeg blev nødt til at trække mig tilbage, endskønt den franske Kon-

sul selv havde sikret de romerske Missionærer en Ejendom en lille Mil fra det Hus, som jeg maatte rømme. Dybt nedslaaet og skuffet ved denne uventede Forhindring vendte jeg modstræbende tilbage til Shanghai, lidet drømmende om den Velsignelse, som Gud her havde gemt til mig.

Faa Maaneder forud var Pastor William Burns, af den engelsk-presbyterianske Mission, ankommen til denne Havn paa sin Tilbagerejse fra Hjemmet. Og inden han vendte sig til sin gamle Arbejdsplads i den sydlige Provins Fu-kien, havde han, ligesom jeg, uden Held forsøgt at besøge T'ai-p'ing-Rebellerne ved Nanking. Da dette slog fejl, havde han for en Tid opslaaet sit Hovedkvarter i Shanghai, hengivende sig til at forkynde Evangeliet i de omliggende folkerige Egne. Og saaledes blev jeg ved Guds Forsyn bragt i Forbindelse med denne Guds kære og højtagtede Tjener.

Vi rejste sammen og prædikede i Stæder og Byer i det sydlige Kiang-Su og nordlige Chen-Kiang, idet vi boede i vore Baade og fulgte Kanalernes og Flodernes Løb, der her spredte sig som et Næt udover det rige og frugtbare Lands Flade. Burns bar paa den Tid engelsk Dragt, men bemærkede, at skønt jeg var den yngre og i enhver Henseende mindre erfarne, havde jeg dog rolige Tilhørere, medens han blev fulgt af uartige Drenge

og af nysgerrige, ligegyldige Tilhørere; ligeledes, at jeg blev budt ind i Husene, medens han blev mødt med en Undskyldning, fordi Pøbelen vilde følge med. Efter at have gjort saadanne Iagttagelser i Løbet af nogle Uger, anlagde han ogsaa den indfødte Dragt og glædede sig over de lettere Forbindelser, som fulgte hermed.

Disse lykkelige Maaneder var mig en usigelig Glæde og Fordel. Burns' Kærlighed til Ordet var herlig, og hans hellige Liv i Guds Frygt og stadige Samfund med Gud tilfredsstillede mit Hjertes dybeste Krav. Hans Fortællinger om Opvækkelsesarbejdet og Forfølgelserne i Kanada og Dublin og i Syd Kina var højst lærerige saa vel som interessante; thi med sin dybe, aandelige Indsigt forstod han at fremhæve Guds Hensigt med Prøvelserne paa en saadan Maade, at hele Livet fik en ny Belysning og Værdi. Især hans Syn paa Evangeliets Forkyndelse som Kirkens store Værk, og paa Lægmands Evangelister som en Orden, Skriften krævede genoplivet, var Sædekorn, der bar Frugt i den senere Organisation af Kina Inlands Mission.

Udvortes set var vor Vej alligevel ikke altid jævn; men naar vi blot fik Lov til at dvæle i nogen Tid i en Stad eller By, blev Lejligheden godt benyttet. Vi brugte at forlade vore Baade omtrent Kl. 9 om Formiddagen, efter at have bedt om Velsig-

nelse, med en let Bambusstol i Haanden. Efter at have udvalgt en passende Station, besteg den ene Stolen og talte en tyve Minuter, medens den anden nedbad Velsignelse; og derpaa skiftede vi Rolle, og den første Taler hvilede sig. Saaledes kunde det gaa en Time eller to; derpaa flyttede vi hen til et nyt Sted i nogen Afstand fra det første og talte igen. Ved Middagstid vendte vi gerne tilbage til vore Baade og indtog vort Maaltid, og efter at have styrket os ved Bøn og Samfund i Aanden, genoptog vi vort Arbejde indtil Tusmørke. Efter Te og lidt Hvile igen kunde vi gaa med vore indfødte Medhjælpere til en Testue og tilbringe adskillige Timer med fri Samtale med Folket. Det var ikke saa sjældent, at vi, naar vi forlod en By, havde god Grund til at tro, at megen Sandhed var bleven modtaget; og vi efterlod mange Skrifter og Bøger i de interesseredes Hænder.

Burns skrev følgende Brev til sin Moder hjemme i Skotland ved denne Tid:

Seks Mil fra Shanghai, 26. Jan. 1856.

„Benyttende mig af en Regndag, som holder mig hjemme i Baaden, skriver jeg nogle faa Linjer i Fortsættelse af Brevet til Dundee, hvis Enkeltheder jeg ikke behøver at gentage. Det er nu 41 Dage siden, jeg forlod Shanghai ved denne sidste Lejlighed. En ung engelsk Missionær Taylor af

det kinesiske Evangelisations Selskab har været min Ledsager i disse Uger — han i sin Baad og jeg i min — og vi har oplevet megen Naade og ved nogle Lejligheder betydelig Hjælp i vort Arbejde.

„Jeg maa endnu en Gang fortælle den Historie, jeg har haft at fortælle allerede mer end én Gang — hvorledes jeg for fire Uger siden, den 29. December, anlagde kinesisk Dragt, hvilken jeg nu bærer. Taylor havde gjort denne Forandring faa Maaneder tidligere, og jeg fandt, at han, som Følge heraf, var langt mindre forulempet af Mængden i at prædike o. s. v., saa jeg skønnede, det var min Pligt at følge hans Eksempel. Vi var den Gang mer end dobbelt saa langt fra Shanghai som nu, og vi vilde fremdeles have holdt os saa langt borte, hvis vi ikke et Sted havde truffet paa en Bande lovløse Folk, som krævede Penge og truede med at slaa vore Baade i Stykker, hvis vi nægtede det. Vore Baadfolk blev meget opskræmte og trængte paa, at vi skulde vende tilbage, nærmere Hjemmet. Disse Folk havde før brækket noget af Taylors Baad i Stykker, fordi han ikke føjede dem i deres urimelige Krav paa Bøger.

Vi har en stor, meget stor Arbejdsmark i denne Egn, om end det vilde være vanskeligt for nogen at sætte sig fast paa et særligt Sted; Folk lytter med

Opmærksomhed, men vi behøver Kraft fra det høje for at overbevise og omvende. Er der nogen Bønnens Aand til vort bedste over Guds Folk i Kilsyth? eller er der nogen Bestræbelse for at søge denne Aand? Hvor stor er ikke Trangen, og hvor stærke er ikke Grundene til Bøn i dette Tilfælde. Høsten her er i Sandhed stor, og Arbejderne er faa og ufuldkomment udrustede, uden megen Naade til saadant et Arbejde. Og dog kan Naaden bruge de faa og svage Redskaber til at fuldføre store Ting med — større Ting end vi kan fatte."

Den Tildragelse, som der sigtes til i dette Brev, og som foranledigede vor Tilbagerejse til Shanghai tidligere, end vi først havde til Hensigt, fandt Sted paa den nordlige Bred af Cheh-Kiang. Vi var komne til en travl Markeds By ved Navn Wu-chen, eller den sorte By, hvis Indbyggere, efter hvad der var bleven os sagt, hørte til de vildeste og voldsomste i den Del af Landet. Og vi fandt, at det slog til. Byen var et Tilholdssted for Saltsmuglere og andre daarlige Personer. Følgende er nogle Uddrag af min Dagbog fra denne Tid:

8. Januar 1856.

Begyndt vort Arbejde i Wu-chen i Morges med at uddele et stort Antal Traktater og nogle Testamenter. Folk syntes meget forbavsede, og saavidt vi kunde erfare, havde ingen fremmede været der

før. Vi prædikede to Gange — en Gang i Krigsgudens Tempel og senere paa en tom Plads, hvor Ilden havde fortæret mange Huse. Om Eftermiddagen prædikede vi igen for en stor og opmærksom Tilhørerkreds paa samme Sted; og om Aftenen flyttede vi til en Testue, hvor vi havde god Lejlighed til at tale, indtil det rygtedes, at vi var der, hvorefter saa mange Folk kom ind, at vi maatte gaa bort. Vore indfødte Medhjælpere, Tsien og Kuei-hua, kunde dog blive. Da vi kom tilbage til vore Baade, talte vi til en Del Folk, som stod paa en Bro, og følte, at vi havde rigelig Grund til at være taknemmelige og ved godt Mod efter Resultatet af vort første Dagværk.

10. Januar.

Først udsendte vi Tsien og Kuei-hua at uddele nogle Blade. Og da de kom tilbage, gik vi med dem, og paa en Brandtomt delte vi os og henvendte os til to Tilhørerkredse. Ved Tilbagekomsten til Baadene ved Frokosttid fandt vi som sædvanlig Folk, der ventede og bad om Bøger. Nogle blev uddelte til dem, der kunde læse, og derpaa bad vi dem venligst have os undskyldt, mens vi spiste, og jeg gik ind i min Baad og lukkede Døren.

Der blev næppe Tid til at skænke en Kop Te, før et Bombardement begyndte, og Taget brasede

straks ned. Jeg gik bagud og fandt fire, fem Mænd i Færd med at kaste frossen Jord fra en Nabomark — jeg skulde tro, de vejede fra syv til fjorten Pund hver — over paa Baaden. Protester var til ingen Nytte, og det varede ikke længe, før en betydelig Del af Baadens Overbygning var sønderbrudt, og en Mængde Jord bedækkede det indvendige. Til sidst fik Tsien en Baad, som passerede, til at sætte ham i Land et kort Stykke derfra, og nogle faa Traktater afledede Opmærksomheden, og saaledes endte Angrebet.

Vi fik nu at vide, at kun to af Banden hørte til paa Stedet, medens Resten var Saltsmuglere, og Aarsagen var, at vi ikke havde tilfredsstillet deres urimelige Forlangende af Bøger. Højst lykkeligt blev ingen saaret, og saa snart som Rolighed igen var tilvejebragt, samledes vi alle i Burns Baad og forenede os i Tak for, at vi var blevne sparede for personlig Overlast, og i Bøn for Misdæderne, og at det maatte vendes til det gode for os og dem, der var med os. Derpaa nød vi vort Maaltid og gik i Land, og kun faa Skridt fra Baadene tiltalte vi en stor Mængde, som snart samledes. Vi blev særlig hjulpne; ingen Sinde havde man hørt paa os med større Opmærksomhed, og ikke én Stemme hævede sig til Forsvar for dem, der havde forulempet os. Om Aftenen paa Testuerne herskede

den samme Aand, og nogle syntes med Glæde at høre det glade Budskab om Frelse ved en korsfæstet og genopstanden Frelser.

Da vi vendte hjem, kom vi forbi en Barberstue, som endnu var aaben, og jeg gik indenfor, og mens mit Hoved blev raget, havde jeg Lejlighed til at tale til nogle Stykker og derpaa klistre et Par Traktatblade op paa Muren til bedste for de nye Kunder.

11. Januar.

En respektabel Købmand ved Navn Yao, som den første eller anden Dag, vi opholdt os i Wuchen, havde modtaget Dele af det nye Testamente og en Traktat, kom i Gaar, da vor Baad var brækket i Stykker, for at bede om flere Bøger. Alt var i Øjeblikket i Forvirring paa Grund af den forvoldte Skade og Jorden, som var kastet ind i Baaden, hvorfor vi bad ham om at komme igen om en Dags Tid eller to, saa vilde vi med Glæde forsyne ham. I Morges viste han sig og overrakte os følgende Skrivelse:

„Forleden Dag bad jeg Burns og Taylor, de to „Rabbier", om at give mig gode Bøger. Det hændte paa den Tid, at nogle af vor By, hvis Hjerte var bedraget af Satan, saa de ikke kendte Davids Søn, gik saa vidt, at de dristede sig til at „raka" og „daare" og beskadige eders ærede Baad. Jeg takker eder for Løftet om senere at give mig Bøgerne og

beder om følgende: et fuldstændigt Testamente, „en god Mands Tale, naar han er nær ved Døden", „vigtige kristelige Lærdomme", en Almanak, „Kristendommens Principer", „Vejen til at gøre Verden lykkelig" — et Eksemplar af hver. Jeg haaber, at Sung og Tsien og alle Lærere befinder sig vel. Videre Hilsener er uskrevne."

Denne Skrivelse er mærkelig, da den viser, at han havde læst Testamentet opmærksomt, da de fremhævede Ord jo er tagne derfra. Hans Brug af „Raka" og „Daare" viser, at han havde fattet deres Mening af at udskælde.

Efter at have forsynet denne Mand gik vi ud med Tsien og Kuai-hua til den østlige Del af Byen og talte en kort Tid i Gaderne. Da jeg kom tilbage til Baadene, fik jeg Besøg af to Chih-li Mænd, som er paa Magistratens Kontor her. Jeg fik Naade til at tale til dem om en korsfæstet Frelser i den mandarinske Dialekt; og skønt den ene af dem ikke var meget opmærksom, saa var den anden det, og han kom med Spørgsmaal, som røbede, at han var interesseret. Da de havde forladt os, gik jeg i Land og talte til Folket, som var samlet der, for hvilket Kuei-hua havde prædiket. Den synkende Sol gav mig en Lignelse, idet den mindede om Jesu Ord: „Natten kommer, da ingen kan arbejde", og som jeg talte om dette Livs korte Varig-

hed og om vor Uvidenhed om Tiden for Kristi Tilbagekomst, blev en saa dyb Alvor fremherskende, som jeg ikke før har været Vidne til i Kina. Jeg gav mig til at bede, og den største Sømmelighed blev iagttaget. Derpaa vendte jeg tilbage til min Baad med en buddhistisk Præst, som havde været blandt Tilhørerne, og han indrømmede, at Buddhismen var et bedragerisk System, som ikke kunde give noget Haab i Døden.

12. Januar.

I Eftermiddags tiltalte vi Folket paa Flodbredden tæt ved vore Baade, ligeledes i en af Byens Gader og i et Tehus, idet Bøger blev uddelte ved hver Lejlighed . Om Aftenen gik vi som sædvanlig ud for at tale i Tehusene, men vi besluttede at gaa til den modsatte Ende af Byen for at give de derboende Folk Lejlighed til at være sammen med os. Det var en lang, spredt Bydel, næsten en halv Mil i Udstrækning. Da Burns og jeg plejede at tale sammen paa Kinesisk, var vor Beslutning bekendt for dem i Baadene.

Da vi havde gaaet et kort Stykke, skiftede vi Sind og gik i Stedet for til det sædvanlige Tehus, idet vi tænkte, at Folk maaske var kommen der i Forventning om at træffe os. Men dette var ikke Tilfældet. Og vi fandt ikke saadanne alvorlige Tilhørere som ved tidligere Lejligheder. Af denne

Grund foreslog Burns at bryde op tidligere end sædvanlig, og dette gjorde vi, idet vi fortalte Tsien og Kuai-hua, at de kunde blive lidt længere. Som vi gik tilbage til Baadene, gav vi nogle Bøger bort, men underligt nok, vi blev alene, ingen fulgte med os, som ellers saa ofte er Tilfældet. I Stedet for klar Nat, som det var, da vi gik ud, var det nu blevet bælgmørkt. Paa Vejen mødte vi Baadmanden, hvis Opførsel syntes meget underlig, og uden at give os nogen Forklaring pustede han Lyset ud i vor Lygte. Vi tændte Lyset igen og sagde ham, at han ikke maatte slukke det igen; men til vor Overraskelse tog han bestemt Lyset ud og kastede det i Kanalen. Derpaa gik han ned langs en lav Mur, som løb ud til Flodbredden, og stirrede ned i Vandet.

Da jeg ikke vidste, hvad der var i Vejen med ham, løb jeg frem for at gribe ham, af Frygt for, at han vilde drukne sig; men til min store Lettelse kom han roligt tilbage. Til Svar paa vore gentagne Spørgsmaal bød han os ikke at tale; thi nogle onde Mænd søgte at ødelægge Baadene, og de havde skiftet Plads for at undgaa dem. Han førte os derpaa til en Plads, hvor en af dem laa. Kort efter kom Tsien og Kuei-hua og kom godt om Bord, og snart efter sluttede Læreren Sung sig til os, og Baaden sejlede bort.

Vi fik nu Forklaringen paa hele denne Forstyrrelse. En Mand, som gav sig ud for at være Politibetjenten, var kommen til Baadene i vor Fraværelse med et skriftligt Forlangende om ti Dollars og en Mængde Opium. Han fortalte, at der var mer end 50 Folk fra Landet (Saltsmuglere), som afventede vort Svar i en nærliggende Testue. Og dersom vi gav dem, hvad de forlangte, og 300 Kash til at betale for deres Te, maatte vi være i Fred; men hvis ikke, vilde de straks komme og ødelægge vore Baade. Sung fortalte dem, at vi ikke kunde imødekomme deres Forlangende. Thi da vi ikke var Handelsfolk, men kun prædikede og uddelte Bøger, havde vi ikke et Gran Opium, og vore Penge var næsten helt opbrugte. Manden sagde ham imidlertid rentud, at han ikke troede ham, og Sung havde intet andet Valg end at opsøge os, idet han bad Manden afvente vort Svar. Da han ikke vidste, at vi havde forandret vor Plan, søgte han os i den forkerte Retning og naturligvis forgæves.

Imidlertid var det lykkedes Baadmændene at skifte Plads. De var meget alarmerede; og da de nylig havde set en Prøve paa, hvad disse Mennesker kunde gøre ved højlys Dag, følte de ingen Lyst til at erfare, hvad de kunde finde paa om Natten. Idet de derfor flyttede med Baaden, skiltes de ad, saa at, hvis en af Baadene led Overlast,

den anden kunde yde os Tilflugt. Det var herefter, at vi ved en Styrelse mødte Baadmanden og blev ledede sikkert om Bord. Da Sung igen passerede Stedet, hvor vi tidligere havde ligget for Anker, saa' han et Dusin Mennesker eller flere mellem Træerne og hørte dem spørge om, hvor Baadene var blevet af; men ingen kunde sige det. Heldigvis søgte de forgæves.

Noget efter traf de to Baade hinanden og roede sammen en Tid. Det var allerede sent, og at rejse om Natten i den Del af Landet var ikke Vejen til at undgaa Faren fra onde Mænd, saa Spørgsmaalet opstod, hvad vi skulde gøre. Dette overlod vi til Baadmændene at afgøre; de havde brudt op paa eget Ansvar, og vi følte, at hvad vi saa end personligt maatte ønske, saa kunde vi ikke nøde andre til at forblive i en farlig Stilling for vor Skyld. Vi bad dem imidlertid om at gøre snart, hvad de saa agtede at gøre, da den næste Dag var Herrens Dag, da vi ikke skulde ønske at rejse. Vi underrettede dem ogsaa om, at hvor vi saa kom hen, maatte vi fuldkomme vor Mission og prædike Evangeliet; det gjorde derfor ingen stor Forskel, hvor vi standsede; thi selv om vi tilbragte Natten ubemærkede, vilde vi sikkert blive opdaget den næste Morgen. Mændene blev da enige om, at vi lige saa godt kunde vende tilbage til det Sted, hvorfra

vi var tagne bort, hvori vi fuldtud samtykkede, og følgelig vendte de Baadene om igen. Men — om det var ved et Tilfælde eller ikke, kan vi ikke afgøre — de kom ind i en anden Strøm og roede i nogen Tid, de vidste ikke hvorhen. Til sidst, da det var meget mørkt, ankrede de for Natten.

Vi kaldte da alle Baadmændene sammen tilligemed vore indfødte Hjælpere og læste for dem den 91. Salme. Man kan forestille sig, hvor passende denne Del af Guds Ord var til vor Stilling og Trang, og hvor sødt den trøstede: —

„Den, som bor i den Højestes Skjul, skal overnatte i den Almægtiges Skygge. Jeg vil sige om Herren: Han er min Tilflugt og min Fæstning, min Gud; paa ham vil jeg stole. Sikkert vil han fri dig fra Fuglefængerens Snare og fra den fordærvelige Pest. Han skal dække dig med sine Fjedre, og under hans Vinger finder du Ly: Hans Sandhed er Skjold og Skærm. Du skal ikke frygte for Nattens Rædsel eller for Pilen, som flyver om Dagen. Fordi han har sat sin Lid til mig, derfor vil jeg udfri ham. Jeg vil bringe ham i Sikkerhed; thi han kender mit Navn. Han kalder paa mig, og jeg svarer ham; jeg er hos ham i Nød, jeg frier ham ud og fører ham til Ære. Med langt Liv mætter jeg ham og lader ham skue min Frelse."

Anbefalende os i Bønnen til hans Omsorg og

Beskærmelse, som havde dækket os med tykt Mørke og ladet os undslippe af Voldsmandens Haand, trak vi os tilbage for Natten, hvilken vi tilbragte i Fred og Ro -- takket være Israels Vogters Varetægt, han som ikke slumrer eller forglemmer sit Folk — og vi kunde i nogen Maade sande Sandheden af det dyrebare Ord: „Du er mit Skjul og mit Skjold."

Søndag, 13. Januar.

I Morges vaagnede jeg omtrent Kl. 4 ved en voldsom Smerte i Knæleddet. Jeg havde stødt det den foregaaende Dag, og en alvorlig Betændelse var Følgen. Til min store Overraskelse hørte jeg Regnen øse ned i Strømme, medens Vejret tidligere havde været særlig smukt. Da vi saa' ud, befandt vi os saa nær ved vor tidligere Ankerplads, at vi, om ikke noget ellers var hændet, ikke havde kunnet undlade at gaa ind i Byen og prædike som sædvanlig. Men Regnen var saa stærk hele Dagen, at ingen kunde forlade Baadene. Saaledes nød vi en herlig Hviledag, som vi ikke havde nydt den i nogen Tid. Og Vejret forhindrede, at der blev spurgt meget efter os. Hvis Vejret havde været smukt, var vi højst sandsynligt blevet opdagede, selv om vi ikke havde forladt Baadene. Som det var, havde vi Ro til at tænke i Fred, med Undren og Taknemmelighed, over vor Guds naadige Førel-

ser, saaledes som han havde ført os afsides for at hvile en Stund.

Mandag, 14. Januar.

En skyfri Morgen. En af vore indfødte Medhjælpere gik før Daggry ind for at hente noget Tøj, som havde været til Vadsk. Han kom tilbage med den Efterretning, at Mændene havde søgt os i alle Retninger, til Trods for Gaarsdagens øsende Regn. Men vi var blevet bevarede i Fred og Tryghed „under den Almægtiges Skygge".

Baadmændene var nu saa helt forskrækkede, at de ikke vilde blive længere og lettede Anker ved Daggry. Jeg var bundet til mit Leje ved det lamme Knæ og havde intet Valg andet end at tage med dem. Om Eftermiddagen naaede vi Ping-wang paa Vejen til Shanghai.

Gud velsigner ondt til godt,
ondt for os det synes blot.
Frygt kun ej! hans Guddomsvillie
fører frem paa Torn en Lillie.

TOLVTE KAPITEL.

Kaldelse til Swatow

Det var en virkelig Skuffelse for os, at vi saa uventet maatte forlade Egnen ved Black Town, da vi havde haabet at maatte prædike Evangeliet i nogen Tid heromkring. Vi skulde imidlertid erfare, at det ikke var et uforudset Uheld, men at disse Omstændigheder, som syntes saa kedelige, var de nødvendige Led i den guddommelige Forsynskæde, som førte til andre og videre Sfærer.

Gud tillader ikke en Forfølgelse at opstaa uden tilstrækkelig Grund... Han førte os ad en Vej, vi ikke kendte; men det var ikke desmindre hans Vej.

Da vi naaede Shanghai med den Tanke at ville vende tilbage til Indlandet igen i Løbet af nogle

faa Dage med en frisk Forsyning af Bøger og Penge, mødte vi en kristen Kaptajn, som sejlede paa Swatow, og han lagde os denne Egn meget stærkt paa Hjerte i Forbindelse med den Omstændighed, at der var britiske Købmænd, som levede paa Double Island af at sælge Opium og gøre Forretning med Kulier (ikke bedre end Slavehandel), medens der ingen britisk Missionær var der til at prædike Evangeliet. Guds Aand paatrængte mig den Følelse, at dette var hans Kald; men i flere Dage formaaede jeg ikke at adlyde det. Jeg havde aldrig haft saadan en aandelig Fader som Burns; jeg havde aldrig kendt saadan et helligt, lykkeligt Kammeratskab, og jeg sagde til mig selv, at det kunde ikke være Guds Vilje, at vi skulde skilles.

Med stor Uro i mit Sind gik jeg en Aften sammen med Burns hen at drikke Te hos Pastor R. Lowrie af den amerikansk presbyterianske Mission ved Sydporten af Shanghai. Efter Te spillede Fru Lowrie „Missionær-Kaldet" for os. Jeg havde aldrig hørt denne Sang før, og den greb mig stærkt. Mit Hjerte var næsten sønderknust, før den var endt, og jeg sagde til Herren med Sangens Ord: „Og jeg vil gaa!"

Da vi gik, bad jeg Burns om at gaa hjem med mig til det lille Hus, som endnu var mit Hovedkvarter i den indfødte By, og der fortalte jeg ham

med mange Taarer, hvorledes Herren havde ledet mig, og hvor oprørsk jeg havde været og uvillig til at forlade ham for at gaa til denne nye Arbejdsmark. Han lyttede med et underligt Blik af Overraskelse, men snarere af Glæde end af Sorg, og svarede, at han havde besluttet selve denne Aften at fortælle mig, at han havde hørt Herrens Kald til Swatow, og at hans eneste Sorg havde været Udsigten til, at vort lykkelige Kammeratskab skulde afbrydes. Vi gik sammen; og saaledes begyndte det Missionsarbejde i hin Del af Kina, som er bleven saa overflødig velsignet i de senere Aar.

Længe før den Tid havde Pastor R. Lechler af Baseler Missions Selskabet rejst vidt omkring i Swatows Nabolag og de omliggende Egne. Fordrevet fra Sted til Sted havde han gjort et Arbejde, som ikke var glemt, omendskønt han til sidst blev nødt til at trække sig tilbage til Hongkong. I mer end 40 Aar har denne varmhjertede Guds Tjener staaet trofast i Arbejdet, og først for nylig har han forladt Hongkong med sin fromme Hustru for igen at vende tilbage til Indlandet og bruge sine sidste Aars Kraft blandt det Folk, han har elsket saa længe og saa trofast.

Kaptajn Bowers, den kristne Ven, som Gud brugte til at lægge Swatows Nød frem for Burns og mig, blev overstrømmende glad, da han hørte

om vor Bestemmelse at hellige os til Evangelisationen af denne travle, vigtige og folkerige Handelsplads. Da han stod i Begreb med at tiltræde Tilbagerejsen selv, tilbød han os med Glæde fri Rejse om Bord paa „Geelong", hvormed vi da forlod Shanghai tidlig i Maaneden Marts 1856.

En gunstig Sejlads bragte os paa seks Dage til Double Island, hvor vi blev landsatte midt i et lille, men meget ugudeligt, Samfund af Udlændinge, optagne af Opiumshandel og andre Handelsforetagender. Da vi ikke ønskede paa nogen Maade at slaa os sammen med disse Landsmænd, længtes vi stærkt efter at faa Logis indenfor den indfødte By, som laa paa et Forbjerg, der skød ud fra Hovedlandet, en god Mil længere oppe, ved Han-Flodens Munding. Der viste sig store Vanskeligheder ved dette Forsøg paa at faa Fodfæste blandt Folket. Ja, det syntes, som om det helt skulde mislykkes, og vi havde kun tilbage at kaste os hjælpeløse i Bønnen over paa Gud. Og vor Gud tog snart fat for os. Da vi en Dag traf en Købmand fra Kanton, en Slægtning af den højeste Embedsmand i Byen, tiltalte Burns ham i Kanton-Dialekten. Denne Herre fandt saadan Behag i at blive tiltalt i sit eget Maal af en Udlænding, at han blev vor Ven og skaffede os et Logis. Vi havde imidlertid kun et lille Værelse, og ikke let skal jeg glemme de lange, hede

Sommermaaneder i hin ovnlignende Plads, hvor man kunde staa under Tagskæget og røre de ophedede Teglsten med sin Haand. Mere Plads eller bedre Bekvemmelighed kunde ikke opnaas.

Vi bragte Afveksling ind i Opholdet ved at aflægge Besøg i det omgivende Land; men her omringede der os saa store og stadige Vanskeligheder og Farer, at vort tidligere Arbejde i det nordlige begyndte at forekomme os sikkert og let i Sammenligning med dette. Kantonesernes Had og Foragt var meget pinlig. „Fremmede Djævle", „fremmede Hunde" eller „fremmede Svin" var de sædvanlige Benævnelser. Men alt dette førte os ind i dybere Samfund, end jeg nogen Sinde før havde kendt, med ham, som „var foragtet og forkastet af Mænd".

Paa vore Besøg paa Landet var vi udsatte for at blive grebne naar som helst og holdt tilbage som Gidsler. Og Folket erklærede meget almindeligt, at hele Distriktet var „uden Kejser, uden Hersker og uden Lov". I Sandhed, Magt var Ret i hine Dage. Ved en Lejlighed besøgte vi en lille Landsby og fandt, at Indbyggerne havde fanget en rig Mand af en anden Stamme. En stor Sum forlangtes i Løsepenge, og da han nægtede at betale den, knuste de hans Ankler en efter en med en Kølle og aftvang ham saaledes den forlangte Fordring. Der var intet uden Guds Beskyttelse til at forhindre, at

vi blev behandlede paa samme Maade. Stæderne var alle omgivne af en Mur, og en saadan Plads kunde rumme en ti-, tyve Tusind Mennesker af samme Stamme og Navn, som ofte laa i Krig med Folk i den nærmeste Stad. At blive venligt modtaget paa ét Sted var sædvanligvis en Kilde til Fare paa det næste Sted. Under saadanne Omstændigheder aabenbaredes Guds beskærmende Omsorg ofte.

Efter en Tids Forløb blev den stedlige Mandarin syg, og de indfødte Læger kunde ikke skaffe ham nogen Lindring. Han havde hørt fra nogle, som jeg havde behandlet, at de var blevne hjulpne, og dette førte ham til at søge vor Hjælp. Gud velsignede Medicinen, jeg gav ham, og taknemmelig for Lindringen raadede han os til at leje et Hus og indrette det til Hospital og Konsultation. Med hans Tilladelse lykkedes det os at sikre os hele den Ejendom, i hvilken vi før havde beboet det ene Værelse. Jeg havde ladet mit Lager af Medicin og mine Instrumenter blive i Shanghai hos min Ven, afdøde Hr. Wylie, og rejste nu tilbage for at hente det.

Burns kom tilbage fra en By ved Navn Am-po, som vi adskillige Gange havde besøgt sammen, for at sige mig Farvel, og da jeg var afsejlet, vendte han tilbage igen med to indfødte Evangelister, som

var sendt fra Hongkong af Pastor J. Johnson af den amerikanske Baptist Missions Forening. Folket var villigt til at lytte til deres Prædiken og modtage Bøgerne som Gave, men de vilde ikke købe dem. En Nat brød Røvere ind og bortførte alt, hvad de havde, med Undtagelse af deres Lager af Literatur, som regnedes for værdiløst. Næste Morgen meget tidlig blev de vækket af Folk, som ønskede at købe Bøger, og Salget vedvarede, saa at de ved Frokosttid ikke blot havde Penge nok til at købe Føde for, men ogsaa kunde betale Rejsen for en af Mændene til Double Island, nedenfor Swatow, med Brev til Burns Agent om at forsyne dem med Penge. Købere blev ved at komme den Dag og den næste, og vore Venner manglede intet. Men den tredje Dag kunde de ikke sælge det mindste. Men netop som deres Penge fra Salget var opbrugte, kom Budet tilbage med frisk Forsyning.

Det var først i Juli, efter omtrent fire Maaneders Ophold i Swatow, at jeg rejste til Shanghai, i den Hensigt at vende tilbage igen i Løbet af faa Uger, medbringende mine medicinske Apparater, for at arbejde videre i Forening med Pastor William Burns. En ny og lovende Arbejdsmark syntes at aabne sig for os, og det var med meget lyse Forventninger, vi saa fremad til det kommende Arbejde. En kendelig Velsignelse laa i Sandhed

og ventede paa Swatow og Omegn; men det var ikke i Guds Plan, at nogen af os skulde blive og tage Høsten. Snart efter, at jeg rejste, blev Burns grebet og fængslet i det Indre af de kinesiske Myndigheder og sendt til Kanton. Og skønt han vendte tilbage til Swatow efter Krigens Udbrud, blev han kaldet bort til anden Tjeneste, som forhindrede ham i at vende tilbage senere. Og min Rejse til Shanghai viste sig at være det første Skridt paa en Sti, som førte til andre Sfærer.

TRETTENDE KAPITEL.

Mennesket spaar, men Gud raader.

Det er interessant at lægge Mærke til de forskellige Begivenheder, ved hvilke Gud forhindrede mig i at vende tilbage til Swatow og lod mig bosætte mig i Ningpo og gøre denne By til Centrum for kommende Virksomheder.

Da jeg naaede Shanghai, blev jeg meget mismodig ved at erfare, at den Ejendom, hvori min Medicin og mine Instrumenter havde været oplagret, var brændt ned til Grunden, og al Medicinen og mange af Instrumenterne var blevet fuldstændig ødelagte. Dette forekom mig at være en stor Ulykke, og jeg frygter for, at jeg var mere til Sinds til at sige med Jakob: „Alle disse Ting er imod mig", end til at erkende, at „alle Ting ar-

bejder sammen til det gode". Jeg havde den Gang endnu ikke lært at tænke paa Gud som den ene, store Omgivelse, i hvem vi „lever, røres og er", og at se paa alle mindre, ydre Forhold som de viseste og bedste, fordi de er enten forordnede eller tilladte af ham. Derfor var min Skuffelse og Prøvelse stor.

Medicin var dyr i Shanghai, og mine Midler var begrænsede. Jeg begav mig derfor til Ningpo inde i Landet, idet jeg haabede at modtage en Forsyning fra Dr. William Parker, der hørte til samme Mission som jeg selv. Jeg tog nogle faa Ejendele med mig, fornemmelig mit Ur, nogle kirurgiske Instrumenter, en Harmonika og nogle Bøger til Studium af Kinesisk, hvilke i de Dage var meget kostbare, medens jeg efterlod en Del af mine Penge i Shanghai.

Landet, jeg rejste igennem, led meget af Tørke; det var i den varmeste Sommertid, og Vandet i den store Kanal stod meget lavt, idet man havde udnyttet det til de omliggende Rismarker, ligesom ogsaa den stærke Hede havde fordampet det. Jeg havde besluttet, saa vidt muligt, at gøre Rejsen til en Missionsrejse og begav mig paa Vej, vel forsynet med kristelige Traktater og Bøger. Efter i fjorten Dage at have rejst langsomt gennem det folkerige Land, prædikende og uddelende Bøger, naa-

ede vi en stor By ved Navn Shih-mun-wan, og da jeg her fandt, at min Beholdning af Litteratur var udtømt, besluttede jeg ikke at sinke mig paa Resten af Rejsen, men at naa Ningpo saa hurtigt som muligt via Byen Hai-ning.

4 August 1856.

Der var intet Vand hinsides Shih-mun-wan, hvorfor jeg gjorde Afregning med Baaden og lejede Kulier til at bære mine Ting saa langt som til Chang-gan, og før Solopgang var vi paa Vejen. Jeg vandrede af Sted alene, idet jeg lod min Tjener følge med Mændene, som gjorde hyppige Holdt for at hvile. Og da jeg kom til en By, vi skulde igennem, ventede jeg paa dem i en Testue lige udenfor Nord Porten. Kulierne nærmede sig meget langsomt og syntes trætte, da de ankom. Jeg fandt snart ud, at de begge var Opiumsrygere, og endskønt de kun havde baaret en Byrde, som én stærk Mand uden at tænke noget derved vilde have baaret tre Gange saa langt, syntes de virkelig trætte.

Efter at have nydt noget Ris og Te og en Times Hvil — uden Tvivl med en Røg af Opiumspiben — var de lidt forfriskede, og jeg foreslog at bryde op, for at vi kunde naa Chang-gan, før Solen blev for mægtig. Min Tjener havde imidlertid en Ven i Byen og vilde gerne tilbringe Dagen der, og først gaa videre næste Morgen. Men dette satte jeg mig

imod, da jeg ønskede at naa Hai-ning den Aften, om muligt . . . Vi brød derfor op, gik gennem Nordporten, og var komne gennem en Tredjedel af Byen, da Kulierne standsede for at hvile og sagde, at de ikke var i Stand til at bære Byrden til Chang-gan. Til sidst samtykkede de i at bære den til Sydporten, hvor de skulde have Betaling i Forhold til Vejlængden, de havde baaret Byrden; og Tjeneren paatog sig at skaffe andre Kulier og komme med dem.

Jeg vandrede af Sted i Forvejen ligesom tidligere, og da Afstanden kun var c. 1 Mil, naaede jeg snart Chang-gan og afventede deres Ankomst, idet jeg imidlertid engagerede Kulier for den øvrige Rejse til Hai-ning. Da jeg havde ventet i lang Tid, begyndte jeg at undre mig over Forsinkelsen, og til sidst blev det for sent at ende Rejsen til Hai-ning den Aften. Jeg blev noget ked deraf; og hvis ikke mine Fødder havde været ømme og Eftermiddagen meget hed, var jeg gaaet tilbage for at møde dem og skynde paa dem. Til sidst slog jeg mig til Ro med, at min Tjener var gaaet til sin Ven, saa han ikke vilde komme før om Aftenen. Men Aftenen kom, og der var stadig ingen Tegn til dem.

Nu følte jeg mig urolig og begyndte omhyggeligt at udforske, om nogen havde set dem. Til

sidst var der en Mand, som svarede: „Er De ankommen fra Shih-mun-wan?“ Jeg svarede bekræftende. „Er De paa Vejen til Hai-ning?“ „Det er min Bestemmelse.“ „Da er Deres Sager gaaet i Forvejen; for jeg sad i en Testue, da en Kuli kom ind, tog en Kop Te og brød op igen i stor Skynding til Hai-ning, idet han sagde, at Bambuskurven og Sengen, han bar, hvilke just svarer til Deres Beskrivelse, var fra Shih-mun-wan, og han skulde bringe dem til Hai-ning i Aften, hvor han skulde have sin Betaling efter ti Kash for Pundet.“ Heraf sluttede jeg, at mine Ting var foran mig; men det var mig umuligt at følge efter straks, for jeg var for træt til at gaa, og det var allerede mørkt.

Under disse Omstændigheder kunde jeg ikke gøre andet end søge Logis for Natten; og det var ingen let Sag. Jeg opløftede mit Hjerte til Gud om hans Bistand og vandrede derefter til den fjernere Del af Byen, idet jeg antog, at Rygtet om en Fremmeds Ankomst til Byen ikke var naaet derud, og saa' mig om efter et Herberge. Jeg kom snart til et og gik ind, haabende at slippe fri for Spørgsmaal, da det allerede var mørkt. Jeg spurgte om Spisesedlen, og man svarede, at kold Ris — hvilken viste sig at være mer end „noget brændt“ — og Snegle, stegte i Lampeolie, var alt, hvad jeg kunde faa. Og for at undgaa Spørgsmaal om min

Nationalitet var jeg nødt til at bestille noget af dette og søgte at faa et Maaltid ud deraf, men med lidet Held.

Medens jeg var sysselsat hermed, sagde jeg til Værten: „Jeg tænker, jeg kan lave mig til at tilbringe Natten her?“

Herpaa svarede han bekræftende; men idet han bragte sin Bog, tilføjede han:

„I disse urolige Tider har Avtoriteterne forlangt, at vi skal føre Bog over vore Logerende; maa jeg spørge om Deres ærede Familienavn?“

„Mit uværdige Familienavn er Tai,“ svarede jeg.

„Og Deres ærede andet Navn?“

„Mit ringe Navn er Ja-koh“ (James).

„Hvilket besynderligt Navn! Det har jeg aldrig hørt før! Hvorledes skriver De det?“

Jeg fortalte ham det samt tilføjede: „Det er et meget almindeligt Navn i det Distrikt, som jeg kommer fra.“

„Og maa jeg spørge, hvorfra De kommer, og hvor De skal hen?“

„Jeg er paa Rejse fra Shanghai til Ningpo via Hang-chau.“

„Hvad kan Deres ærede Profession vel være?“

„Jeg helbreder de syge.“

„O, De er Læge,“ bemærkede Værten og lukkede Bogen til min store Lettelse. Men hans Kone optog Konversationen.

„De er Læge," sagde hun, „det glæder mig, for jeg har en Datter, som er angrebet af Spedalskhed. Hvis De vil kurere hende, skal De have Deres Aftensmad og Seng for intet."

Jeg var nysgerrig nok til at forhøre, hvad min Aftensmad og Seng skulde koste; og til min Morskab erfarede jeg, at det skulde koste c. 12 Øre.

Da jeg ikke var i Stand til at hjælpe Pigen, afslog jeg at ordinere noget til hende, idet jeg sagde, at Spedalskhed var en meget vanskelig Sygdom, og jeg havde ingen Medicin med mig.

Men Moderen bragte Pen og Papir og nødte mig: „De kan i det mindste skrive en Recept, som ikke vil skade noget, selv om den ikke hjælper."

Men dette afslog jeg ogsaa og bad om at faa mit Leje anvist. Jeg blev ført til et meget daarligt Værelse i underste Etage, hvor jeg tilbragte Natten paa nogle Brædder, der var lagt paa to Stole, uden Tæppe og uden anden Hovedpude end min Paraply og mine Sko, og uden noget Moskito-Næt. En halv Snes andre Logerende sov i samme Værelse, saa jeg kunde ikke trække noget af mit Tøj af af Frygt for at blive bestjaalet. Men jeg fik det dog slet ikke for varmt, da Midnatten kom.

5. August.

Som man kan tænke sig, stod jeg op uden at føle mig udhvilet og forfrisket og var slet ikke

vel tilpas. Jeg maatte vente en lang Tid, inden der kunde faas Frokost, og saa igen en Forsinkelse, inden jeg kunde faa tilbage paa den eneste Dollar, jeg havde hos mig, som Følge af, at den var hakket paa to, tre Steder. Og af den Grund blev der ogsaa trukket mer end 300 Kash fra dens Værdi, hvilket var et føleligt Tab for mig under mine vanskelige Omstændigheder.

Derpaa gennemsøgte jeg Byen for at høre noget om min Tjener og mine Kulier, da jeg tænkte mig den Mulighed, at de var ankomne senere, eller maaske om Morgenen. Byen er stor, lang og spredt, der er næsten en halv Mil fra den ene Ende til den anden, saa det tog nogen Tid. Jeg fik imidlertid ingen Oplysning, og ømfodet og træt begav jeg mig paa Vej til Hai-ning midt i Dagens Hede. Den omtrent to Mil lange Vandring tog lang Tid for mig; men en Landsby paa Halvvejen ydede mig nogen Hvile og en Kop Te, som jeg ikke lod mig gaa forbi. Da jeg vilde bryde op igen, kom der en stærk Regnbyge, og det derved foraarsagede Ophold gav mig Anledning til at tale lidt til Folket om Evangeliets Sandheder.

Eftermiddagen var næsten forløbet, før jeg nærmede mig den nordlige Forstad til Hai-ning, hvor jeg gjorde Forespørgsler, men ikke kunde faa noget at vide om min Tjener og mine Ting. Man sagde

mig, at jeg snarere kunde opspørge noget om dem udenfor Østporten, da Fragtbaadene lagde til der. Altsaa gik jeg derhen og søgte efter dem udenfor den lille Østport, men forgæves. Meget træt satte jeg mig ned i en Testue for at hvile, og mens jeg sad der, kom en Del Personer fra et af Mandarin-Kontorerne ind og forhørte sig, hvem jeg var, og hvor jeg kom fra o. s. v. Da de hørte, hvad jeg søgte efter, sagde en af Mændene paa Testuen: „En Bambuskurv og en Seng, just som De forklarer, blev baaret her forbi for omtrent en halv Time siden. Bæreren syntes at gaa enten til den store Østport eller til Sydporten. De maa helst gaa til Udsalgene der og forhøre.“ Jeg bad ham om at hjælpe mig i min Efterforskning og lovede at godtgøre ham hans Ulejlighed, men han vilde ikke. En anden Mand tilbød at gaa med mig, og vi begav os paa Vej sammen og forespurgte omhyggeligt baade indenfor og udenfor de to Porte, men ganske forgæves. Jeg engagerede derpaa en Mand til at foretage en Hovedefterforskning og lovede ham en rundelig Belønning, hvis han var heldig. Imidlertid fik jeg mig noget Middagsmad, og talte til en stor, sammenstimlet Menneskemasse.

Da han vendte tilbage uden Resultat, sagde jeg til ham: „Jeg er nu ganske udmattet; vil De hjælpe mig med at finde Logis for Natten, vil jeg betale

Dem for Deres Ulejlighed.“ Han var villig til at hjælpe mig, og vi begav os ud for at søge efter Logis. Paa de to første Steder vilde man ikke modtage mig; thi skønt de straks syntes villige, blev de betænkelige, fordi de bemærkede, at en Mand fulgte efter os, som var ansat i et af Regeringskontorerne, og afslog det. Nu gik vi til et tredje Sted, og da hin Mand ikke længere fulgte os, lovede man os ogsaa Logis her. Te blev bragt frem, og jeg betalte Manden, som havde ledsaget mig, for hans Ulejlighed.

Snart efter at han var gaaet, kom nogle Øvrighedsfolk ind; de gik snart igen; men Resultatet af deres Besøg var, at man sagde mig, at de ikke kunde have mig om Natten. En ung Mand, som var til Stede, bebrejdede dem deres hjerteløse Opførsel og sagde: „Ligemeget, kom med mig; og hvis vi ikke kan finde bedre Logis, kan De sove i vort Hus.“ Jeg gik med ham, men vi fandt, at Folkene i hans Hus var uvillige til at modtage mig. Jeg var saa træt og øm i Fødderne, at jeg næppe kunde staa; men jeg maatte igen af Sted for at søge Logis, og til sidst fik jeg Løfte paa et; men da lidt Folk havde samlet sig foran Døren, ønskede de, at jeg skulde gaa hen til en Testue og vente der, til Folket havde spredt sig, ellers saa' de sig ikke i Stand til at hjælpe mig. Der var

ingen Udvej, saa jeg gik, stadig ledsaget af den unge Mand, og jeg ventede til over Midnat. Derpaa gik vi tilbage til det lovede Hvilested; men min Fører vilde ikke finde det, og han førte mig omkring til en anden Del af Byen; og til sidst, mellem Kl. 1 og 2, forlod han mig og overlod mig til at tilbringe Natten, som jeg bedst kunde.

Jeg var lige overfor et Tempel, men det var lukket. Jeg lagde mig da ned paa Stentrappen foran det, og idet jeg lagde mine Penge under mit Hoved til Hovedpude, vilde jeg snart være sovet ind til. Trods for Kulden, hvis jeg ikke havde bemærket en Person, der listede sig henimod mig. Da han kom nærmere, saa' jeg, at det var en af de i Kina saa almindelige Tiggere, og jeg tvivlede ikke om, at han havde til Hensigt at røve mine Penge. Jeg rørte mig ikke, men iagttog hans Bevægelser og saa' op til min Fader, at han ikke maatte forlade mig i denne Nødens Time. Manden kom hen til mig, betragtede mig i nogen Tid for at forvisse sig om, hvorvidt jeg sov (det var saa mørkt, at han ikke kunde se, at mine Øjne var fæstede paa ham), og derpaa begyndte han sagte at beføle mig. Jeg sagde ganske rolig til ham: „Hvad ønsker De?" — for at lade ham forstaa, at jeg hverken sov eller havde sovet, hvortil han intet svarede, men gik sin Vej.

Jeg var meget taknemlig ved at se ham fjerne sig, og da han var ude af Sigte, stak jeg de Penge, som jeg ikke kunde have i min Lomme, op i mit Ærme og lavede mig en Hovedpude af en fremspringende Sten i Muren. Det varede ikke længe, før jeg begyndte at døse hen, men jeg blev opskræmmet ved støjende Fodtrin af to Personer, som nærmede sig; thi mit Nervesystem var blevet saa følsomt af Udmattelsen, at den mindste Støj bragte mig til at fare op. Atter søgte jeg Beskyttelse hos ham, som alene var min Tillid, og laa stille som før, indtil en af dem kom til og begyndte at føle under mit Hoved efter Penge. Jeg talte igen, og de satte sig ned ved mine Fødder. Jeg spurgte dem, hvad de vilde; de svarede, at de vilde tilbringe Natten her ligesom jeg. Jeg anmodede dem derfor om at vælge den modsatte Side, da der var Plads nok, og overlade denne Side til mig. Men de vilde ikke flytte sig fra mine Fødder, saa jeg rejste mig op og satte min Ryg mod Muren.

De sagde: „De maa hellere lægge Dem ned og sove; ellers vil De ikke kunne gaa i Morgen. Vær ikke bange; vi skal ikke forlade Dem, og vi skal passe paa, at ingen gør Dem Fortræd.“

„Hør paa mig,“ svarede jeg, „jeg ønsker ikke eders Beskyttelse. Jeg behøver den ikke. Jeg er

ikke en Kineser, jeg tilbeder ikke eders ufornuftige, hjælpeløse Afguder. Jeg tilbeder Gud; han er min Fader; jeg forlader mig paa ham. Jeg véd vel, hvad I er, og hvad I har til Hensigt, og jeg vil holde Øje med eder og ikke sove."

Herefter gik en af dem bort, men kom snart tilbage med en tredje Kammerat. Jeg følte mig meget urolig, men saa' til Gud om Hjælp. Et Par Gange kom en af dem hen for at se, om jeg sov. Jeg sagde blot: „Tag ikke fejl, jeg sover ikke." Sommetider sank mit Hoved ned, og det var Signalet til, at en af dem rejste sig; men jeg strammede mig straks op og gjorde nogle Bemærkninger. Som Natten skred langsomt frem, følte jeg mig meget træt, og for at holde mig vaagen, saavel som for at opmuntre mig, sang jeg adskillige Sange, fremsagde Stykker af Skriften og bad paa Engelsk, til stor Kedsommelighed for mine Fæller, som lod til at ville have givet alt, for at jeg skulde holde op. Derefter besværede de mig ikke mere; og kort før Daggry forlod de mig, og jeg fik en lille Søvn.

Den 6. August.

Jeg blev vækket af den unge Mand, som havde ført mig omkring den foregaaende Aften. Han var meget uforskammet og krævede, at jeg skulde betale ham for hans Ulejlighed, og gik endogsaa saa

vidt, at han forsøgte med Magt at faa, hvad han ønskede. Dette oprørte mig, og i et upaaagtet Øjeblik greb jeg ham, med en upassende Følelse i Hjertet, saa fast i Armen, som han kun lidt havde ventet af mig, og sagde ham, at han ikke skulde vove at røre mig med en Finger mere eller forulempe mig. Dette forandrede fuldstændig hans Opførsel. Han lod mig roligt være, indtil Kanonerne forkyndte, at Byens Porte var aabnede, og derpaa bad han mig om at give ham nogle Penge at købe Opium for. Jeg behøver ikke at sige, at dette blev afslaaet. Jeg gav ham Værdien af to Lys, som han sagde, han havde brændt, da han var med mig sidste Aften, og ikke mere. Jeg fik at vide, at han havde noget at gøre med et af Mandarin-Kontorerne.

Saa snart som muligt købte jeg mig noget Risvælling og Te til Frokost, og søgte da endnu en Gang efter mine Ting. I nogle Timer ledte jeg til ingen Nytte og begav mig da paa Tilbagerejsen, og efter en lang, trættende og smertefuld Vandring naaede jeg Chang-gan ved Middagstid. Heller ikke her fandt jeg noget Spor af det savnede Rejsegods. Jeg fik mig et Maaltid i en Testue, vadskede mig grundigt og badede mine betændte Fødder, og efter Middag hvilede og sov jeg til Kl. 4 om Eftermiddagen.

Meget forfrisket begav jeg mig derefter paa Tilbagevejen til den By, ved hvis Sydport jeg havde taget Afsked med min Tjener og Kulierne to Dage i Forvejen. Paa Vejen fordybede jeg mig i Guds Godhed, og mindedes, at jeg ikke havde gjort det til Genstand for Bøn, at jeg maatte finde et Logis sidste Nat. Jeg følte mig ogsaa skyldig i, at jeg havde været saa bekymret for mine faa Ting, medens de mange, dyrebare Sjæle rundt om mig havde voldt mig saa lidt Bedrøvelse. Jeg kom som en Synder og paaberaabte mig Jesu Blod; jeg betænkte, at jeg var antaget i ham — benaadet, renset og helliggjort — og hvor jeg følte Jesu Kærlighed at være stor! Jeg kendte nu mer end tidligere, hvad det vilde sige at være foragtet og forkastet og ikke have noget Sted at lægge sit Hoved. Og jeg følte, mer end jeg nogen Sinde havde følt, Storheden af den Kærlighed, der tilskyndede ham til at forlade sit Hjem i Herlighed og lide saaledes for mig, ja, at give selve Livet hen paa Korset. Jeg tænkte paa ham som „foragtet og forkastet af Mennesker, en Mand fuld af Pine og velkendt med Sygdom"; jeg tænkte paa ham ved Jakobs Brønd, træt, hungrig og tørstig, og dog findende, at det var hans Mad og Drikke at gøre hans Faders Vilje; — og saa i Modsætning til dette min Kærligheds Lidenhed. Jeg vendte mig til ham om Tilgivelse

for Fortiden, og om Naade og Styrke til at gøre hans Vilje i Fremtiden, til at træde tættere i hans Fodspor og tilhøre ham mere helt end nogen Sinde. Jeg bad for mig selv, for Venner i England og for mine Brødre i Arbejdet. Mine Taarer flød sødt og rigeligt, halvt af Glæde, halvt af Sorg, jeg glemte næsten Vejen, og inden jeg gav Agt derpaa, havde jeg naaet mit Maal. Udenfor Sydporten tog jeg mig en Kop Te, spurgte om min Bagage og talte om Jesu Kærlighed. Derpaa gik jeg ind i Byen, og efter mange forgæves Forespørgsler forlod jeg den ad Nordporten.

Jeg følte mig saa forfrisket baade paa Sjæl og Legeme af det Samfund, jeg havde haft under min Vandring til Byen, med min Frelser, at jeg troede mig i Stand til at tilbagelægge de resterende $1^1/_2$ Mil til Shih-mun-wan samme Aften. Først gik jeg ind i en anden Testue for at købe mig nogle indenlandske Kager, og jeg var ved at holde mig et Maaltid paa dem, da — hvem skulde træde ind, uden en af de selv samme Kulier, som havde baaret mine Ting det første Stykke. Af ham fik jeg at vide, at de havde bragt min Bagage til Sydporten, efter at jeg havde forladt dem. Der var min Tjener gaaet bort, og da han kom igen, sagde han, at jeg var gaaet videre, og at han ikke agtede at bryde op straks, men vilde tilbringe Dagen med sin Ven

og derpaa slutte sig til mig; de havde bragt Tingene til hans Vens Hus og efterladt dem der. — Jeg fik ham til at følge mig til Huset og fik der at vide, at min Tjener havde tilbragt Dagen og Natten hos dem og næste Morgen havde engageret andre Kulier og var brudt op til Hang-chau. Dette var alt, hvad jeg kunde opspore, og jeg var nu ude af Stand til at tænke paa andet end snarest at komme tilbage til Shanghai. Det var nu for sent at gaa videre til Shih-mun-wan. Jeg saa' op til min Fader, som var mægtig til at afhjælpe alle mine Fornødenheder, og jeg modtog et nyt Tegn paa hans uophørlige Kærlighed og Omsorg, idet jeg blev indbudt til at sove i en Fragtbaad, der laa tør i Flodlejet. Natten var igen meget kold, og Moskittoerne var meget besværlige. Alligevel fik jeg lidt Hvile, og ved Solopgang var jeg paa Benene og fortsatte min Rejse.

Den 7. August

Jeg følte mig i Begyndelsen meget ilde tilpas og havde ondt i Halsen, men jeg dvælede ved Guds underfulde Godhed, som satte mig i Stand til at taale Hede om Dagen og Kulde om Natten saa længe. Jeg følte ogsaa, at der nu var taget en hel Byrde fra mit Sind. Jeg havde overgivet mig selv og mine Anliggender til Gud og vidste, at dersom det var til mit Bedste og til hans Ære, vilde jeg

faa mine Ting igen; hvis ikke, vilde alt være i bedste Orden. Jeg haabede, at den besværligste Del af min Rejse nu vilde nærme sig Enden, og dette hjalp mig, træt og ømfodet, paa Vejen. Da jeg kom til Shih-mun-wan og havde spist Frokost, fandt jeg, at jeg endnu havde 810 Kash tilbage, og jeg vidste, at Fragtbaadens Billet til Kia-hing Fu var 120 Kash og derfra til Shanghai 360, saa jeg fik 330 Kash — eller 1 Krone og nogle Ører — til Rest til tre eller fire Dages Fortæring. Jeg gik straks til Baadens Kontor, men til min Skuffelse hørte jeg, at der ikke var ankommet noget Gods paa Grund af den lave Vandstand, saa at der ingen Baade vilde afgaa i Dag og maaske heller ikke i Morgen. Jeg spurgte, om der ikke var Postbaade til Kia-hing Fu, og fik den Besked, at de allerede var afgaaede. Den eneste Udvej, som nu var tilbage, var at forhøre sig om, hvorvidt der ikke skulde afgaa nogen privat Baad, som jeg kunde komme med. Min Undersøgelse var imidlertid forgæves, og jeg kunde ikke faa nogen Baad til at paatage sig at tage hele Vejen til Shanghai, ellers havde mine Vanskeligheder været forbi.

Just paa dette Tidspunkt saa' jeg foran mig ved en Bugt af Kanalen en Postbaad, som gik i Retning af Kia-hing Fu. Dette, sluttede jeg, maa være en af Kia-hing Baadene, som uforudset er

bleven opholdt, og jeg sprang af Sted efter den, saa hurtigt som Haabet og de tvingende Omstændigheder kunde flytte mig. For Øjeblikket glemte jeg baade Trætheden og ømme Fødder. Efter en Jagt paa en Fjerdingvej indhentede jeg den.

„Gaar De til Kia-hing Fu?“ raabte jeg.

„Nej,“ var det eneste Svar.

„Gaar De i den Retning?“

„Nej.“

„Vil De tage mig med, saa langt som De gaar den Vej?“

Fremdeles „Nej“ og intet andet.

Fuldstændig modløs og udmattet sank jeg ned paa Græsset og besvimede.

Som Bevidstheden vendte tilbage, naaede nogle Stemmer mit Øre, og jeg skønnede, at de talte om mig. En sagde: „Han taler ren Shanghai Dialekt“, og fra deres egen Tale skønnede jeg, at det var Shanghaifolk. Idet jeg satte mig over Ende, saa' jeg, at de var paa en stor Fragtbaad paa den anden Side Kanalen, og efter en lille Samtale sendte de deres lille Baad for at hente mig, og jeg kom om Bord paa Prammen. De var meget venlige og gav mig noget Te, og da jeg var oplivet og i Stand til at modtage det, ogsaa noget Mad. Jeg trak derpaa mine Sko og Strømper af for at lindre mine Fødder, og Baadmanden forsynede mig

venligt med varmt Vand til at bade dem med. Da de hørte min Historie og saa' Blegnerne paa mine Fødder, følte de øjensynligt Medlidenhed med mig og prajede enhver Baad, som passerede, for at spørge, om den skulde min Vej. Da der ikke var nogen, gik jeg, efter faa Timers Søvn, i Land med Kaptajnen, idet jeg agtede at prædike i Templet i Kvan-ti.

Før jeg forlod Prammen, fortalte jeg Kaptajnen og de andre om Bord, at jeg nu ikke var i Stand til at hjælpe mig selv; at jeg ikke havde Kræfter til at spadsere til Kia-hing Fu, og at jeg, da jeg var bleven skuffet med at gøre Turen i Dag, ikke mere vilde have Raad til at rejse med Postbaad, hvilket var dyrere; at jeg ikke vidste, hvordan den Gud, hvem jeg tjente, vilde hjælpe mig, men at jeg ingen Tvivl havde om, at han vilde gøre det; og at min Sag nu var at tjene ham, hvor jeg var. Jeg fortalte dem ogsaa, at den Hjælp, som jeg vidste, vilde komme, burde være et Bevis for dem for Sandheden af den Religion, som jeg og de andre Missionærer i Shanghai prædikede.

Paa vor Vej til Byen, mens Kaptajnen og jeg var optagne af Samtale, saa' vi en Postbaad komme op. Kaptajnen henledte min Opmærksomhed paa den, men jeg mindede ham om, at jeg ikke mere havde Midler til at betale min Billet med den. Han

prajede den alligevel og erfarede, at den gik til en Plads omtrent 2 Mil fra Shanghai, hvorfra en af Baadmændene vilde bære Posten over Land til Byen. Derpaa sagde han: „Denne Herre er en Udlænding fra Shanghai, som er bleven plyndret og ikke mere har Midler til Hjemrejsen. Dersom I vil tage ham med, saa langt som I gaar, og derpaa leje en Bærestol til ham for Resten af Vejen, vil han afgøre det i Shanghai. I ser, at min Baad ligger paa Grund histovre af Mangel paa Vand og kan ikke komme videre. Nuvel, jeg staar inde for Pengene. Hvis denne Herre ikke betaler, naar I kommer til Shanghai, vil jeg gøre det, naar I kommer tilbage." Denne uopfordrede Venlighed fra en Kinesers Side, en fuldstændig fremmed, vil synes meget mærkelig for hvem, der er fortrolig med Kineserens Karakter; thi han har sædvanligvis meget imod at risikere sine Penge. Da de samtykkede i Betingelserne paa Postbaaden, blev jeg taget om Bord som Passager. O, hvor taknemmelig jeg følte mig overfor Guds Indgriben og over en Gang igen at være paa Vej til Shang-hai.

Postbaade af den Slags, jeg her sejlede med, har en smal Bygning, og de indenbords Bekvemmeligheder er meget begrænsede. Man maa ligge ned hele Tiden, saa længe de er i Gang, da selv en ringe Bevægelse let vilde faa den til at kæntre.

Dette var imidlertid ingen besværlig Stilling for mig. Tværtimod, jeg var kun altfor glad ved at være i Ro. Det er de hurtigste Baade, jeg har set i Kina; de drives frem af to Mænd, som afløser hinanden Nat og Dag uafladeligt. De ror med deres Fødder og vrikker med deres Hænder; eller hvis Vinden er helt gunstig, ror de med Fødderne, og med den ene Haand behandler de et lille Sejl, medens de styrer med den anden.

Efter en behagelig og hurtig Rejse naaede jeg Shanghai i Sikkerhed den 9de August, takket være ham, der har sagt: „Jeg vil aldrig forlade dig eller slippe dig"; „se, jeg er med eder alle Dage indtil Verdens Ende."

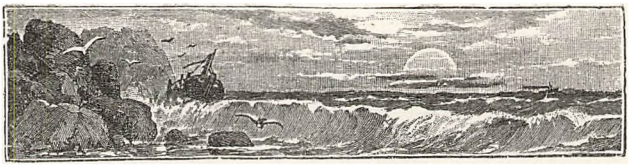

FJORTENDE KAPITEL.

Guds Styrelse.

Det syntes nu ganske klart, at de savnede Ejendele — som indbefattede alt, hvad jeg ejede i Kina med Undtagelse af den ringe Pengesum, som heldigvis var blevet efterladt i Shanghai — var blevet stjaalne med Overlæg af min Tjener, som var stukket af med dem til Hang-chau. Det første Spørgsmaal var naturligvis, hvordan jeg bedst skulde gribe det an for Mandens Skyld, som havde foraarsaget saa megen Besvær. Det vilde ikke have været vanskeligt at gøre Skridt til hans Afstraffelse, skønt der var meget ringe Udsigt til nogen Erstatning for det lidte Tab. Men den Tanke, som vejede mest, var, at Tyven var et Menneske, for hvis Frelse jeg havde arbejdet og bedet; og jeg følte, at hvis jeg forfulgte Sagen ad den Vej, vilde det ikke være at indprænte den Lære, vi havde uddraget af Bjerg-

prædikenen, i hvilken vi havde læst sammen: „Sæt eder ikke imod det onde", og andre lignende Leveregler. Følgelig skrev jeg til ham og fortalte ham, at hans Sjæl var mere værd end de 700 Kroner, han havde berøvet mig, og trængte ind paa ham, at han skulde omvende sig og tro paa den Herre Jesus Kristus. Min Fremgangsmaade vandt Bifald hos mine kristne Venner i England, af hvilke en senere sendte mig en Anvisning paa 700 Kr. — den første af mange følgende fra den samme venlige Haand.

Da jeg havde faaet de Penge, som var efterladt i Shanghai, begav jeg mig igen paa Vej til Ningpo for at faa Hjælp hos Dr. Parker til at erstatte den Medicin, jeg tidligere havde mistet ved Ildebranden. Da dette var tilfredsstillende ordnet, vendte jeg endnu en Gang tilbage til Shanghai for derfra at tage til Swatow og slutte mig til min højtelskede Ven Burns og deltage i Arbejdet i dette vigtige Midtpunkt. Gud vilde det imidlertid anderledes, og den Opsættelse, som Røveriet foraarsagede, var netop tilstrækkelig til at forhindre, at jeg rejste til det sydlige, som jeg havde tænkt.

Der havde i længere Tid samlet sig Stormskyer paa den politiske Horisont, som varslede om kommende Krig. Og tidlig i Oktober Maaned i dette Aar (1856) førte Affæren med Skibet Arrow i Kan-

ton til Fjendtlighedernes afgjorte Begyndelse. Meget hurtigt blev Kina igen dybt indviklet i en langvarig Kamp med de fremmede Magter; og Missionsforetagender maatte for en stor Del opsættes, i det mindste i det sydlige. Jeg fik netop Nys om disse Begivenheder, tilligemed Breve fra Burns, tidsnok til at træffe mig i Shanghai, som jeg vilde rejse til Swatow. Og i denne Forhindring kunde jeg kun kende Guds Haand, der lukkede den Dør, jeg saa meget havde længtes efter at gaa ind ad.

Medens jeg var i Ningpo, havde jeg stiftet Bekendtskab med Hr. John Jones, som, tilligemed Dr. Parker, repræsenterede det kinesiske Evangelisationsselskab i hin By. Da jeg nu blev hindret i at vende tilbage til Swatow, besluttede jeg at slutte mig til disse Brødre i Ningpo-Arbejdet og begav mig straks paa Vejen. Om Eftermiddagen paa den anden Dag, da vi allerede var omtrent otte Mil borte fra Shanghai, nærmede Hr. Jones og jeg os den store og vigtige By Sung-kiang, og jeg talte om at gaa i Land og prædike Evangeliet for den tætte Menneskemængde, som fyldte Bredderne og Byportenes Tilgange.

Blandt Passagererne om Bord paa Baaden var der en intelligent Mand, som havde været en god Del omkring paa sine Rejser og endogsaa havde besøgt England, hvor han gik under Navn af Peter.

Som det var at vente, havde han hørt noget om Evangeliet, men han havde aldrig erfaret dets frelsende Kraft. Den foregaaende Aften havde jeg draget ham ind i en alvorlig Samtale om hans Sjæls Frelse. Manden lyttede med Opmærksomhed og blev endogsaa bevæget til Taarer; dog viste der sig endnu ikke noget bestemt Resultat. Jeg blev derfor glad, da han bad om Lov til at ledsage mig og høre mig prædike.

Jeg gik ind i Kahytten for at ordne Traktater og Bøger til Uddeling, naar jeg kom i Land med min kinesiske Ven, da jeg pludselig blev opskræmmet af et Plask og et Raab udefra. Jeg sprang op paa Dækket og forstod øjeblikkelig Situationen. Peter var faldet over Bord! De andre Folk stod der allesammen om Bord og stirrede hjælpeløse paa det Sted, hvor han var forsvundet, men gjorde intet Skridt til at frelse ham. En stærk Vind førte Baaden hurtigt fremad, til Trods for, at en stadig Strøm arbejdede i modsat Retning, og den lave, bare Flodbred frembød intet Mærke til at angive, hvor langt vi var komne bort fra den druknende Mand.

Jeg trak straks Sejlet ned og sprang over Bord i Haab om at finde ham. Da det ikke lykkedes mig, saa' jeg mig i ængstelig Spænding omkring og saa' tæt ved mig en Fiskerbaad med et ejendom-

meligt Vod, forsynet med Kroge, hvilket jeg vidste, vilde hente ham op.

„Kom!“ raabte jeg, idet Haabet atter oplivedes i mit Hjerte. „Kom og træk straks hen over dette Sted; en Mand er ved at drukne just her!“

„Veh bin“ (det er ubelejligt), var det ufølsomme Svar.

„Tal ikke om ubelejligt,“ raabte jeg heftigt, „en Mand er ved at drukne, siger jeg.“

„Vi har travlt med at fiske og kan ikke komme,“ svarede de.

„Ligemeget med jeres Fisken,“ sagde jeg, „jeg vil give jer flere Penge, end mangen en Dags Fisken vil indbringe; kom kun — kom straks.“

„Hvor mange Penge vil du give os?“

„Vi kan ikke spilde Tiden med at bestemme det nu! Kom, eller det bliver for sent. Jeg vil give jer fem Dollars“ (den Gang c. 30 Kroner).

„Vi vil ikke gøre det for det,“ svarede Mændene, „giv os tyve Dollars, og vi vil trække.“

„Jeg ejer ikke saa meget; kom dog hurtigt, og jeg vil give jer alt, hvad jeg har.“

„Hvor meget kan det blive?“

„Jeg véd ikke nøjagtigt, omtrent fjorten Dollars.“

Til sidst blev Baaden vrikket over, men selv da langsomt nok, og Nættet sænket ned. I mindre

end et Minut bragtes den savnede Mand i Vejret. Fiskerne var støjende og vrede, fordi deres overdrevne Krav maatte vente paa Tilfredsstillelse, indtil Forsøg paa Oplivelse var gjort. Men alt forgæves — Livet var udslukt.

For mig var denne Tildragelse overmaade bedrøvelig, idet den afslørede en langt sørgeligere Virkelighed end Peters sørgelige Død. Var ikke disse Fiskere i Virkeligheden skyldige i den stakkels Kinesers Død, da de havde Midler i Hænde til at frelse ham, blot de vilde have brugt dem? Sikkerligt var de skyldige. Og dog, lad os standse lidt, før vi udtaler Dommen over dem, at ikke en større end Natan skal svare: „Du er Manden.“ Er det saa haardhjertet og ugudelig en Ting at forsømme at frelse Legemet? Hvor meget værre Straf fortjener da ikke den, som overlader Sjælen til sig selv, til at omkomme, idet han siger med Kajn: „Skal jeg være min Broders Vogter?“ Den Herre Jesus byder, byder mig, byder dig, min Broder, og dig, min Søster. „Gaa,“ siger han, „gaa ud i al Verden og prædike Evangelium for al Skabningen.“ Skal vi sige til ham: „Nej, det er ikke belejligt“? Skal vi fortælle ham, at vi har for travlt med at fiske, til at gaa? at vi har købt en Ager og kan ikke gaa? at vi har købt fem Par Øksne, at vi har giftet os, eller er optaget af andre,

mere interessante Foretagender og kan ikke gaa? Snart „skal vi alle fremstaa for Kristi Domstol, for at hver kan faa efter det, han har gjort i Legemet". Lad os tænke paa, lad os bede for, lad os arbejde for Kineserne, som ikke har faaet Evangeliet, eller vi vil synde mod vore egne Sjæle. Lad os betænke, hvem det er, som har sagt: „Red dem, som hentes til Døden, og dem, som vakler hen for at dræbes — maatte du dog holde dem tilbage! Naar du siger: Se, vi vidste ikke noget derom, mon da ikke han, som vejer Hjerterne, han skønner det, og han, som giver Agt paa din Sjæl, han véd det og gengælder et Menneske efter dets Gerning" (Ordsp. 24, 11—12).

FEMTENDE KAPITEL.

Bosættelse i Ningpo.

Det var godt henne paa Efteraaret 1856, før jeg naaede Ningpo, en af de ældste og indflydelsesrigeste Byer paa Asiens Kyst. Den havde længe været Skuepladsen for Missionsforetagender, idet den blev aabnet for Fremmedes Bosættelse i 1842 ved Nanking-Traktaten. Livets travle Strøm svulmede højt gennem dens tætpakkede Gader. Fire Hundrede Tusinde menneskelige Væsener boede indenfor eller omkring dens fem Fjerdingvej udstrakte gamle Mur, lutter Sjæle, som Jesus elsker og er død for.

Som Vinteren nærmede sig, lejede jeg et indfødt Hus i Wu-gyiao-deo eller Sø-Hovedgaden. Det var ikke paa den Tid nogen særlig bekvem Bolig. Jeg har en meget klar Erindring om, at jeg skrev mit Navnetræk i Sneen, som i Nattens Løb havde

samlet sig paa mit Tæppe i den store Øverstestue, som den Gang lignede et Laderum, medens det nu er delt i fire—fem mindre Værelser, alle pænt gipsede. Loftet paa et kinesisk Hus, som ikke er gipset, kan nok holde Regnen ude, hvis det er i Orden; men det yder ikke saa god en Beskyttelse mod Sneen, som trænger ind gennem Revner og Sprækker. Men til Trods for mangelfuldt Udstyr egnede det lille Hus sig godt for Arbejde blandt Folket, og derfor slog jeg mig ned med Taknemmelighed, idet jeg fandt rig Tumleplads for Arbejde Morgen, Middag og Aften.

I den sidste Del af dette Aar følte jeg mig ofte meget tvivlraadig i mit Sind angaaende fortsat Forbindelse med mit Selskab, da det hyppigt var i Gæld. Personlig havde jeg altid undgaaet Gæld og holdt mig indenfor min Løn, skønt til Tider kun ved den omhyggeligste Økonomi. Nu havde jeg ingen Vanskelighed hermed, fordi min Løn var større, og det var ikke saa dyrt at leve, fordi Landet var i en fredeligere Tilstand. Men Selskabet var i Gæld. De Kvartalsregninger, som jeg og andre havde Anvisning paa at hæve, maatte ofte klares med Laan, og en Korrespondance begyndte, som endte med, at jeg det følgende Aar trak mig tilbage af Samvittighedsgrunde.

Mig forekom det, at Guds Ord sagde saa tyde-

ligt, at det ikke var til at tage fejl af: „Bliv ingen noget skyldig.“ At laane Penge stred efter mit Sind imod Skriften; det var ligesom at sige, at Gud havde forholdt os noget godt, og at tiltage os noget, som han ikke havde givet. Kunde det, som var galt for den enkelte Kristen, blive rigtigt for et Selskab af Kristne? Eller kunde en forkert Fremgangsmaade retfærdiggøres af nok saa mange Forbilleder? Hvis Ordet lærte mig noget, saa var det, ikke at have noget med Gæld at gøre. Jeg kunde ikke tænke mig, at Gud var fattig, at han manglede Hjælpekilder, eller var uvillig til at forsyne os tilstrækkeligt til det Arbejde, som virkelig var hans eget. Det forekom mig, at hvis der manglede Midler til at føre Arbejdet videre, da kunde Arbejdet ikke være Guds Arbejde i den Udstrækning, i den særlige Retning, eller paa det Tidspunkt. For at tilfredsstille min Samvittighed følte jeg mig derfor tvungen til at opgive Forbindelsen med det Selskab, som hidtil havde forstrakt mig med Løn.

Det var mig en stor Tilfredsstillelse, at min Ven og Kollega Jones, som ogsaa hørte til det kinesiske Evangelisations Selskab, blev ført til at gøre det samme Skridt. Og vi var begge dybt taknemmelige for, at Skilsmissen foregik uden den mindste Afbrydelse af de venlige Følelser paa nogen af Siderne. Ja, vi havde den Glæde at erfare, at det

Skridt, vi tog, anbefalede sig til adskillige af Bestyrelsens Medlemmer, om end Selskabet i sin Helhed ikke kunde indtage vor Stilling. Stolende paa Gud alene for Underhold var vi i Stand til delvis at fortsætte Forbindelsen med vore tidligere Understøttere, idet vi sendte Dagbøger hjem til Offentliggørelse som før, saa længe Selskabet vedblev at bestaa.

Det Skridt, vi havde gjort, var en ikke lille Prøve for Troen. Jeg var slet ikke sikker paa, hvad Gud vilde have mig til at gøre, eller om han vilde imødekomme mine Fornødenheder saa vidt, at jeg kunde fortsætte Arbejdet som før. Jeg havde slet ingen Venner, fra hvem jeg ventede Understøttelse. Jeg vidste ikke, hvilke Midler Gud kunde bruge; men jeg var villig til at bruge al min Tid til Evangeliets Betjening blandt Hedningerne, hvis han paa en eller anden Maade vilde forsyne mig med det allernødtørftigste til Livets Ophold; og hvis det ikke behagede ham at gøre dette, var jeg rede til at tage fat paa hvilket som helst Arbejde til mit Underhold, for saa at ofre hvad Tid, der kunde blive tilovers fra saadan en Bestilling, til direkte Missionsarbejde. Men Gud gav mig Held og Velsignelse; og hvor glad og taknemmelig jeg følte mig, da Adskillelsen var virkelig fuldbyrdet! Jeg kunde se min Fader lige i Ansigtet med et

tilfredsstillet Hjerte, rede til ved hans Naade at gøre det næste, han maatte lære mig, og fuld forvisset om hans kærlighedsfulde Omsorg.

Og hvor velsignet han ledede mig frem og sørgede for mig, det kan jeg aldrig, aldrig fortælle. Det var som en Fortsættelse af mine tidligere Oplevelser derhjemme. Min Tro blev ikke uprøvet; den svigtede ofte, meget ofte, og jeg var saa bedrøvet og skamfuld, at jeg ikke kunde stole paa en saadan Fader. Men o! jeg lærte at kende ham. Jeg vilde ikke en Gang da have undværet Prøvelsen. Han kom mig saa nær og blev mig saa virkelig, saa fortrolig. Den lejlighedsvise Vanskelighed med tilstrækkelige Midler vedrørte aldrig vore personlige Fornødenheder, men var en Følge af de Snese af hungrige og døende omkring os, hvis Trang vi søgte at afhjælpe. Og Prøvelser, som gik anderledes dybt paa andre Maader, trængte helt disse Vanskeligheder til Side; og fordi de var dybere, frembragte de ogsaa rigere Frugt. Hvor glad man nu er ved at vide, ikke blot, at han viser sig helt tro mod dem, som tror ham helt, men at han endogsaa er uforanderlig trofast, selv naar vi vakler i Troen. Han er fuldkommen trofast, hvad enten vi tror eller ikke. „Hvis vi ikke tror, forbliver han tro; han kan ikke fornægte sig selv.“ Men o! hvor vi vanhelliger Herren, naar som helst

vi mangler Tro paa ham, og hvilken Fred, Velsignelse og Sejr vi gaar Glip af, naar vi saaledes synder mod den trofaste Gud! Maatte vi aldrig driste os til at tvivle paa ham i nogen Ting!

Aaret 1857 var en besværlig Tid og sluttede med det bekendte Bombardement af Kanton af Englænderne og Begyndelsen af vor anden kinesiske Krig. Urolige Rygter trivedes overalt, og paa mange Steder svævede Missionærerne i ikke ringe Fare. I Ningpo var dette især Tilfældet, og Guds beskærmende Omsorg som Svar paa Bøn var følgelig meget kendelig. Da de frygtelige Efterretninger om Bombardementet af Kanton naaede Kantoneserne i Ningpo, kendte deres Raseri og Harme ingen Grænser, og de gik straks i Gang med at planlægge Udryddelsen af alle de fremmede Beboere i Byen og Omegn. Det var almindelig bekendt, at mange af de fremmede havde for Skik at komme sammen til Gudstjeneste hver Søndag Aften i et af Missionærernes Huse, og Planen var at omringe Stedet ved en given Lejlighed og gøre kort Besked med alle tilstedeværende og bagefter udrydde enhver, som ikke var kommen til Stede.

Man opnaaede let Sanktion af denne Plan hos Tao-t'aien eller Byens Borgmester; og intet manglede, som kunde hindre Udførelsen af Planen, som de fremmede naturligvis var ganske uvidende om.

(En lignende Sammensværgelse mod Portugiserne blev sat i Værk faa Maaneder senere, og mellem 50 og 60 blev slaaede ned ved højlys Dag). Det traf sig imidlertid, at en af dem, der vidste Besked med Sammensværgelsen, havde en Ven, som tjente hos Missionærerne; og af Ængstelse for hans Sikkerhed advarede han ham om den kommende Fare og drev paa, at han skulde forlade sin Plads. Tjeneren gjorde sin Herre bekendt med Sagen, og saaledes fik det lille Samfund Nys om Faren. I Erkendelse af Stillingens Alvor besluttede de at komme sammen i et af deres Huse og anraabe om den Højestes Beskyttelse og søge Ly under hans Vinger. Og de kom ikke sammen forgæves.

Alt imens de bad, arbejdede Herren. Han bragte en underordnet Mandarin, Toldkontrolløren, til at gaa til Tao-t'aien og forestille ham det taabelige i at tilstede et saadant Forsøg, hvilket han forsikrede, vilde ophidse de fremmede paa andre Steder til at komme med bevæbnet Styrke og tage Hævn over deres Landsmænd og jævne Byen med Jorden. Tao-t'aien svarede, at naar de fremmede kom i denne Hensigt vilde han nægte alt Kendskab til Komplottet og Delagtighed deri og lede Hævnen ud over Kantoneserne, som saaledes vilde blive udryddede; „og saaledes," sagde han, „slipper vi med ét politisk Slag baade af med Kantoneserne

og de fremmede.“ Toldkontrolløren forsikrede ham, at alle saadanne Udflugter vilde være forgæves; og Enden blev, at Tao-t'aien sendte Bud til Kantoneserne, tog sin Tilladelse tilbage og forbød Angrebet. Dette tildrog sig netop samtidig med, at vi anraabte Herren om hans Beskyttelse, hvorvel vi først blev bekendt med dette nogle Uger senere. Og saaledes maatte vi sande, at

Hans Arm er fuldtop Forsvar nok,
bag den vi bor helt sikkert.

Jeg kan ikke forsøge at give en historisk Fremstilling af Begivenhederne i denne Periode; men før Aaret 1857 udløb, blev Jones og jeg opmuntrede af Vidnesbyrd om Velsignelse. Det er interessant at genkalde i Erindringen de nærmere Omstændigheder i Forbindelse med den første Bekendelse af Tro paa Kristus, som opmuntrede os.

Det var en Gang, jeg forkyndte det glade Budskab om Frelsen i Kraft af Kristi fuldbragte Værk, at en halvgammel Mand rejste sig og bevidnede sin Tro paa Evangeliets Kraft for sine forsamlede Landsmænd.

„Jeg har længe søgt efter Sandheden,“ sagde han alvorligt, „som mine Fædre gjorde før mig; men jeg har aldrig fundet den. Jeg har rejst fjernt og nær, men uden at gribe den. Jeg har ingen Hvile fundet i Konfutius' Lære eller i Buddhas

Lære eller i Taoismen. Men nu finder jeg Hvile i, hvad jeg har hørt her i Aften. Fra nu af tror jeg paa Jesus."

Denne Mand var en af Lederne i en Sekt af reformerede Buddhister i Ningpo. Kort Tid efter hans Bekendelse af Tro paa Frelseren var der et Møde af den Sekt, hvis Præsident han før havde været. Jeg ledsagede ham til dette Møde, og der vidnede han for sine tidligere Medtroende om den Fred, han havde faaet gennem Troen. Snart efter blev en af hans tidligere Kammerater omvendt og døbt. Begge er nu hensovede i Jesus. Den første af disse to vedblev længe at forkynde Budskabet om den store Glæde for sine Landsmænd. Faa Aftener efter sin Omvendelse spurgte han, hvor længe dette Evangelium havde været kendt i England. Det blev sagt ham, at vi havde kendt det i nogle Hundrede Aar.

„Hvad!" sagde han forbavset, „er det muligt, at I har haft Kundskaben om dette glade Budskab i eders Eje i Hundreder af Aar, og dog er I først nu komne at prædike det for os? Min Fader søgte efter Sandheden i mer end tyve Aar og døde uden at finde den. O, hvorfor kom I ikke før?"

En hel Slægt er gaaet bort, siden hint sorgfulde Spørgsmaal blev gjort; men hvor mange, ak! kunde ikke gentage det samme Spørgsmaal i Dag?

Mer end 200 Millioner er imidlertid skyllet ind i Evigheden af Tidens Strøm uden noget Tilbud om Frelse. Hvor længe skal dette vedblive, og Mesterens Ord „for al Skabningen“ være upaaagtet?

SEKSTENDE KAPITEL.

Betimelig Hjælp.

Ikke saa sjælden lader Gud med Vilje sit Folk komme ind i Vanskeligheder, nemlig for at de skal komme til at kende ham, som de ellers ikke vilde det. Thi da aabenbarer han sig som „en meget nærværende Hjælp i Nød" og gør Hjertet saare glad for enhver ny Aabenbarelse af en Faders Trofasthed. Vi, som dog kun ser saa lille en Del af Prøvelsens salige Frugter, føler ofte, at vi vilde ikke have undværet dem for nogen Pris; hvor meget mere skal vi velsigne og ophøje hans Navn, naar alle de skjulte Ting bliver bragte for Lyset!

I Efteraaret 1857, netop et Aar efter at jeg havde bosat mig i Ningpo, hændte en lille Begivenhed, som bidrog meget til at styrke vor Tro paa Guds

inderlige Barmhjertighed og altid aarvaagne Omsorg.

En Broder i Herren, Pastor John Quarterman, af den amerikansk presbyterianske Nordmission, blev angrebet af ondartede Kopper, og det var min vemodige Forrettighed at passe ham gennem hans smertefulde Sygdom indtil dens skæbnesvangre Udgang. Da alt var forbi, var det nødvendigt at kassere de Klæder, jeg havde baaret under Pasningen, for ikke at bringe Smitte til andre. Da jeg ikke havde Midler i Hænde til at købe, hvad der behøvedes til et saadant Skifte, var der ingen anden Tilflugt end Bønnen. Herren svarede gennem den uventede Ankomst af en længe savnet Kasse Klæder fra Swatow, som var efterladt under Pastor William Burns Omsorg, da jeg brød op til Shanghai tidlig paa Sommeren i det foregaaende Aar. Ankomsten af disse Ting just paa dette Tidspunkt var lige saa passende som mærkelig og bragte mig en kær Følelse af Faderens egen Omsorg.

Det følgende er skrevet omtrent to Maaneder senere:

18. November 1857.

Mange synes at mene, at jeg er meget fattig. Dette er tilvisse sandt nok i én Forstand; men jeg takker Gud, at det er paa denne Maade: „som fattig, der dog gør mange rige; som den, der intet har,

og dog besidder alt". Og min Gud vil give mig alt, hvad jeg behøver; al Æren være hans! Jeg vilde ikke have det anderledes, end jeg har det, selv om jeg kunde — selv fuldstændig afhængig af Herren, og brugt som en Kanal til at hjælpe andre.

Lørdag den 4de ankom vor regelmæssige Post hjemmefra. Den Morgen anrettede vi som sædvanlig en Frokost for de allerfattigste, der kom i et Antal af 70. Sommetider naaede de ikke 40, til andre Tider igen oversteg de 80. De kommer til os hver Dag, undtagen Søndagen; thi da kan vi ikke overkomme at tage os af dem og tillige passe vore andre Pligter. Nuvel, hin Lørdag Morgen betalte vi alle Udgifterne og forsynede os selv for den næste Dag, hvorefter vi ikke havde en eneste Dollar tilbage i vore Hænder. Hvordan Herren vilde sørge for Mandagen, vidste vi ikke; men paa vor Væg hang to Ruller, trykt paa Kinesisk: Ebenezer, „Hidtil har Herren hjulpet os", og Jehovah-Jireh: „Herren vil se til" — og han bevarede os fra at tvivle et eneste Øjeblik. Samme Dag kom Posten ind, en Uge tidligere, end det var ventet, og Hr. Jones modtog en Anvisning paa 214 Dollars. Vi takkede Gud og fattede Mod. Anvisningen blev bragt til en Købmand, og endskønt det sædvanligvis tager adskillige Dage, inden man faar

Vekslingen, sagde han denne Gang: „Send Bud paa Mandag.“ Vi sendte Bud, og skønt han ikke havde kunnet købe alle vore Dollars, lod han os faa 70 i Forskud. Saaledes var alt vel! O, det er skønt at leve saaledes umiddelbart afhængig af Herren, som aldrig svigter os!

Om Mandagen kom de fattige som sædvanlig til Frokost; thi vi havde ikke aflyst dem, da vi var forvissede om, at det var Herrens Arbejde, og at han vilde se til. Vi kunde ikke andet end faa Taknemmelighedens Taarer i Øjnene, da vi saa', at der var sørget ikke blot for os selv, men ogsaa for Enken og den forældreløse, den blinde og den lamme, den venneløse og den elendige, for os alle tilsammen var der sørget af hans Gavmildhed, som føder Ravnene. „O, ophøj Herren med mig og lad os prise hans Navn tilsammen . . . Smag og se, at Herren er god; salig den Mand, som forlader sig paa ham. O, frygter Herren, I, hans Hellige! thi der er ingen Mangel for dem, som frygter ham. De unge Løver mangler og lider Hunger; men de, som søger Herren, skal ikke savne noget godt,“ — og naar det ikke er godt, hvorfor saa begære det?

Men selv 200 Dollars kan ikke vare evigt, og ved Nytaarsdag var vort Forraad igen svundet ind. Til sidst — den 6te Januar 1858 — var der kun en eneste Kash tilbage — ½ Øre — som Jones' og

min samlede Ejendom; men skønt prøvede, saa' vi atter til Gud og ventede, at han vilde aabenbare sin naadige Omsorg. Der blev fundet Forraad nok i Huset til en mager Frokost; men da vi derefter hverken havde Mad til Resten af Dagen eller Penge til at købe noget for, var der ikke andet for os at gøre end at anbefale os til ham, der var mægtig til at afhjælpe al vor Nød med denne Bøn: „Giv os i Dag vort daglige Brød."

Efter Bøn og Overvejelse tænkte vi, at vi maaske skulde skille os ved noget af, hvad vi ejede, for at afhjælpe vore øjeblikkelige Fornødenheder. Men da vi kastede Blikket omkring os, saa' vi ikke noget, som vi ret vel kunde undvære, og kun lidt, som Kineserne vilde give rede Penge for. Vi kunde jo nok have faaet noget paa Kredit, hvis vor Samvittighed havde tilladt os at gaa den Vej; men vi følte, at det i sig selv var imod Skriften, saa vel som stridende mod det Standpunkt, vi havde indtaget. Vi havde rigtignok én Genstand — en Jern-Kakkelovn — som vi vidste, at Kineserne gerne vilde købe; men vi beklagede meget, om vi skulde blive nødt til at skille os ved den. Til sidst begav vi os alligevel paa Vej til Jernstøberen, og efter et Stykke Vej kom vi til Floden, som vi havde tænkt at passere ad en Pontonbro. Men her standsede Herren vor Vej. Broen var revet bort den

foregaaende Nat, og Floden kunde kun passeres med Færge, som kostede to Kash Personen. Og da vi kun ejede én Kash, maatte vi følgelig vende tilbage igen og afvente Guds Indgriben til vor Hjælp.

Da vi kom hjem, fandt vi, at Fru Jones var gaaet med Børnene hen at spise til Middag hos en Ven efter en Indbydelse, som var nogle Dage gammel. Skønt Indbydelsen ogsaa omfattede Hr. Jones, vilde han dog ikke gaa og overlade mig til at faste alene. Saa gav vi os da til omhyggeligt at undersøge Spisekammeret; og skønt der ikke var nogen Mad, fandt vi dog en lille Pakke Kakao, som vi rørte ud i noget varmt Vand, og det oplivede os. Derefter raabte vi igen til Herren i vor Nød, og Herren hørte os og friede os ud af alle vore Forlegenheder. Thi mens vi endnu laa paa vore Knæ, ankom der et Brev fra England med Hjælp.

Denne betimelige Hjælp kom ikke blot tilpas til Dagens øjeblikkelige og paatrængende Forlegenhed. Thi i fast Tillid til, at den Gud, hvis vi var, og hvem vi tjente, ikke vilde beskæmme dem, der satte deres hele og eneste Haab til ham, var mit Bryllup i Forvejen berammet til at finde Sted just fjorten Dage efter denne Dato. Og denne Forventning blev ikke skuffet; thi „Højene skal vige og Bjergene rokkes, men min Miskundhed skal ikke

vige fra dig, og min Fredspagt skal ikke rokkes". Og omend vor Tro ofte blev sat paa Prøve i de kommende Aar, og sommetider haardt, viste han sig altid trofast mod sit Løfte og lod os aldrig savne noget godt.

Aldrig har der maaske været en ægteskabelig Forening, som mere fuldt oplevede den velsignede Sandhed: „Den, som finder en Hustru, finder en god Ting og annammer en Velbehagelighed af Herren". Min kære Hustru var ikke blot en kostelig Gave til mig; Gud velsignede hende for mange andre i Løbet af de tolv indholdsrige Aar, i hvilke hun blev sparet for dem, der elskede hende, og for Kina.

Hendes Forbindelse med Kinamissionen havde strakt sig gennem hele Livet; thi hendes Fader, den elskede og fromme Samuel Dyer, var blandt de allerførste Repræsentanter for Londoner-Missionen i Østen. Fra 1827 af arbejdede han utrætteligt i seksten Aar blandt Kineserne i Penang og Singapoor, idet han samtidig tilendebragte en værdifuld Støbning af kinesiske Metaltyper, de første af den Slags, som var blevne prøvede. Hr. Dyer døde i 1843 og fik saaledes ikke Lov til at se sit Haab opfyldt om til sidst at maatte bosætte sig paa kinesisk Grund. Men hans Børn oplevede at se Landet aabnet for Evangeliet og at tage deres Del

i det store Arbejde, som havde været saa kært for hans Hjerte. Ved den Tid, hun blev gift, havde min kære Hustru allerede levet adskillige Aar i Ningpo med sin Veninde Frk. Aldersey, hvis forskellige Missionsvirksomheder hun ydede værdifuld Assistance.

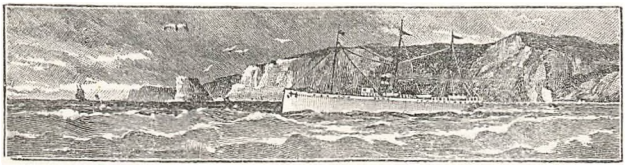

SYTTENDE KAPITEL.

Gud er vor Tilflugt.

I Aaret 1859 blev der forundt os et noget forskelligt, skønt ikke mindre aabenbart, Svar paa Bøn. Min kære Hustru var meget medtaget af Sygdom, og til sidst syntes alt Haab om Helbredelse ude. Ethvert Middel, som blev forsøgt, var uvirksomt, og Dr. Parker, som behandlede hende, havde intet mere at foreslaa. Livet ebbede hurtigt. Den eneste Grund til at haabe var, at Gud endnu kunde behage at oprejse hende som Svar paa troende, men ydmyg Bøn.

Eftermiddagen til det sædvanlige Bønnemøde blandt Missionærerne var kommen, og jeg sendte Bud om Forbøn, som hjerteligt blev efterkommet. Just ved denne Tid kom jeg i Tanker om et Middel, der endnu ikke var forsøgt, og jeg følte, at

jeg maatte skynde mig at raadslaa med Dr. Parker, om det var passende at bruge det. Det var et angstfuldt Øjeblik. De hule Tindinger, indsunkne Øjne og skarpe Træk forkyndte Dødens Nærhed, og det syntes mer end tvivlsomt, om Livet vilde holde ud til min Tilbagekomst. Der var næsten en halv Mil til Dr. Parkers Hus, og hvert Øjeblik forekom mig langt. Paa min Vej derhen, medens jeg mægtigt kæmpede med Gud i Bønnen, kom de dyrebare Ord med Magt til min Sjæl: „Kald paa mig paa Nødens Dag, jeg vil udfri dig, og du skal prise mig" (Slm. 50, 15). Jeg var straks i Stand til at fremholde dem i Tro, og Resultatet var dyb, dyb, usigelig Fred og Glæde. Al Bevidsthed om Vejens Længde var forsvundet. Dr. Parker bifaldt hjertelig Brugen af de foreslaaede Midler; men da jeg kom hjem, saa' jeg med ét Blik, at den forønskede Forandring var indtraadt uden dette eller noget andet Middel. Det skarpe Udtryk i Ansigtet var afløst af en rolig Søvns Fred, og ikke ét ugunstigt Symptom var tilbage til at forhale Helbredelse og tilbagevendende Styrke.

Idet jeg saaledes selv i Svar paa Bøn blev sparet for at miste min Elskede, følte jeg desto større Deltagelse og Bedrøvelse for Dr. Parker, da hans Hustru meget pludseligt blev taget bort i Efteraaret samme Aar. Da det blev nødvendigt

for Doktoren straks at vende hjem til Glasgow med sine moderløse Børn, maatte der træffes foreløbige Foranstaltninger for Ledelsen af Missionshospitalet i Ningpo, for hvilket han alene havde været ansvarlig. Under disse Omstændigheder bad han mig om at overtage Arbejdet, idetmindste hvad Apoteket angik. Efter at have afventet Herrens Vejledning i nogle Dage følte jeg mig forpligtet til ikke blot at overtage Apoteket, men ogsaa Hospitalet, stolende paa den trofaste Gud, der hører Bønner, at han vilde skaffe de fornødne Midler til dets Drift.

Midlerne var hidtil komne gennem Indtægterne af Doktorens Praksis blandt de Fremmede; men med hans Bortrejse ophørte denne jo. Men havde Gud ikke sagt, at hvad som helst vi beder om i den Herres Jesu Navn, skal gives os? Og har vi ikke Paalæg om først at søge Guds Rige, og ikke Midlerne til at udbrede det, saa skal alle disse Ting tillægges os? Saadanne Forjættelser var sikkert tilstrækkelige. Otte Dage før jeg gik ind under dette Ansvar, havde jeg ikke den fjerneste Tanke om at gøre det. Endnu mindre kunde Venner derhjemme have anet det. Men Herren havde forudset det, og Midler var allerede paa Vejen til at afhjælpe Fornødenhederne.

Til Tider var der ikke mindre end 50 Patienter paa Hospitalet, foruden en stor Mængde, som dag-

lig kom til Konsultation. Tredive Senge blev sædvanligvis tilstaaet til frie Patienter, og omtrent lige saa mange til Opiumsrøgere, som betalte for deres Kost, mens de blev kurerede for deres Last. Da alle Patienternes Fornødenheder blev ydet gratis, i Forbindelse med Medicin etc. fra Konsultationen, var de daglige Udgifter betydelige, foruden hvilket der behøvedes et Antal indfødte Hjælpere, som ogsaa skulde underholdes.

Da Dr. Parker overgav Hospitalet til mig, var han i Stand til at efterlade Penge, som kunde afgøre Lønninger og Arbejdsudgifter for den løbende Maaned, og lidet mere. Da jeg var ude af Stand til at garantere deres Underhold, trak hans indfødte Stab sig tilbage; og derpaa omtalte jeg Omstændighederne til Medlemmerne af vor lille Kirke, blandt hvilke nogle frivillig hjalp mig, stolende ligesom jeg paa Herren. Og de vedblev med mig at bie paa Gud, at han ad en eller anden Vej vilde sørge for det Arbejde, som var hans eget. Dag for Dag svandt Oplagene ind, og de var næsten udtømte, da der en Dag kom et mærkeligt Brev til mig fra en Ven i England med en Anvisning paa 900 Kr. Afsenderen meddelte, at han nylig havde mistet sin Fader og havde arvet hans Ejendom. Da han ikke ønskede at forøge sine personlige Udgifter, vilde han beholde Pengene til at fremme

Herrens Værk med. Han indlagde 900 Kr., om jeg vidste nogen særlig Trang til dem, men overlod det frit til mig at bruge dem til mit eget Underhold eller paa hvad anden Maade, Herren vilde vise mig; kun bad han om at vide, hvordan de var anvendt, og om der var Brug for mere.

Efter at have takket Gud en Stund sammen med min kære Hustru, kaldte jeg vore indfødte Medhjælpere ind i vort lille Kapel og oversatte Brevet for dem. Jeg behøver ikke at sige, hvor de frydede sig, og at vi priste Gud sammen. De vendte tilbage til deres Arbejde i Hospitalet med overstrømmende Hjerter og fortalte Patienterne, hvilken Gud vor Gud var, og spurgte dem, om deres Afguder nogen Sinde havde hjulpet dem saaledes. Baade Medhjælpere og Patienter blev aandeligt velsignede gennem denne mærkelige Forsyning, og fra den Tid af sørgede Herren for alt, hvad der var nødvendigt til at drive Institutionen, foruden hvad der behøvedes til min egen Families Underhold og til at opretholde andre Grene af Missionsarbejdet, som var under min Omsorg.

Men ikke blot Pengehjælp blev ydet i Svar paa Bøn — mange Liv blev ogsaa sparede; Personer kom sig, som tilsyneladende var haabløst syge, og alvorlige og farlige Operationer forløb heldigt. Der var et Tilfælde med en stakkels Mand, hvis Ben

blev amputerede under meget ugunstige Omstændigheder, hvor Helbredelsen skred frem saa hurtigt, at begge Saar blev lægte i mindre end to Uger. Og der skænkedes Velgerninger af større Varighed end disse. Mange blev overbeviste om Kristendommens Sandhed; ikke faa søgte Herren i Tro og Bøn og oplevede den store Læges Kraft til at helbrede den syndesyge Sjæl. I Løbet af de ni Maaneder blev seksten Patienter fra Hospitalet døbte, og mer end tredive kom paa Listen til Optagelse i en eller anden af de kristne Kirker i Byen.

Saaledes begyndte Aaret 1860 med aabne Døre til alle Sider; men Tid og Kræfter var altfor begrænsede til, at der ret kunde drages Fordel heraf. I længere Tid havde vi følt Savnet af forøget Arbejdskraft; og i Januar opsendtes bestemte Bønner til Høstens Herre, at han vilde drive flere Arbejdere ud i denne særlige Del af den store Verdensmark. I Skrivelse til Slægtninge hjemme i England af 16. Januar 1860 udtrykte jeg mig saaledes om vore Hjerters dybe Længsel:

Kender I nogle oprigtige, fromme, unge Mænd, som ønsker at tjene Herren i Kina og vilde være villige til at komme ud og arbejde her, uden at ønske mer end deres virkelige Ophold? O, om der var fire eller fem saadanne Medhjælpere! De

vilde sandsynligvis kunne begynde at prædike paa Kinesisk i Løbet af en seks Maaneder; og i Svar paa Bøn vilde de nødvendige Midler til deres Underhold nok findes.

Men der kom ingen og hjalp os den Gang. Og under den stadige aandelige og fysiske Anstrengelse, som Omsorgen for Hospitalet under Dr. Parkers Fraværelse medførte, saa vel som den fortsatte Udøvelse af andre Missionspligter, begyndte mit Helbred at svinde hurtigt, og det blev et alvorligt Spørgsmaal, hvorvidt det ikke vilde blive nødvendigt at vende hjem til England for en Tid.

Det var haardt at se denne Mulighed i Øjnene. Den voksende Menighed og Virksomhed syntes at kræve vor Nærværelse, og det var ingen ringe Prøvelse at skilles fra dem, som vi havde lært at elske i Sandhed i Herren. Tredive til fyrretyve indfødte Kristne var blevne samlede ind i den nylig organiserede Menighed; og de velfyldte Møder og de omvendtes Varme og Oprigtighed lovede alt en forjættelsesrig Fremtid. Til sidst blev jeg imidlertid ganske nedbrudt af gentagne Sygdomsanfald, saa det eneste Haab om Genoprejsning syntes at ligge i en Sørejse til England og et kort Ophold i et friskere Klima. Og denne Nødvendighed, hvor pinlig den ogsaa syntes i Øjeblikket, viste sig kun

at være en ny Lejlighed for Aabenbarelsen af hans Trofasthed og kærlige Omsorg, „som virker alle Ting efter sin Viljes Raad".

Ligesom forhen var Herren nær med sin Hjælp. Midlerne til vor Rejse var til Stede, og det saa rigeligt, at vi var i Stand til at medtage en indfødt Kristen til at hjælpe med ved Oversættelse og andet litterært Arbejde og til at undervise saadanne Medhjælpere i Sproget, som Herren maatte opvække til Udvidelsen af Missionen. Vi tvivlede ikke om, at han vilde give os Medarbejdere; thi vi havde været i Stand til at begære dem af ham i alvorlig og troende Bøn mange Maaneder i Forvejen.

Dagen før vi forlod Kina, skrev vi som følger til vor Ven W. T. Berger, Esq., hvem vi havde kendt i England, og som havde været os til megen Hjælp, mens vi var i hint fjerne Land: —

„Vi medbringer en ung, kinesisk Broder til at hjælpe med i litterært Arbejde, og jeg haaber ogsaa til at lære Dialekten til dem, hvem Herren maa tilskynde til at vende tilbage med os."

Og under hele Sejladsen var det vort alvorlige Raab til Gud, at han vilde tage Styret for vort Ophold hjemme og lede det til Gode for Kina, og lade det bevirke, at der idetmindste oprejstes fem Medhjælpere til at arbejde i Provinsen Cheh-Kiang.

Den Maade, hvorpaa det behagede Herren at besvare disse alvorlige og troende Bønner, og den Overflødighed, hvormed han kronede dem, skal vi nu skitsere i korte Omrids.

ATTENDE KAPITEL.

En ny Virksomhed krævet.

„Mine Tanker er ikke eders Tanker, og eders Veje er ikke mine Veje," siger Herren. „Thi som Himlen er højere end Jorden, saaledes er mine Veje højere end eders Veje, og mine Tanker højere end eders Tanker" (Es. 55, 8—9). Hvor sande er ikke disse Ord! Naar Herren er paa Vej med stor Velsignelse paa den bedst mulige Maade, hvor ofte føler da ikke vore vantro Hjerter, hvis de ikke siger det, med Jakob i gamle Dage: „Alle disse Ting er imod mig." Eller vi er betagne af Frygt som Disciplene, da Herren kom vandrende paa Havet for at berolige de oprørte Vande og bringe dem hurtigt til den forønskede Havn. Og dog burde almindelig sund Fornuft sige os, at han, hvis Vej er fuldkommen, kan ikke tage fejl; at

han, som har lovet at „fuldføre sin Gerning for os" (Salme 138, 8), og hvis nøje Omsorg endogsaa tæller vore Hovedhaar og danner Forholdene for os, maa kende Vejen bedre end vi selv til at fremme vore virkelige Interesser og forherlige sit eget Navn.

Mig forekom det en stor Ulykke, at mit svigtende Helbred tvang mig til at forlade Arbejdet for Gud i Kina, just da det var mere frugtbart end nogen Sinde. Og at skilles fra den lille Flok Kristne i Ningpo, der trængte til megen Omsorg og Undervisning, var mig en stor Sorg. Og Sorgen blev ikke mindre, da jeg naaede England, og Lægernes Erklæring lød paa, at det var umuligt for mig at vende tilbage til Kina, i det mindste de første Aar. Kun lidt forestillede jeg mig den Gang, at den lange Adskillelse fra Kina var et nødvendigt Skridt hen imod Dannelsen af et Værk, som Gud vilde velsigne, saaledes som han har velsignet Kinas Indlands Mission. Mens jeg var paa Arbejdsmarken, trængte de umiddelbare Krav saa stærkt ind paa mig, at jeg ikke kunde tænke meget paa den endnu større Trang paa Egnene længere inde i Landet; og selv om jeg tænkte derpaa, kunde jeg ikke gøre noget for dem. Men medens jeg blev opholdt i England i nogle Aar og daglig betragtede hele Landet paa det store Væggekort i mit

Kammer, var jeg lige saa nær ved Kinas Indlands uhyre Egne som ved de mindre Distrikter, i hvilke jeg personlig havde arbejdet for Gud: og Bønnen var ofte den eneste Tilflugt til at yde mit betyngede Hjerte nogen Lindring.

Da en lang Fraværelse fra Kina syntes uundgaaelig, var det nærmest foreliggende Spørgsmaal, hvorledes jeg bedst kunde tjene Kina, mens jeg var i England: og dette førte til, at jeg i adskillige Aar blev optaget af at revidere en Oversættelse af det nye Testamente i Ningpo-Dialekten for det britiske og udenlandske Bibelselskab i Forening med afdøde Pastor F. F. Gough af det kirkelige Missionsselskab. Idet jeg paatog mig dette Arbejde, saa jeg i min Kortsynethed intet udover den Nytte, som Bogen og Henvisningerne kunde faa for de indfødte Kristne. Men jeg har ofte set senerehen, at uden disse Maaneders Leven i og af Guds Ord, vilde jeg have været ganske uforberedt til at bruges til at danne en Mission som Kina Indlands Mission paa dens nærværende Grundvold.

Ved at studere det guddommelige Ord lærte jeg, at det, som tiltrængtes for at faa de rette Arbejdere, ikke var vidtløftige Opraab om Hjælp, men først alvorlig Bøn til Gud om at drive Arbejdere ud, og dernæst Uddybning af Kirkens aandelige Liv, saa Mennesker vilde blive ude

af Stand til at blive hjemme. Jeg saa', at den apostoliske Fremgangsmaade var ikke at skaffe Midler og Udveje, men at gaa og gøre Arbejdet, stolende paa hans sikre Ord, som har sagt: Søg først Guds Rige og hans Retfærdighed, da skal alle disse Ting tillægges eder.

Imidlertid var Bønnen for Arbejdere for Che-Kiang ved at blive besvaret. Den første, Hr. Meadows, afgik til Kina med sin unge Hustru i Januar 1862 ved vor Ven, Hr. Bergers, venlige Medvirkning og Hjælp. Den anden forlod England i 1864, idet hun fik sin Rejse betalt fra det udenlandske Evangelisations-Selskab. Den tredje og fjerde naaede Ningpo den 24de Juli 1865. En femte fulgte dem snart, naaende Ningpo i September 1865. Saaledes blev Bønnen om de fem Arbejdere fuldtud hørt, og vi opmuntredes til at vente endnu større Ting fra Gud.

Maaneder af alvorlig Bøn og ikke faa umodne Anstrengelser bragte til sidst en dyb Overbevisning om, at en særlig Virksomhed var nødvendig for Evangelisationen af Kinas Indland. Paa denne Tid blev jeg ikke blot hjulpet daglig ved Bøn og Forhandling med min kære Ven og Medarbejder, afdøde Pastor F. F. Gough, men ogsaa Hr. og Fru Berger ydede mig uvurderlig Hjælp og Raad, idet jeg og min kære Hustru (hvis Dømmekraft og From-

hed var ubetalelig paa dette Tidspunkt) tilbragte mange Dage i andægtige Overvejelser. Vi forudsaa den svære Vanskelighed, at vi muligvis vilde gribe ind i allerede bestaaende Missionsforetagender; men vi mente dog ved enfoldig Tillid til Gud, at en passende Virksomhed kunde rejses og opretholdes uden at gribe uheldigt ind i noget bestaaende Arbejde. Jeg fik ogsaa en voksende Overbevisning om, at Gud vilde have mig til at begære de fornødne Arbejdere af ham og at gaa frem med dem. Men i lang Tid forhindrede Vantro mig i at gøre det første Skridt.

Hvor Vantroen dog altid er inkonsekvent! Jeg tvivlede ikke om, at hvis jeg bad om Arbejdere „i den Herres Jesu Kristi Navn", vilde Gud give mig dem. Jeg tvivlede ikke om, at efter en saadan Bøn vilde Midlerne ogsaa komme til Stede, saa vi kunde gaa ud, og Døre vilde aabne sig for os ind i ukendte Egne af Riget. Men jeg havde den Gang ikke lært at hvile i Guds bevarende Kraft og Naade for mit eget personlige Vedkommende, saa det var ikke underligt, at jeg ikke kunde tiltro ham at kunne bevare andre, som maatte være rede til at gaa med mig. Jeg frygtede for, at nogle, som var forholdsvis uprøvede Kristne, skulde knække sammen midt i de Farer, Vanskeligheder og Prøvelser, som nødvendigvis var forbundne med saadan et

Foretagende, og bittert bebrejde mig, at jeg havde opmuntret dem til at indlade sig paa et Foretagende, som de ikke var voksne.

Og dog, hvad skulde jeg gøre? Følelsen af Blodskyld blev stadig stærkere. Blot fordi jeg vægrede mig ved at bede om dem, kom Arbejderne ikke frem — gik ikke ud til Kina — og hver Dag steg Titusinder ned i Graven uden Kristus. Det omkommende Kina fyldte saaledes mit Hjerte og Sind, at jeg ikke havde Ro om Dagen og kun lidt Søvn om Natten, indtil mit Helbred svigtede. Efter Indbydelse af min kære og agtede Ven, Hr. George Pearse (den Gang ved Børsen) tog jeg ud og tilbragte nogle faa Dage hos ham i Brighton.

Om Søndagen den 25de Juni 1865 gik jeg, ude af Stand til at udholde Synet af en Menighed af tusinde Kristne, der frydede sig i Tryghed, medens Millioner omkom af Mangel paa Kundskab, alene ned til Strandbredden i stor Sjælenød; og der besejrede Herren min Vantro, og jeg overgav mig til Gud til denne Tjeneste. Jeg sagde ham, at hele Ansvaret med Udfaldet og Følgerne maatte hvile paa ham: at min Sag var det som Tjeneren at adlyde og at følge ham — h a n s at styre og sørge for mig og lede mig og dem, som vilde arbejde med mig. Behøver jeg at sige, at Freden straks strømmede ind i mit besværede Hjerte? Straks og

paa Stedet bad jeg ham om fireogtyve Medarbejdere, to for hver af elleve Indlandsprovinser, som savnede Missionærer, og to for Mongoliet; og idet jeg skrev Bønnen paa Marginen af min Bibel, vendte jeg hjem med et Hjerte, der nød en Hvile, som havde været fremmed for det i Maaneder, og med den Forvisning, at Herren vilde velsigne sit eget Værk, og at jeg skulde faa Del i Velsignelsen. Jeg havde tidligere bedt og opsendt Bønner om, at Arbejdere maatte blive oprejste for de elleve uberørte Provinser og drevne ud og forsørgede; men jeg havde ikke fremstillet mig selv til at være deres Leder.

Omtrent ved denne Tid skrev jeg, med min kære Hustrus Hjælp, den lille Bog: Kinas aandelige Trang og Krav. Hvert Kapitel var undfanget i Bøn. Ved Hjælp af Hr. Berger, som havde ydet værdifuld Assistance med at gennemse Manuskriptet, og som bar Udgifterne med at trykke et Oplag paa 3000, kom den snart i Cirkulation. Jeg talte offentlig om det foreslaaede Foretagende, naar Lejlighed gaves, især ved Perth og Mildmay Sammenkomsterne i 1865, og vedblev at bede om Medhjælpere, som snart blev oprejst og efter tilbørlig Brevveksling indbudt til mit Hjem, som den Gang var i Øst-London. Da et Hus blev utilstrækkeligt, flyttede Beboerne af Nabohuset, og jeg var i Stand

til at leje det. Og da det ogsaa blev utilstrækkeligt, tilbød der sig passende Lejlighed tæt ved. Snart var et Antal Mænd og Kvinder under Forberedelse og syssælsatte med evangelisk Arbejde, for i nogen Grad at prøve deres Gaver til at vinde Sjæle.

NITTENDE KAPITEL.

Dannelsen af K I M.

Saaledes organiseredes da i Aaret 1865 Kinas Indlands Mission; og de Arbejdere, som allerede var ude, indlemmedes i det. W. T. Berger, Esq., som den Gang boede i Saint Hill, nær ved East Grinstead, uden hvis Hjælp og Opmuntring jeg ikke havde kunnet gaa frem, paatog sig Ledelsen af Arbejdet herhjemme under min forventede Fraværelse i Kina, og jeg foreslog, saa snart Forberedelserne kunde være tilendebragt, at gaa ud med de frivillige og tage Ledelsen af Arbejdet paa Missionsmarken. Til Underholdet af de Arbejdere, som allerede var i Kina, sendte vore Venner uanmodede Bidrag ind fra Tid til anden, og alle Fornødenheder tilfredsstilledes.

Nu skulde vi da tænke paa at rejse ud i et Selskab af 16 eller 17, og til at dække Udgifterne ved Udstyr og Overrejse og til at komme i Gang derovre anslog vi at behøve fra 27,000 til 36,000 Kr. Jeg udsendte et lille Skrift, kaldet „Lejlighedsskrift Nr. 1“ (idet jeg agtede fortløbende at give Understøttere og Venner Meddelelser om vort Arbejde i Kina), og fremstillede her, hvad vi mente der behøvedes for at sætte Foretagendet i Gang. Jeg ventede, at Gud vilde bøje nogle af Læsernes Hjerter til at sende Bidrag; jeg havde besluttet aldrig at bruge personlig Henvendelse eller Indsamling ved Møder eller Indsamlingsbøger. Missionsæsker kunde der vel intet indvendes imod, og vi havde nogle faa parate, for hvem der ønskede dem, og har vedblivende brugt dem siden.

Det var den 6te Februar 1866, at jeg sendte Manuskriptet til „Lejlighedsskrift Nr. 1“ til Bogtrykkeren med en Tegning til Omslaget. Paa Grund af Forsinkelse med Trykningen blev det 12te Marts, før Traktaterne blev afleverede i mit Hus. Den 6te Februar havde vi paabegyndt et dagligt Bønnemøde fra Kl. 12—1 for at bede om de fornødne Midler. Og at vi ikke havde bedet forgæves, vil følgende Uddrag af „Lejlighedsskrift Nr. 2“ vise:

„Indkommet i 1864: 930 Kr.; i 1865 fra Januar til Juni: 3989 Kr. 50 Øre, foruden to fri Overrejser;

fra Juni til December: 16,625 Kr. 75 Øre. Paa Grund af indtrufne Forhindringer blev Manuskriptet til „Lejlighedsskrift Nr. 1“ ikke færdigt før 6te Februar 1866. Indtil denne Dato havde vi modtaget (fra 30te December) 3068 Kr.“

Vi følte os meget opmuntrede ved at modtage saa mange Penge i lidt mer end en Maaned, da vi slet ikke havde bedt om det — undtagen hos Gud. Men det var ogsaa aabenbart, at vi maatte anmode Herren om at gøre endnu større Ting for os; ellers vilde det være umuligt for et Selskab paa 10—16 Personer at bryde op midt i Maj. Der blev derfor opsendt daglige, forenede Bønner til Gud om de Midler, der behøvedes til Udstyr og Overrejse for saa mange, som han vilde have til at gaa ud i Maj.

Paa Grund af den ovenomtalte Forsinkelse i Trykningen af „Lejlighedsskrift“ blev det ikke færdigt til at komme i Handelen før 12te Marts. Paa denne Dag undersøgte jeg igen min Missions Kassebog, og Sammenligningen af to Tidsrum paa en Maaned og seks Dage hver, det ene før, det andet efter den særlige Bøn om 27,000 til 36,000 Kr., var meget slaaende:

Modtaget fra 30. Decbr. til 6. Febr.		3078 Kr. - Øre
Modtaget fra 6. Febr. til 12. Marts.....	33537 Kr. 50 Øre	
Tilsagte Beløb, og siden modtagne	3600 — » —	
		37137 Kr. 50 Øre

Dette vil man bemærke var forud for Cirkulationen af „Lejlighedsskrift" og altsaa ikke en Følge af dette. Det var en trofast Guds Svar paa forenede Bønner fra dem, som han havde kaldet til at tjene ham i hans kære Søns Evangelium.

Vi kan nu hermed sammenligne en tredje Periode af samme Udstrækning. Fra 12te Marts til 18de April modtoges 9522 Kr., som udviser, at da Gud havde sørget for den særlige Trang, hørte ogsaa den særlige Hjælp op. I Sandhed, der er en levende Gud til, og han hører og besvarer Bønner.

Men dette naadige Svar paa Bøn gjorde det lidt vanskeligt at cirkulere „Lejlighedsskrift Nr. 1", for det talte om en Trang, som allerede var imødekommet. Vanskeligheden blev imødegaaet ved Indsættelsen af en kulørt Seddel i hvert Eksemplar, som meddelte, at Midlerne til Udstyr og Overrejse allerede havdes paa Haanden som Svar paa Bøn. Vi kom til at tænke paa Moses' Vanskelighed — en ikke almindelig Vanskelighed i vor Tid — da han maatte kundgøre gennem Lejren for Folket, at de ikke skulde skænke mere til Tabernaklets Bygning, da de indkomne Gaver allerede var overflødige. Vi er overbeviste om, at hvis der var mindre Bekymring for Penge, og mere Afhængighed af Helligaandens Kraft og af Uddybningen af aandeligt

Liv, vilde Moses' Erfaring blive dagligdags indenfor enhver Gren af det kristelige Arbejde.

Der blev straks taget fat paa Forberedelserne til at afgaa til Kina. Ved denne Tid blev jeg anmodet om at holde et Foredrag om Kina i en Landsby ikke langt fra London, og samtykkede heri paa den Betingelse, at der ikke blev foretaget nogen Indsamling, og at dette blev bekendtgjort paa Opslagene. Den Herre, som indbød mig, og som var saa god at præsidere ved Mødet, sagde, at der var aldrig før stillet ham en saadan Betingelse. Han gik imidlertid ind derpaa, og Opslagene blev gjort herefter til den 2den eller 3dje Maj. Ved Hjælp af et stort Kort fremstilledes Kinas Udstrækning og Folkemængde og dybe, aandelige Nød, og det gjorde øjensynligt Indtryk paa mange.

Ved Mødets Slutning sagde Præsidenten, at det paa mit Forlangende var opgivet paa Opslagene, at der ikke vilde blive optaget nogen Pengekollekt, men han følte, at mange tilstedeværende vilde føle sig ilde tilpas og besværede, hvis de ikke fik Lejlighed til at bidrage noget til det gode Værk, som var fremstillet. Da Forslaget ganske udgik fra ham selv, og, det var han vis paa, udtrykte manges Følelser blandt Tilhørerne, stolede han paa, at jeg ikke vilde gøre Indvendinger derimod. Jeg bad imidlertid om, at den vedtagne Betingelse maatte fastholdes, idet

jeg, blandt mange andre Grunde for ikke at tage nogen Kollekt, udpegede selve den af den venlige Præsident anførte Grund som en af de stærkeste, efter min Mening. Mit Ønske var ikke, at de tilstedeværende skulde føle sig lettere ved at yde et i Øjeblikket passende Bidrag, under Indflydelse af en øjeblikkelig Bevægelse, men at enhver skulde gaa hjem og bære Byrden af Kinas dybe Nød, og spørge Gud, hvad han vilde have, at de skulde gøre. Hvis de, efter Overvejelse og Bøn, kom til det Resultat, at et Pengebidrag var, hvad han ønskede af dem, kunde det sendes til et Missionsselskab, som havde Arbejdere i Kina; eller det kunde sendes til vort Kontor i London; men maaske det, som Gud ønskede, i mange Tilfælde ikke var et Pengebidrag, men en personlig Helligelse til hans Tjeneste i det fjerne; eller en Søn og en Datter — mere dyrebar end Sølv og Guld — til hans Tjeneste. Jeg tilføjede, at en Pengekollekt let efterlod det Indtryk, at det ene vigtige var Penge, medens dog intet Beløb af Penge kunde omvende en eneste Sjæl. Det, som behøvedes, var, at Mænd og Kvinder, fyldt med den Hellig Aand, gav dem selv til Arbejdet; saadanne vilde aldrig komme til at mangle Midler. — Da mit Ønske øjensynligt var meget bestemt, gav Præsidenten venligt efter og sluttede Mødet. Han sagde mig imidlertid ved Aftensbordet, at han

troede, det var et Misgreb fra min Side, og at nogle faa af de tilstedeværende, til Trods for mine Ord, havde stukket ham nogle Smaabidrag i Haanden.

Næste Morgen kom min venlige Vært noget sent ind til Frokost, og han indrømmede, at han ikke havde haft nogen rigtig god Nat. Efter Frokost bad han mig komme ind i hans Studerekammer, og idet han gav mig Bidragene fra den foregaaende Aften, sagde han: „Jeg mente i Aftes, Hr. Taylor, at De tog fejl med den Kollekt; men nu er jeg overbevist om, at De har fuldkommen Ret. Da jeg i Nat tænkte paa den Strøm af Sjæle i Kina, som bestandig glider over i Mørket, kunde jeg kun raabe, som De foreslog: „Herre! hvad vil du, at jeg skal gøre?“ Jeg tror, jeg har faaet den forønskede Vejledning, og her er den.“ Med disse Ord overrakte han mig en Anvisning paa 9000 Kr., idet han tilføjede, at hvis der var taget en Kollekt, havde han givet 50 à 100 Kr., men dette var Resultatet af en lille Del af Natten, tilbragt i Bøn.

Jeg behøver næppe at sige, hvor overrasket og taknemmelig jeg var for denne Gave. Ved Frokostbordet havde jeg modtaget et Brev fra Dhrr. Killick, Mortin & Co., Skibsrhedere, hvori de meddelte, at de kunde tilbyde os hele Passager-Lejligheden i Skibet „Lammermuir“. Jeg gik straks ned

til Skibet, fandt det i enhver Henseende passende og betalte med Anvisningen i Forskud. Som før meddelt havde de fornødne Midler allerede i nogen Tid været til Stede; men Sammentræffet af denne smukke Gave og Skibslejligheden — Guds „fuldelig give“ — opmuntrede mit Hjerte meget.

Den 26de Maj afsejlede vi i „Lammermuir“ til Kina, et Missionsselskab af 16, foruden mine fire Børn, deres Barnepige og Frk. Bausum, senere Fru Barchet — ialt 22 Passagerer. Hr. Berger overtog Ledelsen herhjemme, og saaledes var K. I M. stiftet.

TYVENDE KAPITEL.

Missionen i 1894.

De i de foregaaende to Kapitler skitserede Begivenheder er blevet fyldigere fremstillet af Frk. Guinness i hendes interessante Kina Indlands Missions Historie, som fortsætter Historien til Dato. Det er i Sandhed en Beretning om Guds Godhed, som fremkalder lutter Minder til Taksigelse og Lovprisning. Her kan vi kun omtale nogle faa Ting, idet vi ellers maa henvise vore Læsere angaaende Enkelthederne til Frk. Guinness' Bog.

Efter en Overrejse, rig paa Barmhjertighed, naaede „Lammermuir"-Selskabet Kina i god Behold, og i Løbet af de første ti Aar blev Stationer og Udstationer aabnet i mange Byer og Stæder i fire Provinser, hvortil Evangeliet hidtil ikke havde

naaet. Derhjemme fortsatte Hr. og Fru Berger deres nidkære Tjeneste indtil 19de Marts 1872, idet jeg var vendt tilbage til England Aaret i Forvejen. Kort herefter blev Londoner-Raadet dannet, som nu i adskillige Aar er bleven støttet af et Hjælpe-Raad af Damer. Et skotsk Raad blev ogsaa dannet i Glasgow for nogle Aar siden.

Et Besøg i Amerika i 1888 hidførte Dannelsen af Raadet for Nord Amerika, og et lignende Raad for Avstralien traadte sammen to Aar senere. Paa Missionsmarken blev der dannet et Kina-Raad i 1886, sammensat af Missionær-Ældste, som mødes kvartalsvis i Shanghai.

Tæt sammenknyttet med K. I M. er syv Komiteer — i England, Norge, Sverrig (to), Finland, Tyskland og de forenede Stater — som udsender og støtter deres egne Missionærer, hvilke i Kina oplæres af Indlandsmissionen og nyder andre Fordele fra den, ligesom de arbejder under dens Ledelse.

Missionsstaben bestod i Maj 1893 af 552 Missionærer (indbefattet Hustruer og Medhjælp). Der var ogsaa 326 indfødte Hjælpere (af hvilke 95 var ulønnede), der arbejdede som Præster, Evangelister, Lærere, Kolportører, Bibelkvinder etc. i 14 forskellige Provinser.

Velskikkede Kandidater til Missionsarbejde an-

tages uden Forbehold med Hensyn til Kirkeafdeling, forudsat at de er sunde i Troen paa alle de fundamentale Sandheder, gaar ud i Afhængighed af af Gud for timelig Understøttelse, med en klar Forstaaelse af, at Missionens Ledere ikke garanterer nogen som helst Indtægt, og at de, da de ikke vil sætte sig i Gæld, kun kan sende de fra Tid til anden indkommende Midler. Men vi priser Gud, at Tjenesten altid har været mulig i de sidste 28 Aar; vor Gud har afhjulpet al vor Trang og ikke forholdt os noget godt.

Alle Missionens Udgifter hjemme og ude er afholdt ved frivillige Bidrag, indsendt til Missionskontorerne uden personlig Anmodning, fra saadanne, som ønsker at hjælpe med i Arbejdet for at sprede Kendskab til Evangeliet gennem Kina. Indtægten for Aaret 1892 var c. 612,000 Kr. fra alle Kilder — Storbritanien, Evropas Fastland, Nordamerika, Avstralien, Kina etc.

Nogle Missionærer med privat Formue er gaaet ud paa egen Regning og modtager ikke noget fra Missionsmidlerne.

Stationer er blevne aabnede i ti af de elleve Provinser, som tidligere savnede protestantiske Missionærer; fra en af disse har vi imidlertid maattet trække os tilbage. Den ellevte Provins er bleven besøgt adskillige Gange, og det er vort Haab, at der snart kan begyndes stadigt Arbejde dèr.

Over 200 Stationer og Udstationer er blevne aabnede i 14 af de 18 Provinser, og paa alle disse Stationer er enten Missionærer eller indfødte Arbejdere bosatte. Over 6000 omvendte er blevne døbte siden Begyndelsen, hvoraf 4000 endnu lever og danner Samfund.

Missionen i 1898

Aaret 1894, i hvilket det første Tilbageblik udkom, blev ogsaa et Mærkeaar ved Opførelsen af en stor og bekvem Ejendom til Missionsarbejdet, og tidlig det følgende Aar blev Husene paa Pyrland Road, som længe havde været Missionens Hjem i England, rømmede, og Newington Green, London, N. blev Adressen paa Missionens Kontorer og Hjem.

Missionen er gaaet stadig frem i de fire Aar, som er forløbet siden, og Udviklingen af Arbejdet i Kina er bleven ledsaget af en tilsvarende Udvikling af Arbejdet i Missionsafdelingerne hjemme i England, Amerika og Avstralien.

Antallet af Missionærer (indbefattet Hustruer og Medhjælp) er nu, ved Slutningen af 1898, over 780.

De sidste Beretninger (Maj 1898) opgiver Antallet af indfødte Medhjælpere, hvis hele Tid er

helliget Missionsarbejde, og som støttes gennem Missionen, til 467, medens 138 andre enten sørger for sig selv eller forsørges af Indfødtes Bidrag.

Indtægten for Missionen fra alle Kilder var i 1897 over 810,000 Kr.

Mer end 150 Stationer er for Tiden besatte af fremmede Missionærer som Arbejdsudgangspunkter, og omtrent det samme Antal Udstationer besørges af indfødte Præster og Evangelister, som med korte Mellemrum tilses af Missionærerne.

Siden „Lammermuirs" Afsejling til Kina er under Guds Velsignelse over 10,500 omvendte ved Daaben udsondrede fra Hedenskabet, hvoraf, efter Fragang ved Dødsfald, Kirketugt og Flytning til Missionspladser under andre Samfund, over 7000 bliver tilbage, som nu (1898) lever i Samfund ved Missionens forskellige Stationer.

De sidste Aar har udvist en kendelig Vækst i aandelig Velsignelse paa mange Stationer, som længe havde været næsten eller helt øde, og Beretningen for 1897 udviser et stort Antal Daabshandlinger (1325), større end noget tidligere Aar i Missionens Historie.

Fortløbende Underretning om Arbejdets Fremgang i Kina kan faas gennem vort Maanedsblad „Chinas Millions", som kan bestilles fra Missionskontorerne i Newington Green, London, N. —

Bedemøder for Arbejdet i Kina holdes regelmæssigt paa bestemte Ugedage i London, Toronto og Melbourne. —

En Bønneforening for Missionen har 2000 Medlemmer. —

Gaver til Missionen, Andragender fra Kandidater o. s. v. kan (for Englands Vedkommende) sendes til „The Secretaires, China Inland Mission, Newington Green, London, N. — eller The Home Director, China Inland Mission, 632 Church Street, Toronto, Canada — eller: The Secretary, China Inland Mission, 267 Collins Street, Melbourne.

Tillæg til 2den Udgave.

Kinas Indland Missions „Fremad-Bevægelse".

Pastor J. Hudson Taylor tror, at Tiden, under Guds Forsynsstyrelse, er moden til et bestemt Skridt fremad for Kinas Indlands Mission.

Hovedgrundene for denne Tro er:

1) Den frygtelige Fare for Kineserne, som lever og dør uden Kristus.

2) Kina er for Tiden aabent for Evangeliet, og derfor maa vi benytte Lejligheden.

3) Missionens nærværende Organisation yder et bredt Grundlag for udvidet Arbejde i 14 af Kinas 18 Provinser.

4) Forsyningen med Legater af et betydeligt Beløb, udelukkende bestemt for Arbejdet i Kina med Evangeliet og Skoler.

Formaalet med den nye „Fremad-Bevægelse" er i fuldere Maal at adlyde, for Kinas Vedkommende, Herrens Befaling om „at prædike Evangelium for al Skabningen". Dette er en Sag af paatrængende Nødvendighed, hvis Kristi fuldbragte Værk skal gøres tilgængelig for denne Slægt. Dødeligheden i Kina er omtrent 30,000 hver Dag.

De Midler, hvorved Evangeliet hurtigst kan blive kundgjort gennem de talrige Stæder og Byer, som for Øjeblikket ikke kan naas paa Grund af det store Arbejde ved Stationerne, er systematisk og gentagende Rejseprædiken og Bogsalg af mange forskellige Grupper af Arbejdere i forud afdelte Distrikter.

Planen er at dele hver Provins i forskellige Distrikter, saaledes at en erfaren Missionær og hans Hustru skal have Tilsyn med en Centralstation i hvert af Distrikterne. En lille Flok Evan-

gelister vil blive knyttet til hver Station, tilligemed et lignende Antal indfødte Medhjælpere. Efter nogle faa Maaneders forberedende Studium vil Arbejderne gaa ud to og to, d. e. to Missionær-Evangelister og to indfødte Medhjælpere, for at sælge Evangelier og Bøger og prædike Kristus i en bestemt Omkreds af Byer, Stæder og Landsbyer. Fra saadanne Evangelieture vil Arbejderne vende tilbage til deres Stationshjem for at nyde nogen aandelig og fysisk Forfriskelse. I disse Mellemrum vil Udlændingene modtage Hjælp i videregaaende Studium af Kinesisk, medens der for de indfødte Medhjælpere vil blive sørget for systematisk Bibeloplæring.

Arbejdet vil blive strængt og vil kræve megen Selvfornægtelse fra Deltagernes Side. Paa den anden Side vil der høstes megen Glæde ved at bringe Livets Ord for første Gang til mange Hjerter og ved at bestræbe sig for at adlyde Herrens Befaling om at „prædike Evangelium for al Skabningen".

Med disse Planer for Øje søger Missionen at danne et vandrende Evangeliekorps af helligede unge Mænd, som er villige til for Kristi Skyld at ofre sig ganske for dette Arbejde i de første fem Aar af deres Liv i Kina, uden at gifte sig eller bosætte sig, før denne Periode er forløbet.

Det er bestemt at begynde dette Arbejde i Provinsen Kiang-si, og det ventes, at Bevægelsen vil udstrække sig til andre Provinser, saa hurtigt som Herren sørger for Mænd. Vi er forvissede om, at eftersom han oprejser saadanne, som aabenbart er skikkede for dette Arbejde, vil han ikke undlade ogsaa at skaffe Midler til deres Udstyr og Overrejse til Kina.

Til dette særlige Arbejde skulde Ansøgere være mellem 22 og 28 Aar gamle.

Vil nu ikke alle, som læser dette, standse lidt og løfte deres Hjerter til Gud, bedende om, at han vil udvælge og fremsende disse Mænd, saa at deres nødvendige Forstudier af Kinesisk kan paabegyndes snarest muligt? Og vil de ligeledes bede Gud om at holde dem tilbage, som ikke egner sig for denne Gerning?

Man bør forstaa og huske paa, at Behovet af Mænd og Kvinder til Missionens almindelige Arbejde paa ingen Maade formindskes ved denne særlige Fremskridtsbevægelse.

De nødvendige Egenskaber for virksom Missionstjeneste er:

Et Liv, overgivet til Gud og styret af hans Aand.

En fuld Hvile i Troen paa, at Gud vil forsyne med alt fornødent, uden menneskelig Sikkerhed.

En venlig Aand og Villighed til at indtage en ringe Plads.

Takt i Omgang med Mennesker og Lethed ved at indrette sig under nye Forhold.

Iver i Tjenesten og Fasthed under Modgang.

Kærlighed til Omgang med Gud og Studium af hans Ord.

Nogen Erfaring og Velsignelse i Herrens Arbejde herhjemme.

Et sundt Legeme og et kraftigt Sind.

Baade i „Fremad-Bevægelsen" og i det almindelige Arbejde er der overflødig Brug for Mænd af den højeste intellektuelle Opdragelse, hvis denne er underlagt Kristus, og der er ogsaa Plads og Arbejde for dem, som ikke har nydt saadanne Fordele, forudsat at der er Evne til Studium og Vidnesbyrd om virkelig Flid i at have tilegnet sig, hvad de tidligere har lært.

Vi tror, at der paahviler ethvert Guds Barn den Pligt at bringe Evangeliet til Hedningerne, og at ingen skulde tage det for givet, at Gud ikke ønskede ham til at gøre det personligt, før han har stillet sig overfor hele Spørgsmaalet og er forvisset om at have Guds Bifald til at blive hjemme.

Hvis nogen, efter at have læst denne Fremstilling, efter Bøn og Overvejelse, ledes til at føle det som et Guds Kald til dem, indbydes de hjerteligt til at skrive omstændeligt om dem selv til The

Secretaries, China Inland Mission, Newington Green, London, N.

* *
*

Som vi antager er Læserne bekendt, tillod Herren en Storm at gaa hen over Kina for kun faa Aar siden, under hvilken 61 Missionærer og 21 Børn af „China Inland Mission“ blev myrdede, men efter denne Forfølgelse har Gud givet rig Høst i Kina, og i Særdeleshed i det sidste Aar er mange komne til Livet i Gud, ligesom der ogsaa er bleven aabnet en rigere Indgang for Evangeliet end nogen Sinde før.

INDHOLD.

		Side
Første Kapitel.	Bønnens Magt	5
Andet —	Kaldelse til Tjenesten	14
Tredje —	Beredelse til Tjenesten	23
Fjerde —	Fortsat Svar paa Bøn	32
Femte —	Mit Liv i London	40
Sjette —	Styrket ved Tro	48
Syvende —	Mægtig til at frelse	55
Ottende —	Rejse til Kina	61
Niende —	De første Missionserfaringer	68
Tiende —	De første Forsøg som Evangelist	74
Ellevte —	Med Pastor William Burns	86
Tolvte —	Kaldelse til Swatow	104
Trettende—	Mennesket spaar, Gud raader	112
Fjortende—	Guds Styrelse	134
Femtende—	Bosættelse i Ningpo	141
Sextende —	Betimelig Hjælp	151
Syttende —	Gud er vor Tilflugt	159
Attende —	En ny Virksomhed krævet	168
Nittende —	Dannelsen af K. I. M.	176
Tyvende —	Missionen i 1898	187